

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E FINANCIVE

Strategjia

Për Menaxhimin e Financave Publike

2014 - 2020

Dhjetor 2014

AKRONIMET DHE SHKURTIMET

LEK	Leku shqiptar
SIFQ	Sistemi Informatik Financiar i Qeverisë
SIMFQ	Sistemi Informatik i Menaxhimit Financiar të Qeverisë
SMINH	Sistemi Informatik i Menaxhimit të Ndhmës së Huaj
SIIMF	Sistemi Informatik i Integruar i Menaxhimit Financiar
KM	Këshilli i Ministrave
SAFMB	Sistemi i Analizës Financiare të Menaxhimit të Borxhit
DZHPFNH	Departamenti i Zhvillimit të Programimit, Financimit dhe Ndhmës së Huaj
PDT	Procedura e Deficitit të Tepërt
BE	Bashkimi Europian
DPD	Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto
DPT	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
SFQ	Statistikat Financiare Qeveritare
SELL	Sistemi Europian i Llogarive
FNK	Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve
SNKSP	Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik
SEKP	Standardet Europiane të Kontabilitetit për Sektorin Publik
ONISA	Organizata Ndërkombëtare e Institucioneve Supreme të Auditimit (ONISA)
SPI	Sistemi i Planifikimit të Integruar
PBA	Programi Buxhetor Afatmesëm
OBA	Objektivat Buxhetore Afatmesme
SKZHI	Strategjia Kombëtar për Zhvillim dhe Integrim
LOB	Ligji Organik i Buxhetit
SHPPF	Shpenzimet Publike dhe Përgjegjshmëria Financiare
MFP	Menaxhimi Financiar Publik
SIGMA	Mbështetje për Përmirësimin e Qeverisjes dhe Menaxhimit
PSZH	Pakti i Stabilitetit dhe Zhvillimit
LLUTH	Llogaria Unike e Thesarit

Tabela e lëndës

Përmbledhje e strategjisë së reformës të MFP-së	5
Kapitulli I: Kushtet aktuale të reformës të MFP-së	8
Konteksti ekonomik.....	8
Situata aktuale e MFP-së në Shqipëri.....	8
<i>Analiza e Ministrisë së Financave .....</i>	<i>8</i>
<i>Vlerësimet e jashtme .....</i>	<i>11</i>
Strategjia Kombëtare mbi Luftën kundër Korrupsionit.....	13
Integrimi në BE	13
Programi me FMN-në	14
Kapitulli II: Vizioni, Politikat dhe Qëllimet Strategjike	15
Prioritetet kryesore në planin afatmesëm	16
Instrumentet	17
Ndryshimet legjislative	17
Zhvillimi i kapaciteteve	17
Ndryshimet në proceset dhe kulturën e menaxhimit	18
Zhvillimi i një SIMF-i tërësisht funksional.....	18
Kapitulli III: Objektivat e politikës dhe produktet madhore	19
Shtylla 1 –Kuatër fiskal i qëndrueshëm	19
<i>Parashikimi .....</i>	<i>19</i>
<i>Llogaritë kombëtare .....</i>	<i>21</i>
<i>Rregulli fiskal .....</i>	<i>22</i>
<i>Kufizimi i shpenzimeve në vitet zgjedhore.....</i>	<i>23</i>
<i>Kufizimet ndaj përdorimit të të ardhurave nga privatizimet.....</i>	<i>24</i>
<i>Menaxhimi i riskut fiskal.....</i>	<i>25</i>
Shtylla 2: Planifikim dhe buxhetim i mirë-integruar dhe efikas i shpenzimeve publike	26
<i>Zhvillimi dhe rishikimi i politikave strategjike.....</i>	<i>26</i>
<i>Planifikimi, vlerësimi dhe përfshirja në buxhet e investimeve publike .....</i>	<i>28</i>
<i>Programi Buxhetor Afatmesëm .....</i>	<i>29</i>
<i>Kontrollet e angazhimeve financiare shumëvjeçare .....</i>	<i>32</i>
<i>MFP në qeverinë vendore .....</i>	<i>33</i>
Shtylla 3- Ekzekutim efikas i buxhetit.....	36
<i>Administrata tatimore.....</i>	<i>36</i>
<i>Menaxhimi doganor .....</i>	<i>39</i>
<i>Konrolli i shpenzimeve.....</i>	<i>41</i>
<i>Menaxhimi i borxhit dhe likuiditetit .....</i>	<i>43</i>
<i>Menaxhimi i fondeve të jashtme .....</i>	<i>45</i>
<i>Prokurimi Publik.....</i>	<i>47</i>
<i>Menaxhimi i Aseteve .....</i>	<i>49</i>
<i>Menaxhimi i listë-pagesave në administratën publike.....</i>	<i>50</i>
Shtylla 4- Raportim qeveritar transparent	51

<i>Dokumentacioni i buxhetit</i>	51
<i>Kontabiliteti</i>	53
<i>Monitorimi dhe raportimi financiar dhe i performancës</i>	56
<i>Gjurmimi dhe raportimi i projekteve të investimeve publike</i>	58
Shtylla 5 –Kontroll i brendshëm efektiv	59
<i>Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli (MFK) në Institucionet Publike</i>	59
<i>Auditimi i brendshëm</i>	63
<i>Inspektimi i Financave Publike</i>	65
Shtylla 6. Mbikëqyrja e jashtme efektive e financave publike	67
<i>Auditimi i Jashtëm</i>	67
Zhvillimi i kapaciteteve	71
Sistemi i Menaxhimit të Integruar Financiar	72
Kapitulli IV: Burimet Financiare	73
Planifikimi i detajuar i aktiviteteve dhe llogaritja e kostos	73
Përmbledhje e shpenzimeve dhe financimit të llogaritur	73
Kapitulli V: Llogaridhënia, monitorimi dhe analiza vlerësuese	79
Komiteti Drejtues i Reformës së MFP-së.....	79
Sekretariati i Reformës së MFP-së.....	80
Komiteti Teknik i Reformës së MFP-së.....	80
Komitetet e Koordinimit të Shtyllave	81
Drejtuesit e Komponentëve	81
Partnerët e jashtëm.....	81
Vlerësimi i riskut	82
Shtojca 1 – Treguesit e monitorimit të Menaxhimit të Financave Publike 2014	83
Shtojca 2 – Rezultatet e raportit të SHPPF-së të vitit 2006 dhe 2011	84
Shtojca 3 - Plani i Veprimit – Strategjia MFP 2014-2020	87

FALENDERIME

Strategjia për Menaxhimin e Financave Publike 2014-2020, është fryt i bashkëpunimit të suksesshëm mes Ministrisë së Financave, institucioneve partnere kombëtare dhe ndërkombëtare, dhe shoqërisë civile, aktive në fushën e financave publike.

Ky dokument, bart një rëndësi të dyfishtë, pasi jo vetëm përcakton rrugën për rivendosjen e financave publike në trajektoren e qëndrueshmërisë afatgjatë, duke krijuar kështu parakushtet për rritjen ekonomike, por, përbën edhe një detyrim që rrjedh nga marrëveshjet me partneret ndërkombëtarë, në veçanti me Bankën Botërore, Fondin Monetar Ndërkombëtar dhe Bashkimin Europian.

Për përfundimin me sukses të këtij procesi, tejet të rëndësishëm për vendin, Ministria e Financave falenderon anëtarët e Komisionit Parlamentar të Ekonomisë dhe Financave, Ministren e Integritit Evropian, Ministrin e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, Ministrin e Shtetit për Çështjet Vendore, për komentet dhe sugjerimet e vlefshme në fushën e antikorupsionit dhe decentralizimit, Departamentin e Programimit të Zhvillimit, Financimeve dhe Ndihmës së Huaj në Kryeministri, institucionin e Kontrollit të Lartë të Shtetit për kontributin e tij, si një komponent i rëndësishëm i kësaj Strategjie, Departamentin e Administratës Publike, Agjencinë e Prokurimit Publik, dhe së fundmi stafin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe të Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave.

Një falenderim i veçantë shkon për partnerët ndërkombëtarë, në veçanti Bankës Botërore, dhe Fondin Monetar Ndërkombëtar, Komisionin Europian, SIGMA-n, si dhe Delegacionin e BE-së në Tiranë, për ekspertizën e tyre dhe kontributin për finalizimin e këtij dokumenti të rëndësishëm për financat publike.

Së fundmi, falenderojmë përfaqësuesit e shoqërisë civile aktivë në fushën e financave publike.

Shpresojmë të vazhdojmë partneritetin tonë në kontekstin e zbatimit efektiv të reformave të planifikuara.

Përmbledhje e strategjisë së reformës të MFP-së

Vizioni i strategjisë së reformës të MFP-së është garantimi i një sistemi të financave publike që nxit transparencën, përgjegjshmërinë, disiplinën fiskale dhe efikasitetin në menaxhimin dhe përdorimin e burimeve publike për ofrimin e shërbimeve të përmirësuara dhe zhvillimin ekonomik.

Ruajtja e stabilitetit dhe qëndrueshmërisë makroekonomike është prioriteti më i lartë i kësaj Qeverie pasi ndihmon për të zhblokuar potencialin e konsiderueshëm të pashfrytëzuar të zhvillimit të Shqipërisë. Për të siguruar stabilitet, Qeveria do të forcojë kuadrin e përgjithshëm fiskal, krijojë mekanizma për të garantuar që parashikimi të jetë realist dhe forcojë procesin e përgatitjes së PBA-ve tre-vjeçare. Kjo Qeveri asnjëherë nuk do të lejojë shkelje të disiplinës fiskale si ajo që çoi në krijimin e detyrimeve të prapambetura gjatë viteve të fundit. Masat mbrojtëse kundër një krijimi të ri të detyrimeve të prapambetura tashmë janë funksionale dhe janë duke u zgjeruar edhe më tej. Ministria e Financave ka miratuar Strategjinë për Shlyerjen dhe Parandalimin e Detyrimeve të Prapambetura në vitin 2014, e cila parashikon shlyerjen e plotë të tyre deri në fund të vitit 2017, dhe masa specifike për të parandaluar krijimin e detyrimeve të reja të prapambetura. Në këtë drejtim, masa të tjera të rëndësishme në lidhje me kontrollet e angazhimeve financiare janë duke u zhvilluar më tej, siç është planifikuar në këtë dokument. Që nga janari 2014, të gjitha urdhrat e prokurimit për mallra, shërbime dhe investime duhet të kontrollohen për përputhshmëri me planin e prokurimit të dorëzuar në Thesar dhe duhet të miratohen nga dega e rrethit të Thesarit para vazhdimit të prokurimit. Limitet e angazhimit shumëvjeçar për projektet e investimeve dhe marrëveshje të tjera afatgjata kontraktuale do të prezantohen në dokumentin e buxhetit afatmesëm për vitin 2015 dhe më tej, dhe këto kufizime do të miratohen nga Parlamenti, si pjesë e ligjit të buxhetit vjetor. Sanksione të rënda do të zbatohen për subjektet dhe zyrtarët që nuk respektojnë këto dispozita.

Kuadri i përgjithshëm fiskal do të garantohet nga një sërë masash legislative që do të ofrojnë qartësi dhe siguri në lidhje me hapat që duhet të merren. Megjithatë, ne pranojmë se vetëm ndryshimet legislative në vetvete janë të pamjaftueshme për të siguruar disiplinën fiskale. Ky proces gjithashtu kërkon angazhim të fuqishëm politik dhe lidhshmëri për të garantuar pajtueshmërinë me legjislacionin ekzistues dhe atë të ri, si dhe për të siguruar përgjegjësitë dhe përgjegjshmërinë e menaxhimit në të gjithë administratën publike.

Do të vazhdojnë përpjekjet për të forcuar menaxhimin e të ardhurave, duke rishikuar politikën e taksave dhe reformimin e administratave tatimore dhe doganore për të rritur efikasitetin e tyre në mbledhjen e të ardhurave, zvogëluar hendekun tatimor, luftuar evazionin fiskal dhe ekonominë informale. Borxhi dhe menaxhimi i likuiditetit do të përmirësohet.

Megjithatë, është gjithashtu e një rëndësie të lartë që shpenzimet publike të strukturohen në mënyrë që të maksimizojnë ndikimin pozitiv tek ekonomia kombëtare. Do t'i jepet prioritet projekteve dhe programeve me ndikim të fuqishëm në zhvillimin ekonomik dhe punësimin. Për të përmirësuar cilësinë dhe efektivitetin e shpenzimeve të qeverisë në përgjithësi, dhe

projekteve të investimeve publike në veçanti, do të zhvillohen më tej kapacitetet e administratës për vlerësimin e projekteve dhe kryerjen e analizave më të zgjeruara sektoriale.

Theks më i madh do të vihet në monitorimin e programeve qeveritare. Më tej, raportimi në Parlament dhe ndaj publikut do të përmirësohet ndjeshëm në drejtim të përmbajtjes dhe aksesueshmërisë. Do të zhvillohen diskutime me Parlamentin mbi mënyrën e pasurimit të shqyrtimeve të PBA-së dhe ekzekutimin e tij, si dhe mbi mënyrën e mbajtjes përgjegjësi të ministrave për programet nën përgjegjësinë e tyre.

Një parakusht për raportim të mirë është kontabilizimi i saktë. Gjatë periudhës të planifikuar 7-vjeçare, standardet e kontabilitetit do të rishikohen gradualisht me ambicien e përputhshmërisë së plotë eventuale me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit IPSAS, pasi këto të jenë miratuar përfundimisht çka mund të ndodhë vetëm në periudhën e ardhshme të planifikimit. Sistemet e kontrollit të brendshëm në institucionet e qeverisjes qendrore dhe vendore do të forcohen për të siguruar përputhshmëri dhe rregullsi, por edhe si një mjet për rritjen e efektivitetit dhe efikasitetit të sektorit publik. Paralelisht me përpjekjet e Qeverisë, auditimi i jashtëm nga Kontrolli i Lartë i Shtetit do të forcohet, me qëllim harmonizimin e rolit të tij, strukturës, dhe *'modus operandi'* me standardet e përcaktuara nga ONISA. Në fakt, Kontrolli i Lartë i Shtetit është përfshirë në mënyrë aktive në hartimin e Strategjisë dhe është anëtar kyç i Komitetit Drejtues për Reformën e MFP, e cila, ndër të tjera, do të monitorojë progresin e masave dhe angazhimeve formale të përcaktuara në Strategji.

Menaxhimi modern financiar kërkon sisteme moderne dhe të mirë-integruara mbështetëse. Si rrjedhojë, burime të konsiderueshme do t'i dedikohen hartimit dhe zbatimit të një sistemi të integruar të menaxhimit financiar, një SIMF-je që mbështet të gjitha proceset kryesore të përfshira në menaxhimin e financave dhe operacioneve qeveritare. Në Ministrinë e Financave do të vendoset një drejtim i unifikuar për zhvillimin e projektimit konceptual për SIMF-në, koordinimin dhe financimin e aktiviteteve të ndryshme të përfshira në zbatimin e SIMF-së. Për këtë qëllim, Qeveria do të kërkojë financim nga partnerët e saj.

Megjithatë, ligjet, rregulloret dhe sistemet e teknologjisë së informacionit nuk janë të mjaftueshme për arritjen e vizionit tonë për një administratë publike financiare profesionale. Përveç angazhimit politik, në fund kjo do të varet nga integriteti, kompetenca dhe përkushtimi i nëpunësve publikë që do të jenë përgjegjës për funksionet e ndryshme në institucione thelbësore të MFP-së, si dhe në ministritë e linjës dhe njësitë shpenzuese. Si rrjedhojë, shumë përpjekje do të kanalizohen për zhvillimin e kapaciteteve të stafit qeverisës dhe në veçanti për përdoruesit e buxhetit si në nivel qendror dhe vendor, nëpërmjet trajnimit sistematik. Programet për rritjen e kapaciteteve në fushën e MFP-së duhet të jenë funksionale dhe do të mbështeten nga masat për modernizimin e kulturës së menaxhimit, duke i dhënë më shumë autoritet menaxherëve të linjës ndërsa forcojnë mekanizmat për garantimin e përgjegjshmërisë.

Kjo qeveri ka tolerancë zero për pakujdesinë dhe korrupsionin. Legjislacioni ekzistues i MFP-së, duke përfshirë dispozitat për sanksionet që do të vendosen kur ka shkelje të dispozitave në ligj, do të zbatohet rreptësisht. Rastet flagrante të korrupsionit do të paraqiten në gjykatë. Në rastet kur dhe ku zbulohen të meta në legjislacion apo të dobësive që shkaktojnë gjasa për sjellje korruptive, Qeveria do të përgatisë dhe paraqesë në Parlament legjislacionin e ri të nevojshëm ose ndryshimet në legjislacionin ekzistues për të plotësuar vakumin ligjor. Një nga

arritjet e kohëve të fundit është edhe miratimi i ligjit “Mbi pagesën e vonuar në marrëdhëniet kontraktuale dhe tregtare” .

Për të garantuar se reformat ambicioze të shtjelluara në këtë dokument janë kryer realisht, Qeveria do të krijojë një strukturë tre-nivelëshe menaxhimi që do të drejtojë dhe monitorojë masat e reformave të kryera nga subjektet përgjegjëse përkatëse. Një Komision Drejtues i Reformës së MFP-së, i kryesuar nga Ministri i Financave, me pjesëmarrje të nivelit të lartë nga institucionet kryesore qeveritare të interesuara, si dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe Parlamentit, do të ofrojë udhëzime gjithëpërfshirëse të procesit të zbatimit dhe do të vendosë për çdo riorientim dhe ristrukturim të saj. Komiteti Drejtues do të mbështetet nga një Sekretariat. Komitetet Kryesore të Koordinimit do të bashkërendojnë komponentët e shtyllave përkatëse dhe Drejtuesit e Komponentëve do të nxisin zbatimin e reformave në secilin komponent. Paralelisht me aktivitetet e strukturës së menaxhimit në tre nivele, secilit përdorues të buxhetit do t’i kërkohet të identifikojë potencialin për çlirimin e burimeve, duke theksuar mangësitë ekzistuese në lidhje me përmbushjen e objektivave të saj, të tilla si kapacitetet teknike të stafit të drejtorive, mbivendosja/duplikimi i aktiviteteve të të gjitha drejtorive, mbivendosja/dublikimi i përgjegjësive të të gjithë përdoruesve të buxhetit, duke identifikuar drejtoritë e tepërta ose jo-prioritare, etj.

Partnerët e jashtëm të Shqipërisë kanë rol të rëndësishëm në zhvillimin e sistemit të menaxhimit financiar publik të vendit, jo vetëm nëpërmjet mbështetjes financiare për investime thelbësore të nevojshme në teknologjinë e informacionit dhe kapacitetet e burimeve njerëzore, por edhe nëpërmjet përvojave dhe ekspertizës teknike që mund të vënë në dispozicion.

Jo të gjitha reformat e planifikuara mund të kryhen në të njëjtën kohë; burimet financiare dhe njerëzore janë të kufizuara dhe krijimi i një perceptimi mbi domosdoshmërinë e tyre mund të kërkojë kohë. Rrjedhimisht, ato do të zbatohen në disa faza gjatë periudhës së planifikimit.

Hapi më urgjent është vënia në funksionim e një kuadri ligjor dhe procedural që do të garantojë qëndrueshmëri afatshkurtër dhe afatgjatë të financave publike. Si rrjedhojë, Qeveria do të përgatisë ndryshimet në ligjin nr. 9936 të vitit 2008, “Mbi Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, Ligjin Organik të Buxhetit (LOB) për periudhën afatshkurtër që do të ofrojë garanci kundër pragmatizmit afatshkurtër politik, i cili rrezikon qëndrueshmërinë afatgjatë të financave publike shqiptare. Projektligji do të paraqitet në parlament në mes të vitit 2015, me objektivin për t’u miratuar para fundit të vitit.

Reforma të tjera të analizuara në këtë strategji, të lidhura me dokumentacionin e buxhetit, parimet e kontabilitetit, raportimin, menaxhimin e performancës, dhe ndërtimin e implementimin e SIMF-it, do të ndahen në faza dhe do të zbatohen gjatë të gjithë periudhës së planifikimit.

Kapitulli I: Kushtet aktuale të reformës të MFP-së

Konteksti ekonomik

Shqipëria i rezistoi relativisht mirë krizës financiare dhe ekonomike globale. Recesioni u shmang por nivelet reale të rritjes u ngadalësuan nga një mesatare prej 6 për qind në vit në periudhën 1998 -2008 në më pak se 3 për qind në periudhën 2009-2012. Në vitin 2013 ishte më pak se 1 për qind. Mospërshtatja e nivelit të shpenzimeve ndaj ngadalësimit në rritjen e të ardhurave qeveritare çoi në deficite buxhetore më të mëdha sesa ishte planifikuar dhe në një rritje të borxhit publik të Shqipërisë, pjesërisht në formën e detyrimeve të prapambetura. Tavani ligjor i raportit të borxhit ndaj PBB-së prej 60 për qind u shfuqizua dhe raporti arriti mbi 72 për qind në vitin 2014. Parashikimet mbi të ardhurat dhe PBB-në, sistematikisht tejet optimiste, përveç mos-rregullimit të sjelljes së menaxhimit ndaj një shkurtimi të burimeve financiare në dispozicion, dëmtoi ndjeshëm proceset e buxhetimit dhe planifikimit gjatë viteve të fundit. Frenimi dhe kthimi i këtyre tendencave është një prioritet gjithëpërfshirës për Qeverinë pasi masa specifike për forcimin e kuadrit fiskal dhe rritjen e përgjegjësisë dhe përgjegjshmërisë për përdorimin efektiv dhe efikas të burimeve publike financiare janë parashikuar qartë në këtë strategji.

Rritja pritet të kthehet në dy për qind në vitin 2014 dhe FMN-ja e konsideron perspektivën afatmesme të favorshme në përgjithësi. Zhvillimi ekonomik duhet të arrijë gradualisht rreth 4.5 për qind në periudhën afatmesme, që gjithsesi është nën nivelin e zhvillimit të arritur para krizës. Megjithatë, rreziku që ky skenar nuk do të materializohet, nuk mund të neglizhohet. Një periudhë e zgjatur e rritjes së ngadaltë e Europës mund të përcillet nëpërmjet rrugëve të tregtisë dhe remitancave, duke dëmtuar kështu zhvillimin dhe stabilitetin e sektorit të jashtëm dhe financiar. Më tej, zhvillimi ekonomik varet nga konsolidimi efektiv fiskal dhe progresi pozitiv i reformave strukturore për rritjen e besimit tek investitorët. Në këtë kuadër, është qëllimi i qeverisë të garantojë respektimin e deficitit buxhetor për të siguruar kontrollin e borxhit dhe sjelljen e tij në nivelin e pranueshëm për një vend në zhvillim, që nuk rrezikon zhvillimin dhe stabilitetin afatgjatë. Politika fiskale do të ketë në fokus rritjen e efikasitetit të shpenzimeve publike, prioritarizimin e shpenzimeve me efekte sa më të gjera dhe të shpejta, hapjen e perspektivave të reja për investime nga sektori privat, të prirura nga eficienta, rritja ekonomike, dhe punësimi.

Situata aktuale e MFP-së në Shqipëri

Analiza e Ministrisë së Financave

Në vitin 2005, Shqipëria prezantoi Sistemin e Planifikimit të Integruar (SPI), një kuadër të gjerë të planifikimit të politikave, buxhetimit dhe monitorimit. Kuadri synon të sigurojë koherencën, efektivitetin dhe harmonizimin për planifikimin strategjik, financat publike dhe monitorimin e politikave. Në mënyrë specifike, SPI do të garantojë koherencën ndërmjet Strategjisë

Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI), strategjive sektoriale dhe ndër-sektoriale afatgjata dhe Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA).

Prezantimi i PBA-së si një instrument për harmonizimin e buxhetit me politikat e përgjithshme dhe sektoriale të SKZHI-së, përfaqëson një prej arritjeve kryesore të reformës së MFP-së për periudhën 2007-2013. Procesi i PBA-së ndihmon për të garantuar qëndrueshmërinë e financave publike me anë të paraqitjes së një perspektive afatmesme ndaj ushtrimit të planifikimit të shpenzimeve publike. Përfitime në efikasitet janë arritur gjithashtu si rezultat i zbatimit të Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ). Megjithatë, parashikimet tejet optimiste të të ardhurave kanë cënuar ndikimin pozitiv të këtyre përmirësimeve për procesin e buxhetimit kombëtar, duke krijuar nevojën e paparashikuar urgjente për rregullime në planet e shpenzimeve dhe të ardhurave.

Marrëdhëniet fiskale ndërqeveritare janë bërë më transparente që nga prezantimi i alokimeve të bazuara në formulë të transfertave të pakushtëzuara në vitin 2002. Megjithatë mbetet shumë për t'u bërë për të forcuar menaxhimin financiar të qeverisë vendore, duke përfshirë rreziqet fiskale.

Është krijuar një kuadër ligjor modern për menaxhimin e borxhit publik, duke përfshirë ligjin nr. 9965, datë 18.12.2006 "*Për Huamarrjen Shtetërore, Borxhin Shtetëror dhe Garancitë e Republikës së Shqipërisë*", për qeverinë qendrore, dhe ligjin nr. 9896, datë 04.02. 2008 "*Për Huamarrjen Vendore*" për qeverinë vendore. Zbatimi i një sistemi të analizës financiare dhe menaxhimit të borxhit (SAFMB) ka përmirësuar kontabilitetin dhe menaxhimin e borxhit të jashtëm publik të Shqipërisë.

Doganat janë reformuar dhe konsiderohen një administratë funksionale që punon drejt standardeve të aderimit në BE. Administrata tatimore nuk ka arritur progres të dukshëm në procesin për modernizimin e operacioneve të saj por po ofrohet asistencë teknike nga FMN dhe Banka Botërore për realizimin e një sistemi të ri të teknologjisë së informacionit, ri-projektimin e proceseve të administrimit të taksave, dhe zbatimin e një sistemi modern të menaxhimit të rrezikut të përputhshmërisë. Evazioni fiskal ende konsiderohet shumë i lartë, por janë ndërmarrë hapa dhe mbledhja/grumbullimi është duke u përmirësuar. Një set i ri udhëzimesh është nxjerrë për të trajtuar kontrollet e brendshme dhe çështjet e efikasitetit. Regjistrimi i tatimpaguesve nuk është optimal dhe as i lidhur në mënyrë të mjaftueshme me baza të tjera të të dhënave, por një qasje e bazuar në risk për auditimin dhe mashtrimin tatimor është duke u zhvilluar dhe janë përfutur mjetet përkatëse.

Menaxhimi i borderove të pagave është i dobët në mungesë të një liste të plotë të konsoliduar, duke lidhur drejtpërdrejt listën e punonjësve publikë dhe borderonë. Një ligj i ri mbi Shërbimin Civil është miratuar dhe zbatimi i tij është në proces.

Gjatë viteve të fundit sistemi i prokurimit publik në Shqipëri është përmirësuar ndjeshën nga pikëpamja ligjore, institucionale dhe praktike. Është prezantuar prokurimi elektronik. Megjithatë, ligji i Prokurimeve Publike nuk është harmonizuar ende plotësisht me kërkesat e legjislacionit të

BE-së. Planifikimi i prokurimeve është i detyrueshëm por nuk kryhet siç duhet në entet e prokurimit. Faqja e internetit e Agjencisë së Prokurimit Publik publikon parashikime, tendera dhe dhënie kontratash në shumë detaje¹.

Sistemi i pensioneve në Shqipëri ka përmbushur funksionet e tij kryesore gjatë periudhës së tranzicionit por tashmë shfaq problematika që e bëjnë reformimin e tij të domosdoshëm. Së pari, skema e pensioneve po kalon një deficit shumë të lartë që e bën atë të paqëndrueshme. Së dyti, megjithëse të gjithë të moshuarit mbulohen nga skema falë punësimit të plotë gjatë periudhës së komunizmit, shumica e popullatës në moshë pune është e pasiguar për shkak të projektimit të skemës, nivelit të lartë të papunësisë dhe madhësisë së sektorit informal. Duke marrë parasysh rëndësinë e pensioneve për mbrojtjen shoqërore dhe peshën e tij në buxhet, është e nevojshme që sistemi të reformohet menjëherë. Për këtë qëllim është hartuar një dokument “Për politikat e pensioneve” dhe është ngritur një grup pune ndër-institucional për “koordinimin dhe mbikëqyrjen e procesit për përgatitjen e reformës në fushën e pensioneve”.

Shumica e fondeve të jashtme nga donatorët të vëna në dispozicion të Qeverisë së Shqipërisë (QSH) nuk menaxhohen plotësisht sipas procedurave kombëtare dhe nuk regjistrohen në SIFQ. Kjo kufizon mundësitë e koordinimit dhe menaxhimit efektiv të portofolit të plotë të burimeve të financimit të Qeverisë. Në Deklaratën e Parisit mbi Efektivitetin e Ndhmës të vitit 2005, komuniteti i donatorëve u angazhua për përdorimin e procedurave kombëtare kur ato janë efektive dhe transparente. Me prezantimin e SIFQ-it dhe përmirësimet në fushën e prokurimit, auditimit të brendshëm dhe të jashtëm, opinioni i Qeverisë është se këto kushte janë përmbushur. Që prej vitit 2005 Qeveria shqiptare ka pasur progres të dukshëm në tregues të ndryshëm të efektivitetit të ndihmës, si forcimi i përgjegjshmërisë së ndërsjellë dhe ulja e strukturave paralele të zbatimit të projekteve.

Pavarësisht nga kjo, kuadri monitorues i përbashkët i Partneritetit Global të PNUD-it dhe OECD –së –*Rritja e Efektivitetit të Bashkëpunimit të Zhvillimit: Raport Progresi i vitit 2014*, vëren se vetëm 10% e financimit të donatorëve kanalizohet nëpërmjet sistemeve kombëtare të Shqipërisë. Vetëm një numër i vogël i projekteve të financuara nga donatorë përdor rregullat kombëtare të prokurimit dhe disbursimet e fondeve kryesore nuk kryheshin nëpërmjet sistemit të Thesarit. Kjo ndodh edhe për aspekte të tjera të MFP-së, të tilla si auditimi dhe kontrolli financiar në lidhje me financimin e donatorëve.

Kohët e fundit janë prezantuar kushte për Ministritë e linjës për të përfshirë në kërkesat e tyre buxhetore, detajime specifike në buxhet lidhur me rimbursimin e TVSH-së ose bashkëfinancimin për projektet e donatorëve. Kjo përbën një hap të parë drejt përfshirjes së plotë të financimit të huaj (qoftë grant apo hua) në buxhet.

Përveç kësaj, DZHPFNH ka përfunduar projektimin e sistemit për krijimin e Sistemit Informativ të Menaxhimit të Ndhmës së Huaj (SIMNH). Objektivi kryesor i SIMNH-it është menaxhimi

---

¹Ekzistojnë plane për përmirësimin e përdorimit më të thjeshtë të faqeve të internetit për përmirësimin e aksesit të publikut në informacione.

efektiv i financimit dhe implementimit të zhvillimit, dhe nxitja e përdorimit transparent dhe të përgjegjshëm të burimeve.

Kontabiliteti publik në Shqipëri aktualisht kryhet mbi bazën e parave për të ardhurat dhe mbi bazën e cash-it të modifikuar për shpenzimet. Për qëllim plotësimi, SIFQ përfshin module që janë përdorur për menaxhimin e disa prej asetëve të Qeverisë, për kontabilitetin e angazhimeve financiare dhe menaxhimin e debitorëve dhe kreditorëve. Një nga prioritetet e kësaj strategjie është zhvillimi i standardeve të kontabilitetit dhe zgjerimi i elementëve funksionalë të SIFQ-it, me qëllim që ta shndërrojë atë në një sistem të përshtatshëm informativ të menaxhimit të integruar financiar.

Një problem kyç i sistemit aktual të MFP-së në Shqipëri është se kontrollet e brendshme janë respektuar në mënyrë të pamjaftueshme dhe se mospërputhshmëria është raportuar dhe sanksionuar në nivel të pamjaftueshëm. Ligjet mbi menaxhimin dhe kontrollin financiar dhe auditimin e brendshëm do të rishikohen për të siguruar që mospërputhshmëria të trajtohet menjëherë. Meqë kapaciteti është faktor kufizues, trajnimi do të përbëjë një komponent kyç në reformat që synojnë përmirësimin e cilësisë dhe ndikimin e kontrollit të brendshëm dhe auditimit. Baza ligjore për auditimin e brendshëm do të rishikohet për të zhvilluar më tej statusin e audituesve të brendshëm.

Institucioni i Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH) ka përgatitur një strategji për zhvillimin e kapaciteteve dhe është planifikuar një marrëveshje binjakëzimi. Një ligj i ri për modernizimin e mandatit dhe juridiksionit të tij, në përputhje me standardet ndërkombëtare, është hartuar dhe aktualisht është në proces miratimi.

Kontrolli legjislativ mbi Menaxhimin e Financave Publike ushtrohet nga Komisioni Parlamentar i Ekonomisë dhe Financave që trajton politikat ekonomike, fiskale dhe buxhetore të shtetit. Ai analizon buxhetin dhe raportet e KLSH-së. Seancat dhe debatet parlamentare janë publike.

Vlerësimet e jashtme

SHPPF

Vlerësimi i SHPPF-së për vitin 2011 nxjerr përfundimin se MFP në Shqipëri është përmirësuar ndjeshëm në një sërë treguesish të performancës që prej vlerësimit të SHPPF-së të kryer në 2006. Pjesa më e madhe e progresit është shënuar në aspektet më teknike të menaxhimit të financave publike. Rezultatet e përgjithshme të SHPPF-së ende paraqesin dobësi që tregojnë se vetëm trembëdhjetë nga njëzet e tetë tregues janë përmirësuar.. Disa tregues nuk mund të klasifikoheshin, gjë që ka ndodhur edhe në vitin 2006. Kur i referohemi treguesve që synojnë të arrijnë “pritshmëritë” e Menaxhimit të Financave Publike, rezultatet ishin më pak pozitive. Të dhënat e përgjithshme të mbledhura devijonin në nivel të konsiderueshëm nga parashikimi/planifikimi dhe përbërja e shpenzimeve faktike devijonte thelbësisht dhe sistematikisht nga shpenzimet e buxhetuara.

FMN

Raportet e FMN-së theksojnë disa mangësi në sistemin aktual të MFP-së. Disa prej mangësive trajtohen nëpërmjet aktiviteteve aktuale të reformave. Qeveria pranoi ekzistencën e një stoku të madh detyrimesh të papaguara (borxhi i fshehur publik) në shtator 2013. Qeveria tashmë ka

marrë disa masa për trajtimin e problemit kryesor dhe ka përgatitur një Strategji për Shlyerjen e Detyrimeve të Prapambetura në një mënyrë transparente dhe uniforme në planin afatmesëm dhe ka marrë masa për të parandaluar krijimin e detyrimeve të reja të prapambetura. Procesi i pagesave filloi në vitin 2014. Llogaritja e pagesave totale të prapambetura të përgjithshme të qeverisë (që përfshin detyrimet e fondeve të ndihmës shoqërore dhe qeverisjes vendore) është rreth 5 për qind e PBB-së. Përveç këtyre pagesave të prapambetura, qeveria vlerësoi pagesat e prapambetura brenda një sektori më të gjerë publik, duke përfshirë ndërmarrjet shtetërore në sektorin e energjisë, të cilat u integruan në një proces të veçantë.

OECD/SIGMA

SIGMA, një iniciativë e përbashkët e OECD-së dhe BE-së përgatit një vlerësim vjetor të zhvillimit të menaxhimit të sektorit publik në Shqipëri. Vërejtjet pas Raportit të Vlerësimit për Shqipërinë të vitit 2013²përmbledhen në elementët e mëposhtëm:

- Duhet të garantohet pavarësia e Departamentit të Politikave Makroekonomike;
- Pasi të garantohet, duhet të forcohet saktësia e parashikimit fiskal të MF-së dhe kjo e fundit duhet të udhëzojë përdoruesit e buxhetit mbi përdorimin e një baze ndryshimi të politikave të rënë dakord për parashikimet tre-vjeçare të shpenzimeve;
- Ministria e Financave duhet të përgatisë për Qeverinë një trajnim aprovues për personelin kyç për të gjithë përdoruesit e buxhetit mbi mënyrën e planifikimit dhe buxhetit më të mirë për programet e shpenzimeve, duke përdorur treguesit e performancës dhe analizë me kosto efektive, me qëllim zhvillimin në të gjithë sektorin publik të një qasjeje më analitike ndaj programeve të shpenzimeve dhe vendimeve mbi investimet në të gjithë sektorin publik;
- Ministria e Financave duhet të punojë me përdoruesit e buxhetit nëpërmjet komunikimit dhe seminareve të rregullta, duke vendosur theks më të fuqishëm në monitorimin e shpenzimeve faktike kundrejt buxhetit dhe rezultate reale kundrejt synimeve;
- Ministria e Financave duhet të finalizojë zhvillimin e një sistemi për kontrolle më të mira të angazhimeve financiare, ku njësitë shpenzuese janë të obliguara të regjistrojnë të gjitha angazhimet financiare në sistemin e Thesarit para nënshkrimit të një kontrate, në mënyrë që kontrata të mund të nënshkruhet vetëm në rastet kur ardhurat përkatëse janë të disponueshme.

Raporti i Progresit të BE-së për vitin 2014

Në Raportin e Progresit për vitin 2014, BE vëren si më poshtë:

Qeveria vazhdon të ndërmarrë reforma ekonomike në mënyrë që të rekuerohet ritmi i rritjes ekonomike dhe të rritet konkurrueshmëria. Një Këshill Ekonomik Kombëtar i kryesuar nga Kryeministri, me pjesëmarrjen edhe me komunitetin e biznesit është krijuar për të ofruar udhëzime në koherencë me reformat ekonomike. Stabiliteti makroekonomik vazhdon të

²OECD (2013), "Raporti i Vlerësimit për Shqipërinë për vitin 2013", *Raportet e Vlerësimit të Vendit të SIGMA-s*, 2013/14, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5jz2rqkbhqba-en>

përmirësohet nga një politikë monetare e qëndrueshme dhe inflacioni qëndron në nivele të ulëta. Konsolidimi tepër i nevojshëm fiskal do të lehtësohet nga marrëveshja e kredisë e lidhur me Fondin Monetar Ndërkombëtar (FMN) dhe Bankën Botërore. Kjo do të mundësojë shlyerjen e detyrimeve të mëdha të prapambetura të akumuluar gjatë tre viteve të kaluara dhe do të nxisë reforma të rëndësishme që lidhen me menaxhimin e financave publike, tatimet, sistemin e pensioneve dhe sektorin e energjisë. Reformat tashmë kanë rezultuar në rritjen e mbledhjes së të ardhurave nga tatimet dhe detyrimet doganore, dhe investigimet për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar (TVSH), evazionin dhe skemat e mashtrimit janë shtuar. Programi Ekonomik dhe Fiskal për periudhën 2014-2016 përcakton kuadrin për mbështetjen e zhvillimit dhe stabilitetit makroekonomik dhe identifikon reformat e nevojshme strukturore në disa fusha kyçe, duke përfshirë përmirësimin e shtetit ligjor, mjedisit të biznesit dhe investimeve, si dhe trajtimin e problemeve të tregut të punës.

Strategjia Kombëtare mbi Luftën kundër Korrupsionit

Qeveria është duke përgatitur një Strategji Kombëtare mbi Luftën Kundër Korrupsionit. Strategjia do të bazohet në tre komponentë kryesorë:

- rritja e ndërgjegjësimit
- parandalimi, dhe
- dënimi.

Strategjia Anti-Korrupsion do të përfshijë iniciativa dhe masat për:

- Përmirësimin e aksesit të qytetarëve në informacion;
- Përmirësimin e komunikimit publik dhe konsultimit me publikun në procesin e hartimit dhe miratimit të akteve rregullatore (ligje, vendime etj);
- Rritjen e transparencës në planifikimin, detajimin, menaxhimin dhe auditimin e fondeve të buxhetit;
- Rishikimin dhe përmirësimin e sistemit dhe mekanizmave për ankesat e publikut;
- Përmirësimin e efikasitetit të auditimit të brendshëm dhe inspektimit;
- Legjislacion jo-korruptiv;
- Përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të investigimeve penale mbi krimet ekonomike dhe financiare (korrupsioni);
- Përmirësimin e bashkëpunimit policor dhe gjyqësor ndërkombëtar në luftën kundër krimet ekonomik dhe financiar;
- Nxitjen e bashkëpunimit me shoqërinë civile për projektimin, zbatimin dhe monitorimin e masave kundër korrupsionit.

Integrimi në BE

Nga pikëpamja e anëtarësimit, Shqipëria ka adoptuar parimet e BE-së për menaxhimin e mirë të financave publike dhe maturinë fiskale, siç përcaktohet në Direktivën e BE-së të vitit 2011 mbi buxhetimin. Vizioni i Reformës mbi Menaxhimin e Financave Publike të Shqipërisë është në përputhje me këtë direktivë, në mënyrë që dispozitat e tij të përmbushen kur Shqipëria të aderojë në BE. Ashtu si në rastin e disa vendeve të tjera të BE-së, Shqipëria mund të zgjedhë

për të synuar kufij edhe më të ulët, me kusht që kjo të jetë në përputhje me interesat kombëtare në një pikë të caktuar kohe.

Programi me FMN-në

Shqipëria është përfshirë në një program me FMN-në për periudhën 2014 – 2016 nën (Extendend Facility Fund) me akses të barazvlefshëm në 295.42 milionë SDR.

Disbursimet e programit janë në formën e mbështetjes së drejtpërdrejtë buxhetore. Performanca sipas programit monitorohet nëpërmjet kriterëve sasiorë tremujorë të performancës dhe kushteve të zgjeruara strukturore. Gjatë periudhës së programit fokusi do të jetë në menaxhimin financiar publik, parandalimin e detyrimeve të prapambetura, problematikat e sistemit të pensioneve, dhe vendosjen e sektorit të energjisë në një bazë të qëndrueshme. Synimet strukturore të lidhura me MFP-në (2014) janë si më poshtë:

- Publikimi i një strategjie gjithëpërfshirëse për shlyerjen dhe parandalimin e detyrimeve të prapambetura;
- Kontraktimin e një audituesi të jashtëm me mandat për kryerjen e auditimeve të bazuara në risk të pagesave të detyrimeve të prapambetura;
- Prezantimin e limiteve shumë-vjeçarë të angazhimeve financiare në buxhetin e vitit 2015,; dhe ndryshimin e Ligjit mbi Prokurimet, Ligjin e Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit, dhe Ligjin Organik të Buxhetit;
- DPT duhet të hartojë një strategji afatmesme dhe afatgjatë për rritjen e kapaciteteve.

Kapitulli II: Vizioni, Politikat dhe Qëllimet Strategjike

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) përshkruan prioritetet afatgjata të zhvillimit kombëtar të Shqipërisë. Si pjesë e SKZHI-së, Strategjia për Menaxhimin e Financave Publike 2014-2020, parashikon vizionin, qëllimet dhe objektivat strategjike për menaxhimin e financave publike të vendit dhe i shndërron ato në një plan veprimi sipas prioriteteve. Ajo përcakton përgjegjësitë për zbatimin e strategjisë dhe përfshin një sërë treguesish për monitorimin e rezultateve.

Vizioni i strategjisë së MFP-së është që të garantojë një sistem të financave publike që nxit transparencën, përgjegjshmërinë, disiplinën fiskale dhe eficiencën në menaxhimin dhe përdorimin e burimeve publike për përmirësimin e cilësisë së ofrimit të shërbimeve dhe zhvillimin ekonomik.

Objektivi i përgjithshëm i strategjisë së reformës të MFP-së është që të arrijë një buxhet më të mirë-balancuar dhe të qëndrueshëm me një raport të ulur të borxhit publik nëpërmjet konsolidimit të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe proceseve të auditimit, dhe ku ekzekutimi i buxhetit është i lidhur siç duhet me politikat e Qeverisë.

Qëllimi i dokumentit të strategjisë të MFP-së është i trefishtë:

- Të identifikojë dhe adresojë sfidat me të cilat përballet menaxhimi financiar publik dhe të sugjerojë reformat e nevojshme për të mbështetur zhvillimin e vazhdueshëm të qëndrueshëm dhe zhvillimin e ekonomisë kombëtare;
- Të nxisë koherencën e politikave, caktojë prioritete dhe delegojë përgjegjësi për realizimin e reformës së menaxhimit financiar publik;
- Të bëjë më transparente për Parlamentin, sektorin financiar, komunitetin e biznesit, partnerët ndërkombëtarë dhe publikun e gjerë, politikat e ndjekura dhe përpjekjet e bëra nga Qeveria për forcimin e MFP-së në vend.

Strategjia e reformës së MFP-së për shumicën e fushave të menaxhimit financiar publik përforcohet nga strategji dhe plane veprimi më të detajuara të përgatitura nga institucionet përkatëse, të tilla si Strategjia e Parandalimit dhe Shlyerjes së Detyrimeve të Prapambetura, Strategjia Anti-Korrupsion dhe Strategjia e Reformës PAR. Përveç këtyre, kjo reformë e qeverisë plotësohet edhe nga strategjia e pavarur nga pikëpamja kushtetuese e Kontrollit të Lartë të Shtetit për përmirësimin e punës së institucionit dhe harmonizimin me standardet e Organizatës Ndërkombëtare të Institucioneve të Larta të Auditit. Duke marrë në konsideratë rëndësinë e auditimit të jashtëm për financat publike, reformat në atë fushë janë pasqyruar edhe në këtë dokument.

Reformës për Menaxhimin e Financave Publike 2014 – 2020, do të jetë e orientuar për të siguruar një ndikim të drejtpërdrejtë në institucionet publike dhe gjithashtu që qytetarët të kenë rezultate të prekshme dhe tregues të matshëm. Ajo fokusohet jo vetëm në planifikim por edhe në zbatimin praktik, Për këtë arsye, përcaktimi i treguesve të monitorimit të bazuar në performancë dhe objektivat përkatëse, konsiderohet një domosdoshmëri që do të garantojë monitorimin dhe vlerësimin e progresit të performancës të politikës së reformës të Menaxhimit Financiar Publik.

Prioritetet kryesore në planin afatmesëm

Objektivi i përgjithshëm i strategjisë së reformës të MFP-së është arritja e një buxheti të mirë-balancuar dhe të qëndrueshëm me një raport të reduktuar të borxhit ndaj PBB-së, nëpërmjet menaxhimit më të mirë financiar, proceseve të kontrollit dhe auditimit, dhe ku zbatimi i buxhetit është i lidhur siç duhet me politikat e Qeverisë.

Prioritetet kryesore në planin afatmesëm mund të përmbliidhen në pikat e mëposhtme:

- Kuadër makroekonomik dhe politikë fiskale e matur me objektivin e uljes së raportit të borxhit publik mbi PBB-në në planin afatmesëm;
- Shlyerja e detyrimeve të prapambetura dhe parandalimi i ripërsëritjes së tyre;
- Kontrolli më i fortë i angazhimeve financiare, i angazhimeve shumëvjeçare dhe angazhimeve paraprake dhe një sistem i përmirësuar i kontrollit financiar;
- Një proces i buxhetimit afatmesëm funksional dhe i kujdesshëm;
- Përmirësim i mbledhjes së të ardhurave dhe përputhshmëri me objektivin për uljen e evazionit fiskal;
- Një funksion i auditimit të brendshëm profesionist;
- Audit i jashtëm që operon plotësisht në përputhje me standardet ndërkombëtare të ONISA-s³
- Mekanizma të zgjeruar të transparencës dhe përgjegjshmërisë;
- Sistem efikas i prokurimit publik duke përmirësuar cilësinë e shpenzimeve publike.

Disa prioritete përshkojnë të gjithë spektrin e reformave dhe administratën publike:

- Një administratë publike profesionale me aftësi të përmirësuara në menaxhimin e fondeve publike;
- Zbatim efikas i rregullave dhe procedurave, trajnime të mirë-shënjestruara për rritjen e kapaciteteve në administratën publike në nivel qendror dhe vendor;
- Zbatim i plotë dhe uniform i sanksioneve për shkeljet administrative në fushën e menaxhimit financiar publik;
- Luftë efektive kundër korrupsionit në administratën publike.

---

³ Sipas angazhimit të ndërmarrë nga Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Instrumentet

Vizioni i një menaxhimi modern dhe efikas të financave publike të Shqipërisë do të arrihet nëpërmjet aplikimit të disa instrumenteve: legjislacionit, rritje së kapaciteteve, ndryshimeve kulturore, zhvillimi i teknologjisë së informacionit dhe riprojektimeve teknike të proceseve.

Ndryshimet legjislative

Shumë nga reformat e parashikuara në këtë strategji do të kërkojnë ndryshime në ligjet e ndryshme që përcaktojnë parimet për Menaxhimin e Financave Publike të Shqipërisë, duke filluar nga ligji nr. 9936/2008, "Për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë, ndryshe i njohur si Ligji Organik i Buxhetit (LOB). Një synim strukturor i marrëveshjes me Fondin Monetar Ndërkombëtar është që Qeveria do të "prezantojë limite të angazhimit financiar shumëvjeçar në buxhetin e vitit 2015, dhe do të ndryshojë Ligjin mbi Prokurimet, Ligjin e Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit dhe Ligjin Organik të Buxhetit".

Për të shmangur ndryshimin e vazhdueshëm të LOB-it, prezantimi i tavaneve të angazhimeve financiare shumëvjeçare do të paraqitet në ligj si pjesë e paketës së amendimeve që do të përfshijnë edhe një ndryshim të statusit dhe funksionit të Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA) dhe përgatitjen e tij, një prezantim të një rregulli procedural fiskal, përdorimin e të ardhurave nga privatizimi, përgjegjësitë dhe procedurat për përgatitjen e parashikimeve makroekonomike, përgjegjësi për menaxhimin e riskut dhe përmbajtjen cilësore të dokumenteve të buxhetit. Amendimet do të përfshijnë edhe ndryshimet e nevojshme të legjislacionit dytësor të MFP-së.

Synimi i Qeverisë është paraqitja e amendimeve të LOB-it deri në mes të vitit 2015, me synimin për t'i miratuar në Kuvend para fundit të vitit. Statusi i LOB-it do të përmirësohet në atë të "kodit", në mënyrë që ndryshime të ardhshme të kërkojnë shumicë të cilësuar votash.

Zhvillimi i kapaciteteve

Progresi në reformat e MFP-së do të kërkojë investime të mëdha në kapacitetin e burimeve njerëzore. Krijimi i kapaciteteve do të marrë shumë forma: programe trajnimi të vazhdueshëm dhe special, transferimi i njohurive nëpërmjet programeve të binjakëzimit me organizata simotra në BE, vizita studimore, rotacion të vendeve të punës, etj. Testimet e kualifikimit do të përdoren në një masë më të gjerë për rekrutimin e stafit të ri. Në veçanti, Qeveria do të kërkojë mbështetje nga partnerët e saj në zhvillimin dhe financimin e shumë prej programeve të trajnimit.

Për disa funksione do të jetë e nevojshme, brenda kufizimeve të caktuara nga buxheti, rritja e numrit të personelit për të mundur arritjen e objektivave në shumë fusha të MFP-së. Brenda mundësive, kërkesat e reja do të përmbushen duke e zhvendosur personelin nga funksione, që me mbështetjen e përmirësuar të IT-së, mund të kryhen me më pak kontribut njerëzor ose nga funksione që bëhen të papërdorshme si rezultat i legjislacionit të ri dhe/ose procedurave të reja. Kjo do të ndodhë, për shembull, në administratat tatimore dhe doganore.

Ndryshimet në proceset dhe kulturën e menaxhimit

Shqipëria ka ndërmarrë një rrugë të gjatë që do të ndryshojë fokusin e menaxhimit publik nga inputet tek rezultatet. Kuadri ligjor është përgjithësisht funksional, pjesërisht i pasqyruar në ligjin e vitit 2010 për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, që përmbledh konceptin e menaxhimit të performancës. Është miratuar edhe një plan pesë-vjeçar për zbatimin e MFK-së për periudhën 2011-2016. Ky plan parashikon testimin e aspekteve të ndryshme të sistemit të ri të MFK-së në institucionet pilot qendrore dhe vendore për kohëzgjatjen e një cikli të vetëm buxheti. Megjithatë, zbatimi i planit nuk ka arritur pritshmëritë, dhe para se të vazhdohet më tej, duhet të rishikohet përvoja e deritanishme dhe kufizimet që kanë penguar realizimin e ndryshimeve të synuara menaxhuese.

Ky rishikim do të kontribuojë në zbatimin e komponentëve të tjerë të strategjisë së reformës të MFP-së, si dhe për Strategjinë mbi Reformën e Administratës Publike (PAR), e cila është duke u hartuar nga Departamenti i Administratës Publike (DAP). Një kuadër strategjik dhe menaxhimi i përmirësuar i PAR-it do të mbështesë Strategjinë e MFP-së dhe anasjelltas. Një komponent i rëndësishëm i PAR-it është vendosja e një sistemi të rekrutimit dhe ngritjes në detyrë të bazuar në merita për të forcuar besimin dhe besnikërinë në të cilat varet përgjegjshmëria menaxheriale.

Zhvillimi i një SIMF-i tërësisht funksional

Arritja e vizionit të një sistemi modern dhe efikas për Menaxhimin e Financave Publike do të kërkojë investime të konsiderueshme në një sistem të integruar të menaxhimit financiar, SIMF. Deri tani, prezantimi i mbështetjes së sistemeve për funksionet e MFP-së në administratën publike ka qenë tepër i fragmentuar. Funksionet individuale janë kompjuterizuar pa shqyrtuar ndërvarësitë kryesore që ekzistojnë midis proceseve dhe subjekteve/enteve.

Qeveria do të krijojë një funksion specifik pranë Ministrisë së Financave për të sjellë zhvillimin e një SIMF-i nën një drejtim të unifikuar, duke përfshirë projektimin konceptual, prokurimet dhe implementimin e moduleve shtesë dhe/ose rikonfigurimin e moduleve ekzistuese. Objektivi i sistemit të ardhshëm është që të përfshijë minimalisht planifikimin dhe buxhetimin, programin dhe menaxhimin e projekteve, menaxhimin e kontratave, transfertat ndër-qeveritare, menaxhimin e shpenzimeve dhe kontrollin, përfshirë menaxhimin e borderove të pagave, kontabilitetin, menaxhimin e thesarit, si dhe parashikimin e likuiditetit. Funksioni qendror i SIMF-it gjithashtu do të jetë përgjegjës për specifikimin dhe realizimin e ndërfaqeve/lidhjeve me sistemet ekzistuese në administratat tatimore dhe doganore, në Autoritetin e Prokurimit Publik dhe me sistemin e përdorur për menaxhimin e borxhit.

Qeveria do të ftojë partnerët e saj të jashtëm për të kontribuar për financimin e zhvillimit dhe realizimit të SIMF-it të ardhshëm.

Kapitulli III: Objektivat e politikës dhe produktet madhore

Strategjia e reformës së MFP-së është organizuar në gjashtë shtylla kryesore:

1. Kuadër i qëndrueshëm dhe i matur fiskal;
2. Planifikim dhe buxhetim i mirë-integruar dhe efikas i shpenzimeve publike;
3. Ekzekutim efikas i buxhetit;
4. Raportim transparent financiar qeveritar
5. Kontrollë të brendshme efektive;
6. Mbikëqyrje e jashtme efektive e financave publike.

Secila shtyllë ndahet në disa komponentë. Për secilin komponent zhvillohet një diskutim i kontekstit i pasuar nga objektivi i reformës, treguesit për matjen e rezultatit dhe masat e ndryshme që do të merren për arritjen e objektivit/ve të synuar/a. Për çdo masë renditet prioriteti i saj, vitin kur do të përfundojë, produktet (rezultatet), implikimet e kostos së saj, subjekti/subjektet përgjegjës/e dhe faktorët e rrezikut që mund të pengojnë realizimin e saj.

Të gjitha masat e mbështetura në shtylla dhe komponentë, integrohen në një Plan Veprimi në Shtojcën 3.

Shtylla 1 –Kuadër fiskal i qëndrueshëm

Qeveria do të forcojë kuadrin e menaxhimit fiskal me anë të :

- Vendosjes së rregullave procedurale ligjërish të detyruesë që do të synojnë të eliminojnë rrezikun e parashikimeve sistematike optimiste të PBB-së dhe të ardhurave të buxhetit, parashikime që në të shkuarën, kanë çuar në buxhete të paqëndrueshme;
- Krijimit të një rregulli fiskal që do të udhëheqë politikën fiskale drejt qëndrueshmërisë afatgjatë të borxhit publik, duke lënë hapësirë të arsyeshme për politikë fiskale kundërciklike për amortizimin e goditjeve të fuqishme dhe cikleve ekonomike;
- Vendosjes së kufizimit të përdorimit të të ardhurave nga privatizimi për tërheqjen e borxhit dhe/ose investimet;
- Vendosjes së rregullave ligjore që në vitet zgjedhore do të parandalojnë shterimin e parakohshëm të deficitit dhe borxhit publik të miratuar;
- Forcimit të funksionit për menaxhimin e riskut financiar.

Parashikimi

Konteksti

Në vitet e fundit, proceset e planifikimit dhe buxhetimit janë cënuar nga parashikime tejet optimiste të PBB-së dhe të të ardhurave. Parashikimet jo-reale janë nxitur nga presionet politike për të justifikuar dhe ruajtur rritjen e shpenzimeve në përgjithësi, dhe të programeve

investuese në veçanti, në norma që ishin të mundura në vite të mira të dekadës së fundit. Aktualisht presione të tilla janë të përmbajtura si pasojë e programit me FMN-në, por Qeveria e gjykon të rëndësishme krijimin për të ardhmen, e një kuadri institucional dhe/ose procedural që ul rrezikun e parashikimeve subjektive.

Objektivi

Parashikime realiste dhe objektive të PBB-së dhe rritjes së të ardhurave

Treguesi i rezultateve

- Devijimi në përqindje i rritjes së të ardhurave faktike nga rritja e parashikuar

Masa 1: Rishikimi i opsioneve të ndryshme për të garantuar parashikime objektive të PBB-së dhe të të ardhurave

Qeveria do të shqyrtojë opsione dhe masa të ndryshme për të garantuar parashikim objektiv. Nga nga opsionet mund të jetë krijimi i një Këshilli Fiskal që i raporton Parlamentit. Këshilli duhet të jetë organ profesional, kryetari i të cilit mund të emërohet nga Parlamenti për një periudhë katër vjeçare me mbështetjen e të paktën tre të pestave të anëtarëve të tij. Buxheti për Këshillin duhet të caktohet drejtpërdrejt nga Parlamenti dhe të gjitha rekrutimet e stafit teknik për Këshillin do të publikohen dhe vlerësimet duhet të dokumentohen. Këshilli do të ngarkohet me përgatitjen e parashikimeve në të cilat bazohen PBA-ja dhe buxheti vjetor, dhe rishikimi i tyre. Këshilli duhet të përgatisë edhe parashikime afatgjata për SKZHI-në e ardhshme.

Një opsion i dytë do të ishte krijimi i një Këshilli Fiskal nëpërmjet procesit të paraqitur më sipër por kufizimi i mandatit të tij për komentimin mbi parashikimet e përgatitura nga Ministria e Financave, duke përfshirë krahasimin e tyre me parashikimet e përgatitura nga institucione të tjera, si për shembull Banka e Shqipërisë, FMN, Banka Botërore dhe BE. Për më tepër, do të ishte e detyrueshme për Qeverinë që të publikojë këto parashikime përkrah parashikimeve të MF-së në dokumentacionin e buxhetit vjetor, në mënyrë që ndonjë ndryshim të jetë i dukshëm para se Buxheti të miratohet nga Parlamenti.

Një opsion i tretë mund të ishte vendosja e detyrimit ndaj Qeverisë për të bazuar buxhetin tre-vjeçar (PBA-në) në “parashikime konsensuale”, llogaritura si një mesatare e projekteve të përgatitura nga organizatat zyrtare që kryejnë parashikime të rregullta të treguesve makroekonomikë si: Ministria e Financave, Banka e Shqipërisë, FMN, Banka Botërore dhe Komisioni Europian.

Masa 2: Miratimi i ligjeve, si dhe zbatimi i masave për garantimin e një parashikimi objektiv të PBB-së dhe të të ardhurave

Pavarësisht nga rruga e zgjedhur, LOB-i do të ndryshohet për të reflektuar ndryshimin në procedura dhe përgjegjësi, dhe institucionet do të krijohen dhe/ose përforcohen.

Masa 3: Përmirësimi i metodologjive të parashikimit

Pavarësisht nëse parashikimi i delegohet një institucioni të pavarur ose mbetet ende përgjegjësi e Ministrisë së Financave, metodologjitë e përdorura për parashikimin duhet të përmirësohen. Qeveria do të kërkojë asistencë teknike për të kontribuar në këtë proces.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2015
Produktet:	Një vlerësim i opsioneve dhe një vendim mbi zhvillimet e ardhshme Ndryshimet e LOB-it Krijimi i Këshillit-nëse ky është opsioni i zgjedhur Metodologjitë e dokumentuara që do të përdoren në parashikim
Implikimet e kostos:	Kostot financiare të lidhura me krijimin e Këshillit Fiskal Kostoja e asistencës teknike që duhet të përballohet nga partnerë të jashtëm Kostot operative të Këshillit Fiskal, nëse krijohet
Subjekti përgjegjës:	Komisioni Teknik për Reformën e MFP-së
Rreziku:	Vonesa në krijimin e kuadrit institucional/operacional

Llogaritë kombëtare*Konteksti*

Llogaritë e Besueshme Kombëtare përbëjnë një domosdoshmëri për krijimin e një kuadri makroekonomik dhe fiskal të qëndrueshëm. Kur llogaritë u botuan fillimisht kanë qenë mjaft problematike dhe duhet të rregulloheshin/përshtateshin në mënyrë prapavepruese.

Objektivi

Llogari Kombëtare të Besueshme

Treguesi i rezultateve

- Devijimi i përqindjes midis parashikimit fillestar dhe vlerësimeve përfundimtare të PBB-së;

Masa 1: Forcimi i kapacitetit të INSTAT-it në fushën e statistikave të llogarive kombëtare

Qeveria do të forcojë kapacitetin e INSTAT-it për përgatitjen e Llogarive Kombëtare të besueshme. Kjo ndër të tjera do të përfshijë:

- Përmirësimin e burimeve statistikore dhe metodologjisë për vlerësimet vjetore të Llogarive Kombëtare;
- Përmirësimin e metodologjisë për llogaritjen e ekonomisë së pavëzhguar të PBB-së;
- Përmirësimin e metodologjisë për përpilimin e tabelave të furnizimit-përdorimit (SUT) dhe tabelave simetrike të input-output;
- Përmirësimin e metodologjisë për përpilimin e PBB-së tremujore;
- Përmirësimin e metodologjisë për llogaritë e sektorëve industrialë;
- Krijimin e kapacitetit për llogaritjen e të dhënave të PBB-së rajonale (niveli NUTS II) në bazë të standardeve të Eurostat;
- Implementimin e Sistemit European të Llogarive (ESA) 2010;
- Ndërtimin e kapacitetit për përpilimin dhe paraqitjen e të dhënave sipas Procedurës së Deficitit të Tepërt (*Excessive Deficit Procedure*).

Bashkimi European do të ofrojë asistencë në këtë fushë.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2019
Produktet:	Metodologjitë e trajnimit
Implikimet e kostos:	Kostot e trajnimit
Subjekti përgjegjës:	INSTAT
Rreziku:	Kufizimet teknike e financiare të INSTAT

Rregulli fiskal

Konteksti

Deri në vitin 2009, kur Shqipëria kishte një program me FMN-në, kuadri makroekonomik negociohej me këtë të fundit dhe prirej për të qenë i matur. PBB-ja faktike dhe mbledhja e të ardhurave tejkaloi parashikimet dhe borxhi në raport me PBB-në u ul gradualisht. Kur programi me FMN-në përfundoi, ky kufizim disiplinues ndaj politikës fiskale u eliminua. Një kombinim i presioneve politike dhe ndikimeve të krizës financiare çoi në rritje të PBB-së dhe të ardhurave në nivele substancialisht më të ulëta sesa ato të planifikuara ndërkohë që, deficitin dhe borxhit publik u rritën. Një pjesë e borxhit publik mori formën e detyrimeve të fshehura të prapambetura: fatura për punën e kryer, por të padorëzuara në Thesar, pasi sipërmarrësit ishin të njoftuar se nuk kishte fonde në dispozicion për likuidimin e tyre. Kur këto pagesa të fshehura të prapambetura u bënë të dukshme, tavani ligjërishëm i detyrueshëm i raportit të borxhit ndaj PBB-së prej 60 për qind u shfuqizua me një shumicë të thjeshtë në Parlament.

Sipas programit të ri me FMN-në, Qeveria u angazhua për uljen e borxhit publik nga 72 për qind të PBB-së në fund të vitit 2014 në 69% deri në fund të programit me FMN-në në vitin 2016 dhe nën 60 për qind deri në 2019.

Për të siguruar që disiplina fiskale të ruhet pas përfundimit të programit me FMN-në, dhe që objektivat afatmesme të borxhit për vitin 2019, por edhe më pas të arrihen, Qeveria do të hartojë legjislacionin dhe do të zbatojë një rregull fiskal. Rregulli fiskal do të mbështetet nga një proces i përforcuar i planifikimit dhe buxhetimit. (Reformat e proceseve të planifikimit dhe buxhetimit do të diskutohen në seksionin e ardhshëm).

Ashtu si programi me FMN-në, rregulli fiskal do të synojë të ulë raportin e borxhit / PBB-në dhe do të krijojë mekanizma të rreptë, gjithsesi fleksibël, të cilat do të sigurojnë se tepricat/deficitet e buxheteve vjetore, në kohë, do të evoluojnë në mënyrë të tillë që borxhi të ulet në një nivel të qëndrueshëm.

Objektivi

Një raport i qëndrueshëm i borxhit publik me PBB-në.

Treguesi i rezultateve

- Diferenca midis raportit të borxhit faktik dhe raportit të planifikuar (= në fillim të periudhës së planifikimit) për një vit të caktuar;
- Diferenca midis tepricës/deficitit faktik dhe tepricës/deficitit të synuar të caktuar në buxhetin e vitit korent.

Masa 1: Hartimi i rregullit fiskal, prezantimi në Ligjin e Buxhetit Organik dhe paraqitja e tij për miratim në Parlament

Rregull fiskal do të hartohet në bashkëpunim të ngushtë me të gjitha palët e interesuara dhe do të diskutohet në një proces të gjerë konsultativ, në mënyrë që të garantohet se ka mbështetjen e gjerë politike dypalëshe. Qeveria do të përpiqet që të miratojë rregullin fiskal me shumicë të cilësuar në Parlament, në mënyrë që të vendoset një bazë afatgjatë, e matur për zhvillimin e ardhshëm të financave publike të Shqipërisë.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2015
Produktet:	Ndryshimet në LOB për vendosjen e një rregulli fiskal
Implikimet e kostos:	Pa kosto financiare, përveç kohës së kërkuar për hartimin e rregullit fiskal dhe përgatitjes së ndryshimeve në LOB dhe procesit konsultativ të lidhur me të
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave
Rreziku:	Presionet për mos-kufizimin e shpenzimeve

Kufizimi i shpenzimeve në vitet zgjedhore**Konteksti**

Në vitet e mëparshme zgjedhore ka pasur një tendencë të qeverive në largim të rrisnin shpenzimet buxhetore në periudhën parazgjedhore, duke shkaktuar kështu një ezaurim të buxhetit të planifikuar vjetor në gjysmën e parë të vitit, duke pas-sjellë një rritje të shpenzimeve vjetore në tërësi.

Objektivi

Shpenzime publike të kujdesshme në vitet zgjedhore

Treguesi i rezultateve

- Pjesa e shpenzimeve të kryera gjatë secilit prej tre tremujorëve të parë të vitit fiskal.

Masa 1: Kufizimi i shpenzimeve gjatë tre tremujorëve të parë të vitit fiskal elektoral

LOB do të ndryshohet duke përcaktuar se jo më shumë se 30, 55 dhe 80 për qind e buxhetit vjetor mund të ekzekutohet përkatësisht në tre, gjashtë dhe nëntë muajt e parë të vitit fiskal elektoral, përveç rasteve të veçanta të shpenzimeve të pa-parashikuara, konform legjislacionit në fuqi.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2015
Produktet:	Ndryshimet në LOB për vendosjen e një rregulli fiskal
Implikimet e kostos:	Pa kosto, përveç kohës së kërkuar për hartimin e rregullit fiskal dhe përgatitjes së ndryshimeve në LOB dhe procesit konsultativ të lidhur me të
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave
Rreziku:	Presionet për mos-kufizimin e shpenzimeve

Kufizimet ndaj përdorimit të të ardhurave nga privatizimet

Konteksti

Në të shkuarën të ardhurat nga privatizimet janë përdorur për të financuar shpenzimet e përgjithshme të qeverisë, pa dallim midis shpenzimeve korente dhe kapitale. Kjo ka dëmtuar gjendjen pasurore të Qeverisë dhe ka rritur presionet buxhetore ndërsa shpenzimet korente janë financuar nga të ardhurat “një-herëshe” të privatizimeve.

Objektivi

Garantimi që pozita e aseteve të Qeverisë nuk përkeqësohet si rezultat i privatizimeve.

Treguesi i rezultateve

- Ndryshimi në shpenzimet kapitale mbi atë që do të ndodhte pas një ndryshimi në të ardhurat korente - duke supozuar se një ndryshim në të ardhurat korente do të përçohet në të njëjtat përmasa në shpenzimet korente dhe kapitale, si në vitin e mëparshëm buxhetor (sipas kontabilitetit aktual në “cash i modifikuar”);⁴
- Pozicioni i aseteve neto të Qeverisë (i mundshëm për t’u matur vetëm pas zhvendosjes drejt sistemit në bazë angazhimi;
- Fondet përdoren për qëllimet e synuara (konkretisht ulja e borxhit, investimet publike).

---

⁴Për shembull, supozoni që të ardhurat korente rriten me 1 miliardë. Nëse shpenzimet në vitin e mëparshëm buxhetor kanë qënë ndarë në 70% korente dhe 30% kapitale dhe ky raport supozohet të aplikohet edhe në vitin e ri buxhetor, kjo do të nënkuptonte se shpenzimet kapitale (investimet) duhet të rriten me 300 milionë. Nëse përveç kësaj, kemi një rritje në të ardhurat kapitale me 500 milionë, por shpenzimet kapitale dhe amortizimi rriten me vetëm 600 milionë, 200 milionë të të ardhurave kapitale shtesë prej 500 milionë kanë shkuar për financimin e shpenzimeve korente.

Masa 1: Ndryshimi i LOB-it për të garantuar që të ardhurat nga privatizimi të mund të përdoren vetëm për reduktimin e borxhit publik dhe/ose investimet publike.

Në të ardhmen, të ardhurat e shumta që rrjedhin nga privatizimi dhe forma të tjera të transaksioneve financiare, do të përdoren vetëm për reduktimin e borxhit dhe/ose investimet publike me interes kombëtar dhe socio-ekonomik.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2015
Produktet :	Ndryshimi i LOB-it
Implikimet e kostos:	Nuk ka
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave
Rreziku:	Kapacitetet/burimet e nevojshme për menaxhimin në kohë procesit

Menaxhimi i riskut fiskal

Konteksti

Shqipëria, si çdo vend, përballlet me një sërë rreziqesh për financat e saj publike. Faktorët e jashtëm të tilla si krizat financiare dhe të Eurozonës do të vazhdojnë të kenë ndikim të fortë në ekonominë shqiptare për shkak të dimensionit të vogël dhe të varësisë së rëndësishme nga remitanat e diasporës shqiptare. Raporti i lartë midis borxhit dhe PBB-së shoqërohet me një kosto të konsiderueshme të shërbimit, risqe të lidhura me interesat dhe kursin e këmbimit, risqe të cilat përkeqësohen nga niveli i ulët i të ardhurave të qeverisë në raport me PBB-në. Problemet teknike dhe financiare në shoqëritë përgjegjëse për prodhimin dhe shpërndarjen e energjisë elektrike dhe përgjegjësia “de- facto” e Qeverisë për të garantuar furnizim të rregullt me energji elektrike përbëjnë aktualisht një rrezik tjetër kryesor fiskal në planin afatshkurtër dhe afatmesëm. Vendimet e Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut për kompensimin e pronarëve të tokave të konfiskuara gjatë epokës komuniste mund të ketë ndikim serioz në buxhetin e shtetit në periudhën afatgjatë.

Objektivi

Aftësi të mjaftueshme brenda Qeverisë në përgjithësi dhe Ministrisë së Financave në veçanti, për zbulimin, monitorimin dhe propozimin e masave për lehtësimin e rreziqeve të ndryshme fiskale dhe financiare me të cilat përballlet qeveria.

Treguesi i rezultateve

- Devijimi midis shpenzimeve faktike dhe të planifikuara për llojet e shpenzimeve që priren të shoqërohen me risk.

Masa 1: Forcimi funksionit të menaxhimit të riskut brenda Ministrisë së Financave për vlerësimin dhe kundërmasat ndaj rreziqeve fiskale dhe financiare.

Rreziku i lidhur me borxhin do të vazhdojë të vlerësohet dhe menaxhohet nga Departamenti i Borxhit. Një funksion i veçantë do të krijohet për vlerësimin dhe propozimin e masave për lehtësimin e rreziqeve fiskale dhe financiare. Kjo njësi do të përgatisë vlerësimet e rrezikut për përfshirjen në dokumentacionin e buxhetit, do të këshillojë Ministrinë e Financave mbi masat e lehtësimit të riskut dhe monitorimin e rreziqeve.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2017
Produktet:	Vlerësimet cilësore të riskut në dokumentacionin buxhetor vjetor për Parlamentin Informacion mbi masat që do merren për lehtësimin e rreziqeve të vlerësuara
Implikimet e kostos:	Kostot për personelin shtesë
Subjekti përgjegjës	Ministria e Financave
Rreziku:	Burime të pamjaftueshme njerëzore dhe financiare për stafin e ngarkuar me funksionin e menaxhimit të riskut

Shtylla 2: Planifikim dhe buxhetim i mirë-integruar dhe efikas i shpenzimeve publike

Zhvillimi dhe rishikimi i politikave strategjike

Konteksti

Sistemi i Planifikimit të Integruar (SPI) dhe Programi Buxhetor Afatmesëm (PBA) ofrojnë një kuadër konceptual dhe procedural që duhet të gjenerojë buxhete realiste dhe të qëndrueshme në përputhje me prioritetet politike të Qeverisë. Një element kyç i SPI-së janë strategjitë sektoriale që duhet të udhëheqin PBA dhe buxhetin vjetor. Këto strategji shndërrohen në tavane përgatitore të shpenzimeve për PBA-në që i dërgohen zyrtarëve përkatës autorizues të ministrive të linjës/institucioneve qendrore dhe më pas shërbejnë si bazë për kërkesat e PBA-së së tyre.

Në praktikë, strategjitë sektoriale nuk kanë pasur këtë funksion udhëzues pasi janë prirur për të qenë dokumente të pavarura që përdoren vetëm një herë, pa iu referuar ndonjë vlerësimi realist se cilat burimet financiare dhe njerëzore mund të jenë në dispozicion për zbatimin e strategjive. Ngadalësimi në rritjen e të ardhurave qeveritare në vitet e fundit ka ulur edhe më tej rëndësinë e strategjive.

Qeveria do të rivendosë rolin e synuar të strategjive sektoriale që në fillim, duke i përfshirë në një kuadër të matur makro-fiskal dhe në parashikimet e tavaneve të shpenzimeve sektoriale.

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim për periudhën 2014-2020 (SKZHI), së bashku me strategjitë sektoriale, strategjitë ndërsektoriale, masterplanet dhe planet e veprimit formojnë kuadrin e zhvillimit gjithëpërfshirës strategjik për vendin. Ato përcaktojnë prioritetet dhe vizionin dhe në të njëjtën kohë objektivat e përgjithshme dhe specifike në plane kohore afatmesme dhe afatgjata. Këto dokumente dhe gjithashtu tavanet e shpenzimeve të PBA-së shërbejnë si udhëzues për monitorimin dhe zbatimin e reformave të Qeverisë, përmes vendosjes së standardeve për arritjen e qëllimeve.

Objektivi

Një proces i rivendosur dhe i forcuar për zhvillimin dhe rishikimin e politikave të sektorëve strategjikë.

Treguesi i rezultateve

- Ekuivalenti i treguesit të SHPPF - PI-2, por duke analizuar ndryshimet e vazhdueshme midis shpenzimeve të planifikuara dhe atyre faktike për periudhën e plotë të PBA-së.

Masa 1: Përgatitja e strategjive sektoriale të SKZHI-së dhe PBA-së, mbi bazën e një ecurie të kujdesshme zhvillimi për shpenzimet e përgjithshme

Për SKZHI-të e ardhshme Qeveria do të përgatisë strategjitë me kosto të vlerësuar brenda tavanëve të shpenzimeve për sektorët kyç, në përputhje me ritmet e rritjes së të ardhurave. Në PBA strategjitë do të përkthehen në tavanë sektoriale për periudhën tre-vjeçare. Do të merren masa për garantimin e marrëdhënies midis prioriteteve të përcaktuara në strategjitë sektoriale dhe alokimeve buxhetore.

Masa 2: Krijimi i kapaciteteve për kryerjen e rishikimeve të thelluara sektoriale sipas nevojës

Kur kërkohen për shkak të një ndryshimi në politikë ose në mjedisin e jashtëm, rishikimet e thelluara sektoriale do të kryhen për të mbështetur riorientimin e strategjive sektoriale. Kjo do të kërkojë një forcim të kapaciteteve analitike, si në drejtim të rritjes së numrit të punonjësve ashtu edhe të kompetencave, veçanërisht në Ministrinë e Financave por edhe në disa ministri me sektorë kyç.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2018
Produktet:	Ndryshimet në LOB (2015) Dokumentet e përmirësuara të PBA-së, duke përfshirë informacion mbi strategjinë, prioritetet, rezultatet dhe ndonjë ndryshim në strategji Udhëzim mbi mënyrën e përgatitjes së strategjive sektoriale Rishikimet sektoriale
Implikimet e kostos:	Numri i rritur i personelit për kryerjen e punës shtesë të nevojshme
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave, në bashkëpunim me Këshillin e Ministrave dhe ministritë e linjës përkatëse
Rreziku:	Kufizimet financiare dhe të kapaciteteve të Burimeve Njerëzore

Planifikimi, vlerësimi dhe përfshirja në buxhet e investimeve publike

Konteksti

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI), dokumenti i nivelit më të lartë i SPI-së, dhe strategjitë sektoriale duhet gjithashtu, në parim, të vendosin parametrat e politikave për investimet qeveritare dhe kufizimet financiare të PBA-së. Në praktikë, procesi për iniciimin, vlerësimin, priorizimin dhe miratimin, dhe përfundimisht kontraktimin për projektet e investimeve publike ka qenë shumë më pak i rregullt sesa synohej në kuadrin rregullator..

Projektet për investime publike janë dhe duhet të jenë pjesë përbërëse e programeve buxhetore, si dhe duhet të kontribuojnë në arritjen e objektivave të përcaktuara për ato programe. Megjithatë, disa projekte, veçanërisht projektet infrastrukturore, janë të një madhësie dhe rëndësie të tillë për ekonominë dhe zënë aq shumë nga buxheti i Qeverisë, sa që procedura më të rrepta duhet ende të zbatohen për përgatitjen, vlerësimin, priorizimin dhe përfundimisht miratimin e tyre, përmes përfshirjes së këtyre projekteve në PBA.

Objektivi

Procese të përforcuara dhe kapacitet institucional për iniciimin, vlerësimin, priorizimin dhe aprovimin e projekteve të investimeve publike.

Treguesi i rezultateve

- Përfitimet socio-ekonomike nga projektet e investimeve publike
- Devijimi midis kostove të miratuara dhe faktike të projekteve është ulur
- Disbursimet vjetore të projekteve të investimeve të mëdha (>€5m) përbëjnë të paktën 70% e disbursimeve të planifikuara
- Rezultatet e projekteve dhe treguesit e ndikimeve janë arritur në 90% të projekteve kryesore

Masa 1: Përfshirja e një seksioni në LOB, të parimeve të procesit të përgatitjes, vlerësimit dhe miratimit të projekteve të investimeve publike

Ligji Organik i Buxhetit do të ndryshohet për të përfshirë nenet që përmbledhin parimet dhe procedurat për t'u ndjekur gjatë përgatitjes, vlerësimit dhe miratimit të projekteve kryesore të investimeve publike. Detajet e këtyre procedurave do të shtjellohen në rregullore të veçanta të MF dhe MZHETS. Në mënyrë që të eliminojnë praktikën e lidhjes së marrëveshjeve informale me kontraktuesit, që qeveria eventualisht do jetë e detyruar të paguajë, Rregulloret e reja do të përcaktojnë sanksione për t'u zbatuar për nëpunësin autorizues. Kjo do të kërkojë shtrëngimin e sanksioneve ekzistuese të përfshira në LOB-in, si dhe zbatim të shpejtë dhe të përshtatshëm të tyre.

Masa 2: Forcimi i kapacitetit të administratës publike për vlerësimin e përfitimit socio-ekonomik të projekteve të investimeve publike

Qeveria do të forcojë, në aspektin numerik dhe të kompetencave, kapacitetin për kryerjen e analizës socio-ekonomike dhe kosto efektivitetin e projekteve të investimeve publike. Ky kapacitet analitik do të zbatohet edhe për vlerësimin "ex post", përfitimin socio-ekonomik nga

projektet e investimeve publike. Mbështetja për ngritjen e këtyre kapaciteteve do të kërkohej nga partnerë të jashtëm të Shqipërisë. Përgjegjësitë institucionale për kryerjen e këtyre vlerësimeve do të rishikohen.

Masa 3: Krijimi i një baze të kompjuterizuar të dhënash për ruajtjen e informacionit, sasior, financiar dhe cilësor mbi projektet e investimeve publike

Si pjesë e SIMF Qeveria do të krijojë një bazë të kompjuterizuar për ruajtjen e informacionit financiar dhe cilësor për projektet kryesore të investimeve. Do të regjistrohen detajet e kontratave të ndryshme që lidhen me një projekt të veçantë investimi. Përgjegjësia për regjistrimin e informacionit, kur SIMF të jetë implementuar plotësisht në të gjitha institucionet, do të jetë përgjegjësi e institucioneve buxhetore që menaxhojnë projektet përkatëse të investimeve. Të dhënat e ruajtura do të përdoren për përgatitjen e PBA-së dhe për monitorimin dhe raportimin mbi ekzekutimin e projekteve të investimeve publike.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2017
Produktet:	LOB e ndryshuar (2015) Procedura të miratuara për përgatitjen dhe vlerësimin e projekteve qeveritare të investimeve publike Një bazë për ruajtjen e të dhënave të projekteve të investimeve publike
Implikimet e kostos:	Koha e kërkuar për përgatitjen e ndryshimeve të LOB-it dhe përgatitjen e rregullore. Qeveria do të kërkojë asistencë teknike për të ndihmuar për hartimin e këtyre dokumenteve Kosto të rritura për personelin Kostot e zbatimit dhe licencave për modulën e bazës për ruajtjen e të dhënave të projekteve
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes
Rreziku:	Kufizimet buxhetore dhe të Burimeve Njerëzore

Programi Buxhetor Afatmesëm

Konteksti

Hapat kryesorë në përgatitjen e PBA-së aktualisht janë:

1. Vlerësimi dhe parashikimi makroekonomik dhe buxhetor, duke përfshirë propozime për tavanet përgatitore të shpenzimeve për vitet e ardhshme;
2. Udhëzimi i përgatitjes së buxhetit, duke përfshirë tavanet përgatitore për PBA-në;
3. Paraqitja e kërkesave të PBA-së nga nëpunësit autorizues të njësive të qeverisjes së përgjithshme;
4. Rishikimi nga Ministria e Financave dhe konsultimet mbi kërkesat e PBA;
5. Përgatitja e draft PBA-së;
6. Aprovimi i PBA-së nga Këshilli i Ministrave;

7. Paraqitja e PBA-së për informacion në Kuvend.

Ndërsa ky proces parimisht duhet të garantojë një buxhet realist në përputhje me prioritetet e shprehura, praktikisht nuk e ka realizuar një gjë të tillë. Në çdo vit që prej vitit 2009, shpenzimet e përgjithshme duhet të rishikoheshin në zbritje nga mesi i vitit dhe përbërja reale e shpenzimeve faktike ka devijuar thelbësisht nga përbërja e buxhetuar. Tavanet përgatitore të buxhetit nuk janë respektuar dhe cilësia e kërkesave buxhetore ka rënë.

Si rrjedhojë, në plotësim të masave për forcimin e kuadrit të përgjithshëm fiskal, qeveria do të marrë masa për të rivendosur dhe forcuar procesin e përgatitjes dhe miratimit të PBA-së, duke e shndërruar në një buxhet tre-vjeçar. Për herë të parë, në ligjin e buxhetit të vitit 2015 do të bëhet i mundur miratimi i tavanëve të shpenzimeve buxhetore dhe për vitet 2016 e 2017. Ky hap i rëndësishëm në menaxhimin e financave publike, synon: (1) Disiplinimin e procesit të kontraktimeve shumëvjeçare duke eliminuar rastet e krijimit të detyrimeve të reja financiare; (2) rritjen e ndjeshme të cilësisë së kërkesave buxhetore në kuadër të PBA, pasi tashmë ministritë dhe institucionet do të kenë një parashikim më të qëndrueshëm të burimeve të tyre mbi të cilat do të mund të ndërtojnë planet e tyre afatmesme.

Gjithashtu, PBA do të thellohet duke zbatuar gradualisht përcaktimet e LOB-it në lidhje me forcimet thelbësore të programeve buxhetore: përshkrimi i qëllimeve, objektivave, dhe produkteve të arritura .

Objektivi

Kuadër i matur dhe i fortë procedural për përgatitjen e PBA-së.

Kuadri i PBA-së që përfshin SKZHI-në, prioritetet qeveritare dhe strategjike sektoriale për planin afatmesëm dhe jep rezultate brenda burimeve të qëndrueshme financiare për tre vitet e ardhshme.

Treguesi i rezultateve

- Alokimet e fondeve buxhetore, të ndara në periudha kohore për sektorët prioritarë (dmth, aftësia e PBA-së për të përgatitur alokime më strategjike);
- Alokimet totale të buxhetit për ministri linje në krahasim me llogaritjen e PBA-së t+1 nga viti i mëparshëm (matja e cilësisë dhe parashikueshmëria e llogaritjeve);
- Tavanet e shpenzimeve dhe të ardhurave përputhen me kostot e prioriteteve në strategjitë sektoriale dhe SKZHI, plus shpenzimet administrative për të gjitha vitet e PBA-së;
- Ndryshimet në tavanet e përgjithshme të shpenzimeve dhe llogaritjet e buxheteve të ministrive lindin vetëm nga rregullimet e miratuara të parametrave, rishikimet e SKZHI-së dhe prioritetet sektoriale dhe rastet urgjente, me prioritetet të lartë dhe të paparashikuara në kohën e buxhetit të mëparshëm;
- Përbërja sektoriale e zërave të shpenzimeve, në krahasim me përbërjen fillestare të planifikuar sektoriale për vitin t+3 në PBA.

Masa 1: Përgatitja dhe paraqitja në Kuvend e propozimeve për ndryshime në LOB, me objektivin e forcimit të procesit të PBA-së

Paraprakisht dhe ndër të tjera, ndryshimet e propozuara duhet të:

- Autorizojnë Kuvendin për të votuar dhe miratuar tavanet e PBA-së;
- bëjnë detyruese tavanet e shpenzimeve për tre vitet e PBA-së;
- kërkojnë që kërkesat e PBA-së të përcaktojnë qartë se cilat fonde janë përdorur efektivisht dhe ato që janë shpenzime të reja sipas nivelit tavan;
- nxisin përgjegjshmërinë e drejtuesve/ministrave të linjës ndaj parlamentit në të gjithë ciklin buxhetor;
- zbatojnë dhe menaxhojnë efektivisht buxhetimin mbi bazë gjinore (2014-2020);
- përfshijnë objektivat e politikave në nivel institucioni/programi në Ligjin e Buxhetit Vjetor (2016-2020).

Autorizimi i Kuvendit për të votuar dhe miratuar tavanet e PBA-së në nivel programi

Aktualisht, PBA miratohet nga Këshilli i Ministrave, dhe Parlamenti e merr atë vetëm për informacion paraprak për Buxhetin Vjetor për të cilin voton. Qeveria do të propozojë ndryshimet ligjore, të cilat do të autorizojnë Kuvendin të votojë dhe miratojë tavanet e PBA-së.

Vendosja e detyrimit për nivelet tavan për tre vitet e PBA-së

Qeveria do të propozojë ndryshime në LOB, në mënyrë që nivelet tavan të PBA-së të jenë të detyrueshme dhe jo thjesht përgatitore. Një nivel tavan i shpenzimeve totale, si dhe një nivel tavan i shpenzimeve sektoriale do të vendosen për vitin e ri të tretë të periudhës së PBA-së. Nivelet sektoriale të tavanit të shpenzimeve, të përcaktuara për vitin e tretë të PBA-së, do të vendosen në një proces konsultimi/negociimi.

Në PBA të tregohet qartë se cilat shpenzime janë angazhime të marra (në vazhdim) dhe cilat janë angazhime të reja, për t'u shpenzuar gjatë viteve të PBA-së.

Në kërkesat e PBA-së njësitve të qeverisjes së përgjithshme do t'u kërkojë të përcaktojnë detyrimet kontraktuale për secilin prej tre viteve të periudhës së re të PBA-së. Përveç kësaj, atyre do t'u kërkojë të përcaktojnë shpenzimet për paga dhe shpenzimet që nuk lidhen me pagën, konkretisht shpenzimet periodike që do të rezultojnë në secilin prej tre viteve që ruajnë plotësimin me personel ekzistues dhe nivelin ekzistues të aktivitetit. Së fundi, kërkesa e PBA-së do të përcaktojë dhe justifikojë në mënyrë të detajuar aplikimin e ndonjë hapësire fiskale "të paangazhuar" nën nivelin e tavanit të programit.

Garantimi i përgjegjshmërisë së Drejtuesve/Ministrave të linjës ndaj Parlamentit në të gjithë ciklin buxhetor

Ndryshimi i LOB-it, me qëllim përcaktimin e qartë të përgjegjësisë të secilit Ministër ose Drejtuesi të Institucionit Qendror Buxhetor gjatë të gjithë fazës së ciklit të menaxhimit të shpenzimeve publike.

Përfshirja e objektivave të politikave, në nivel institucioni/programi në Ligjin e Buxhetit Vjetor (2016-2020)

Parashikimi i ndryshimit në Ligjin e Buxhetit Vjetor.

Zbatimi dhe menaxhimi efektiv i buxhetimit mbi bazë gjinore (2014-2020)

Plani përkatës i ML-ve, monitorimi dhe raportimi i objektivave dhe rezultateve mbi bazë gjinore.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2015-2018
Produktet:	Një LOB i ndryshuar
Implikimet e kostos:	Nuk ka
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave
Rreziku:	Vështirësi organizative për realizimin e ndryshimeve kryesore procedurale

Kontrollet e angazhimeve financiare shumëvjeçare*Konteksti*

Deri tani, kontrolli i angazhimeve financiare ushtrohet vetëm në kontekstin e ekzekutimit të buxhetit vjetor; nuk ka pasur kontroll në lidhje me tavanet e PBA. Si pasojë, ka pasur situata kur kontratat janë lidhur nga ministritë e linjës dhe janë miratuar në bazë të një angazhimi financiar tejet të kufizuar për vitin e ardhshëm, pa marrë parasysh ndikimin në buxhet në vitet e tjera të PBA-së dhe më tej. Ky boshllëk në kuadrin rregullator të MFP-së ka qenë faktori kryesor që kontribuoi në krijimin e detyrimeve të prapambetura të fshehura, kur rritja e ekonomisë dhe e të ardhurave u ngadalësua pas vitit 2009.

Si pjesë e marrëveshjes me FMN-në, qeveria është e angazhuar për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura ekzistuese në një mënyrë të rregullt periodike dhe në marrjen e masave të nevojshme për të shmangur në të ardhmen detyrimet e reja të prapambetura. Kontrolli i limiteve të angazhimeve financiare shumëvjeçare, është një prej masave.

Objektivi

Angazhimet financiare afatmesme kontrollohen plotësisht brenda kufijve të caktuar nga Qeveria dhe Parlamenti nëpërmjet Buxhetit dhe ligjeve, rregulloreve dhe udhëzimeve përkatëse.

Treguesi i Rezultateve

- Devijimi në çdo vit i kontratave faktike shumëvjeçare kundrejt kontratave shumëvjeçare të buxhetuara⁵;
- Devijimi i shpenzimeve faktike kapitale kundrejt shpenzimeve të buxhetuara kapitale;

---

⁵Ekuivalenti i indikatorit SHPPF (PEFA) PI-2 shumëvjeçar.

- Shpenzimet për projektet shumë-vjeçare nuk tejkalojnë buxhetet e miratuara për ato projekte;
- Të gjitha angazhimet financiare regjistrohen në sistemin e Thesarit brenda 3 ditëve nga nënshkrimi i kontratave;
- Të gjitha projektet kryesore janë angazhuar paraprakisht në sistemin e Thesarit në bazë të skeduleve të llogaritura të disbursimit të aprovuara në procesin e Buxhetit para fillimit të masave të prokurimit ;
- Pagesat e detyrimeve të prapambetura nuk janë regjistruar për aktivitetet shumë-vjeçare të projekteve të investimeve publike.

Masa 1: Prezantimi i kontrollit të angazhimit financiar shumëvjeçar për shpenzimet shumëvjeçare

Për çdo vit të projekteve shumëvjeçare të investimeve publike dhe për shpenzime korente të kontraktuara për më shumë se një vit, do të kryhet një angazhim financiar paraprak për nivelin e planifikuar të shpenzimeve në atë vit. Këto angazhime financiare të cilat mund të shkojnë përtej tre viteve të PBA-së, do të shënohen në regjistrin e limiteve të angazhimit financiar paraprak në SIFQ -it. Në procesin e përgatitjes së PBA-së, të dhënat e këtyre angazhimeve financiare do të përdoren edhe për menaxhimin e borxhit dhe planifikimit të fluksit të parave. Me kërkesë të subjektit përgjegjës qeveritar, profili kohor i këtyre angazhimeve paraprake shumëvjeçare mund të ndryshohet në procesin e përgatitjes së PBA-së.

Masa 2: Forcimi i procesit të miratimit për projektet shumëvjeçare të investimeve publike

Një projekt investimi publik do të përfshihet në PBA, vetëm nëse shpenzimet e planifikuara përputhen me tavanet e shpenzimeve për secilin prej tre viteve të PBA-së.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Përfunduar në vitin:	2015
Produktet:	Ndryshimet në LOB Përmirësimi i SIFQ -it për të mundësuar regjistrimin dhe kontrollin ndaj angazhimeve financiare shumëvjeçare
Implikimet e kostos:	Kostoja e ndryshimit të SIFQ-it për trajtimin e angazhimeve financiare shumë-vjeçare dhe kontrollin e tyre
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes Ministria e Financave
Rreziku:	Kufizimet financiare dhe të kapaciteteve

MFP në qeverinë vendore

Konteksti

Në dhjetë vitet e fundit Shqipëria ka shënuar progres në drejtim të rritjes së autonomisë fiskale dhe financiare të subjekteve të qeverisjes vendore. Decentralizimi fiskal ka qenë pjesë e

rëndësishme e reformës, dhe synon rritjen e të ardhurave nga taksat dhe tarifat, duke zgjeruar autonominë e njësisë të qeverisjes vendore edhe në vendim-marrje.

Që nga viti 2002, transfertat ndër-qeveritare janë bazuar në një formulë transparente me kritere të specifikë e të qarta. Gjatë kësaj periudhe, janë ndërmarrë iniciativa të rëndësishme ligjore për të përmirësuar menaxhimin financiar në nivelin e qeverisjes vendore; për shembull duke prezantuar një Kuadër Afatmesëm të Shpenzimeve për planifikimin dhe buxhetimin. Megjithatë në menaxhimin financiar publik të qeverisë vendore mbetet shumë për të përmirësuar dhe Qeveria do të fillojë një sërë reformash për forcimin e procesit të MFP-së në nivel vendor.

Si fillim, reforma territoriale do të zbatohet pas zgjedhjeve të ardhshme vendore në muajin janar 2016. Objektivi kryesor i saj është që të rrisë efikasitetin dhe efektivitetin e fondeve publike të qeverisë vendore. Numri i bashkive dhe komunave do të ulet ndjeshëm, dhe pritet të shkurtojë kostot fikse administrative të qeverisë vendore në rreth 35-40 për qind. Kursimet do të përdoren për të rritur investimet publike nga qeveria vendore.

Ligji mbi reformën territoriale do të shoqërohet me një ligj që përcakton funksionet dhe kompetencat e pushtetit vendor, si dhe nga një ligj i veçantë për financat lokale dhe masat për të rritur të ardhurat dhe të ardhurat jo-tatimore që rrjedhin për pushtetin lokal.

Objektivi

Menaxhimi i matur, efektiv dhe efikas financiar i qeverive vendore

Treguesi i rezultateve

- Jo më shumë se 10 për qind e qeverive vendore kanë shpenzime që tejkalojnë të ardhurat nga qeveria qendrore dhe burimet e veta me më shumë se 5 për qind (ose diçka të arsyeshme që mund të pritej nga ndonjë qeveri);
- Jo më shumë se 10 për qind e qeverive vendore grumbullojnë më pak se 80 për qind të taksave të vendosura në nivel vendor;
- Jo më shumë se 10 për qind e qeverive vendore kanë shpenzime kapitali të buxhetit që janë më pak se 80 për qind e shumave të aprovuara në buxhet;
- Jo më shumë se 10 për qind e qeverive vendore nuk botojnë raportet e audituara financiare vjetore brenda 6 muajve deri në fund të vitit financiar;
- Të gjithë treguesit përkatës të performancës të sistemit të klasifikimit të SHPPF-së⁶.

Masa 1: Hartimi i ligjit mbi financat e qeverisjes vendore

Ligji i ri mbi financat e qeverisjes vendore do të qartësojë marrëdhëniet fiskale ndërmjet qeverisë qendrore dhe vendore, dhe do të forcojë bashkërendimin e operacioneve të qeverisë së përgjithshme. Ai do të përmbajë:

⁶Qeveria do të kryejë dy vlerësime SHPPF (PEFA) të fokusuara në qeverinë vendore, një në fillim të periudhës së planifikimit dhe një tjetër drejt përfundimit.

- Rregullat për menaxhimin financiar nga qeveria vendore të transfertave të kushtëzuara dhe të pakushtëzuara nga qeveria qendrore;
- formulën për llogaritjen e transfertave të pakushtëzuara;
- parimet e taksave të përbashkëta dhe tarifave të shërbimeve në planin afatmesëm-afatgjatë;
- përmbajtjen e raportit vjetor mbi financat vendore për qeverinë qendrore;
- procedurat për programimin dhe zbatimin e buxheteve vendore;
- standardet e raportimit në lidhje me kontratat dhe kreditorët si një masë për parandalimin e krijimit të detyrimeve të prapambetura;
- kriteret për planifikimin, vlerësimin dhe përfshirjen e investimeve në buxhet;
- kriteret për menaxhimin e shpenzimeve korente dhe kapitale aktuale, dhe çështje të tjera të lidhura me tranzicionin.
- parimet e kontabilitetit, procedurat për auditimin e brendshëm dhe të jashtëm;
- rregullat dhe procedurat për garantimin e transparencës, përgjegjshmërisë, etj.

Sistemi informatik Financiar i Qeverise do të implementohet edhe në nivel lokal, në mënyrë që të integrohen të ardhurat dhe shpenzimet vendore, duke rritur kështu cilësinë dhe disponueshmërinë e informacionit. Gjithashtu, të gjitha procedurat për angazhimin e fondeve dhe kontrollin do të unifikohen.

Masa 2: Hartimi dhe miratimi i ligjit të ri organik për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore.

Ligji i ri organik për Qeverisjen Vendore, do të specifikojë funksionet dhe kompetencat e njësive të reja të qeverisjes vendore, që do të krijohen pas bashkimit. Procesi mund të kalojë në dy faza. Faza e parë, e cila pritet të përfundohet në fillim të vitit 2015, lidhet me harmonizimin e pjesshëm të dispozitave të ligjit nr. 8652/2000, “Për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore”, i ndryshuar, me konceptet dhe ndryshimet e parashikuara në ligjin nr. 115/2014, “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë”, dhe në disa ligje të tjera të miratuara gjatë vitit 2014, si psh. ligji “Për konsultimin publik”, dhe ligji “Mbi të drejtën e informimit”. Faza e dytë parashikon hartimin dhe miratimin e një ligji plotësisht të ri mbi qeverisjen vendore, një version i integruar në kontekstin e Reformës Administrative Territoriale, dhe akteve të tjera legjislative të domosdoshme.

Masa 3: Zbatimi i ligjeve të reja mbi financat publike vendore dhe përmirësimi i praktikave të MFP

Në bashkëpunim me partnerët e jashtëm të Shqipërisë, qeveria qendrore do të vërë në dispozicion trajnimet e synuara dhe instrumente të tjera për ndërtimin e kapaciteteve, për forcimin e kapacitetit të MFP-së në nivelin e qeverisjes vendore.

Masa 4: Harmonizimi dhe konsolidimi i mëtejshëm i kuadrit legjislativ që rregullon organizimin e qeverisjes vendore dhe menaxhimin financiar publik.

Zbatimi i reformës së decentralizimit fiskal, gjatë 10 viteve të fundit, ka nxjerrë në pah një sërë çështjesh, përfshirë funksionet e përbashkëta apo ato të lidhura me menaxhimin financiar dhe fiskal, ku legjislacioni është kontradiktor, apo ku ka mbivendosje të detyrave dhe funksioneve. Ky kuadër ligjor do të analizohet për të identifikuar plotësisht pengesat për decentralizimin fiskal dhe analiza do të përfshijë edhe identifikimin e masave të ardhshme për harmonizimin e këtij legjislacioni.

Një pjesë e rëndësishme e kësaj analize do të jetë edhe vlerësimi i kujdesshëm i Konventave të ratifikuara nga Shteti Shqiptar në fushën e decentralizimit dhe qeverisjes vendore, në mënyrë që të sigurohet reflektimi i parimeve të tyre në legjislacion, i cili do të rishikohet për të siguruar një harmonizim më të mirë. Hartimi i një kalendari legjislativ për këtë qëllim do të orientojë më mirë këtë proces duke prioritetizuar aktet që kanë nevojë për harmonizim/përmirësim në mënyrë që të shmangen inkonsistencat, dhe në mënyrë që të sigurohet involvimi i duhur i Parlamentit në këtë proces. Një element i rëndësishëm i këtij procesi është Parandalimi i Riskut të Korrupsionit në Legjislacion (*corruption proofing legislation*).

Masa 5: Adoptimi i një sistemi të bazuar mbi performancën për transfertën e grantit njëjësive të qeverisjes vendore.

Ligji i ri i financave lokale do të përmbajë një mekanizëm ku shpërndarja e transfertës së pakushtëzuar njëjësive të qeverisjes vendore do të bazohet mbi kriteret performance. Do të hartohen disa indikatorë performance nga një komitet i përbashkët për financimin e njëjësive të qeverisjes vendore. Kriteret dhe indikatorët do të jenë pjesë e një sistemi më të gjerë monitorimi të njëjësive të qeverisjes vendore.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2016
Produktet:	Ligji mbi financat lokale Sistem dixhital/i teknologjisë së informacionit tërësisht operacional për transfertat e qeverisë vendore
Implikimet e kostos:	Kostot për krijimin e sistemit dixhital/të teknologjisë së informacionit për transfertat brenda-qeveritare + moduli i të ardhurave të qeverisë vendore si pjesë e projektit SIMF Kostot përgatitore për diskutime, trajnime dhe krijimin e njësisë dhe kapaciteteve njerëzore në Ministrinë e Financave
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave dhe Ministri i Shtetit për Çështje Vendore
Rreziku:	Burimet njerëzore dhe financiare

Shtylla 3- Ekzekutim efikas i buxhetit

Administrata tatimore

Konteksti

Konsolidimi fiskal që është thelbi i programit me FMN-në bazohet kryesisht në rritjen e të ardhurave të qeverisë. Arritja e të cilit kërkon ndryshime në politikat tatimore, si dhe forcimin e administratës tatimore. Në kontekstin e kësaj të fundit, Qeveria do të analizojë dhe krahasojë avantazhet dhe disavantazhet e integritit të administratave tatimore dhe doganore.

Për sa i përket politikës tatimore, qeveria do të:

- Rishikojë legjislacionin mbi tatimin për të ardhurat;
- zhvillojë harmonizimin e legjislacionit të tatimeve indirekte me Acquis Communautaire;

- reformojë taksimin mbi pronat;
- rishikojë normat tatimore në bazë të nevojave buxhetore dhe zhvillimeve ekonomike.

Objektivi

Menaxhimi efektiv, efikas, i drejtë dhe transparent i të ardhurave tatimore.

Treguesi i rezultateve

- Mbledhja faktike në raport me planin nuk tejkalon 5% të parashikimit të të ardhurave nga tatimet dhe doganat;
- përmirësimi i detyrimeve të prapambetura në raport me të ardhurat e mbledhura faktike;
- Përmirësimi i indikatorit të kostos së mbledhjes së të ardhurave me të ardhurat e mbledhura;
- Niveli i përmbushjes së kërkesave të klientëve, i matur nëpërmjet vëzhgimeve periodike;
- Rritja e transparencës nëpërmjet publikimit të informacionit mbi çështje të rëndësishme në faqen e internetit, si legjislacioni, rregullat, vendimet, grumbullimet, kostot administrative, trajtimi i ankesave, gjobat e vendosura (dhe çështje të tjera që konsiderohen të rëndësishme nga taksapaguesit, të cilat do të lindin edhe nga vëzhgimet/sondazhet).

Masa 1: Ri-projektimi dhe kompjuterizimi i proceseve kryesore të administratës tatimore

DPT është në procesin e implementimit të një sistemi të ri dixhital të teknologjisë së informacionit në administratën tatimore që do të menaxhojë regjistrimin e taksapaguesve, regjistrimin e fitimeve, pagesat e të ardhurave, rimbursimet e taksave, mbledhjen e detyrimeve të prapambetura tatimore, auditimin, si edhe ankesat e taksapaguesve. Sistemi i ri do të mundësojë thjeshtimin e proceseve dhe uljen e mundësive për mashtrim dhe korrupsion. Taksapaguesve nuk do t'u kërkohet më që të paguajnë në një bankë të ndodhur në rajonin ku është regjistruar taksapaguesi, por do të mund ta bëjnë këtë nëpërmjet një banke në Shqipëri.

Ka filluar një program gjithëpërfshirës për trajnimin e personelit të DPT-së mbi sistemin e ri dhe procedurat e reja.

Masa 2: Rregullimi/përshtatja e strukturave organizative të administratës tatimore dhe plotësimi me personel i zyrave në qendër dhe në nivel lokal

Ndërkohë që sasia e përpunimit manual do të ulet ndjeshëm, personeli mund të zhvendoset në aktivitete më të vlefshme të tilla si shërbimet e taksapaguesve, auditimi dhe hetimet e mashtrimit tatimor. Përgjegjësitë do të kalojnë edhe në zyra rajonale për të shfrytëzuar më mirë personelin e vënë në dispozicion, duke centralizuar në më pak vende aktivitete kyçe si zbatimi i detyrimeve tatimore të prapambetura. Aktualisht, DPT po punon për organizimin e ri, me qëllim shfrytëzimin optimal të potencialit të sistemit të ri dixhital/të teknologjisë së informacionit dhe harmonizimin e tij me legjislacionin e ndryshuar.

Masa 3: Implementimi i sistemit të menaxhimit të mbledhjes së taksave mbi bazën e riskut të përmbushjes

Sistemi i menaxhimit të riskut, që do të implementohet do të jetë në përputhje me modelin e mbështetur nga FMN, OECD, dhe KE. DPT do të shfrytëzojë një sërë metodash (p.sh. media dhe marketingu i përputhshmërisë, bashkëpunimi me përfaqësuesit e grupeve të industrisë, edukimi dhe shërbimet e taksapaguesve, auditimi, dhe zbatimi i masave mbi detyrimet e prapambetura), në mënyrë që përmbushja vullnetare e pagesës së detyrimeve tatimore të rritet me kalimin e kohës. Shërbimet tatimore do të përmirësohen për të bërë të mundur përmbushjen e detyrimeve të sipërcituara. Për të lehtësuar zbatimin e modelit të CRM-së, administrata tatimore ka krijuar një Komitetit Harmonizimi të nivelit të lartë për të udhëhequr përpjekjet për reforma dhe një Njësi për Menaxhimin e Riskut është krijuar për të ndihmuar për identifikimin dhe prioritizimin e risqeve. Strategjia e re e CRM-së do të fokusohet mbi të gjitha industritë dhe taksat apo procese specifike për rastet kur rreziqet janë evidente dhe jo për taksapagues individualë.

Masa 4: Forcimi i kapaciteteve të auditimit

Kapaciteti profesional i inspektorëve tatimorë do të rritet nëpërmjet trajnimit të vazhdueshëm. Efikasiteti i tyre do të rritet duke u ofruar atyre pajisje të teknologjisë së informacionit për t'u lidhur me sistemin e ri të administratës tatimore për rastet kur janë në terren. Do të zbatohen aplikacione të reja për të monitoruar fluksin e mallrave të akcizës. Për të rritur më tej kapacitetin e auditimit, do të krijohen praktika për një shkëmbim sistematik të informacionit me sektorët e tjerë të administratës publike që ndikojnë në vlerësimin dhe mbledhjen e taksave.

Masa 5: Rishikimi i sistemit të kasave fiskale dhe nxitja e përdorimit të tyre

DPT është duke rishikuar sistemin e kasave fiskale për të mundësuar sigurimin e informacionit fiskal në kohë reale. Është duke u planifikuar një llotari e bazuar në kuponët nëpërmjet të cilës synohet nxitja e qytetarëve për të kërkuar kuponin e pagesave në kohën e blerjes. Hedhja e parë e shortit parashikohet të kryhet në prill 2015.

Masa 6: Krijimi i kadastrës fiskale të pronave

Në mënyrë që të vendosen bazat për informatizimin e taksave të reja të pronës, do të krijohet një kadastrë fiskale. Qëllimi i kadastrës do të jetë konsolidimi i të gjitha të dhënave ekzistuese mbi truallin, ndërtesat dhe pronarët/ banorët, dhe për të llogaritur detyrimin tatimor vjetor të shoqëruar me secilën pronë. Çdo prone do t'i jepet një numër unik identifikimi dhe qoftë pronari i ligjshëm, nëse dihet, apo banori, së bashku me numrin kombëtar identifikues për atë person apo subjekt. Njësia përgjegjëse për kadastrën nuk do të ketë autoritetin për të zgjidhur padi ligjore kontradiktore apo për të verifikuar pronësinë.

Masa 7: Forcimi i kapacitetit profesional të personelit të DPT-së nëpërmjet trajnimit të vazhdueshëm

Një Qendër Trajnimi për Administratën Tatimore dhe Doganore është krijuar nën kujdesin e Ministrisë së Financave. Qendra do të ofrojë trajnim të përshtatur me nevojat në zhvillim të të dy autoriteteve. Qendra do të mbështesë gjithashtu rekrutimin e stafit të ri të bazuar në merita nëpërmjet provimeve të kualifikimit, të cilat do të bëhen të detyrueshme për të gjithë punonjësit potencialë të administratave tatimore dhe doganore. DPT ka përgatitur strategjinë e

trajnimet për fusha të ndryshme fiskale dhe grupe të synuara për periudhën 2014-2015 dhe më gjerë.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	Zbatimi i sistemit të ri të administratës tatimore dhe struktura organizative – 2015 Llotaria me kuponat fiskale –2015 Kadastra Fiskale - 2017 Trajnimi – në vazhdim
Produktet:	Instalimi i sistemit të ri të administratës tatimore Proceset e ri-projektuara nga pikëpamja inxhinierike Pajisje IT për audituesit për të pasur akses në sistemin e ri të administratës tatimore për rastet kur ndodhen në terren
Implikimet e kostos:	Kostoja e sistemit dixhital/të teknologjisë së informacionit. Projekti i “Tatimit Elektronik” financohet nga një hua e butë nga Bashkëpunimi Austriak për Zhvillim dhe Bashkëpunim
Subjekti përgjegjës:	DPT
Rreziku:	Sistemi teknik (sistemi i teknologjisë së informacionit) Rezistenca ndaj riorganizimit

Menaxhimi doganor

Konteksti

Kodi i ri Doganor u miratua nga Parlamenti në muajin korrik 2014. Zbatimi i tij do të kërkojë masa në disa fusha.

Objektivi

Menaxhimi efektiv, efikas, i drejtë dhe transparent i të ardhurave doganore.

Treguesi i rezultateve

- Mbledhja faktike në raport me planin nuk tejkalon 5% të parashikimit të të ardhurave nga tatimet dhe doganat;
- përmirësimi i detyrimeve të prapambetura në raport me të ardhurat e mbledhura faktike
- Përmirësimi i indikatorit kostos së mbledhjes së të ardhurave me të ardhurat e mbledhura
- Niveli i përmbushjes së kërkesave të klientëve, i matur nëpërmjet vëzhgimeve periodike
- Rritja e transparencës nëpërmjet publikimit të informacionit mbi çështje të rëndësishme në faqen e internetit, si legjislacioni, rregullat, vendimet, grumbullimet, kostot administrative, trajtimi i ankesave, gjobat e vendosura (dhe çështje të tjera që konsiderohen të rëndësishme nga taksapaguesit, të cilat do të lindin edhe nga vëzhgimet/sondazhet).

Masa 1: Eliminimi i paqartësive procedurale për krijimin e një kuadri të qartë ndërverprues midis sektorit privat dhe Administratës Doganore

Udhëzimet janë dhe do të vazhdojnë të nxirren bazuar në kërkesat doganore dhe detyrimet e shoqërive. Objektivi është përmirësimi i dialogut me bizneset dhe standartizimi i të gjitha operacioneve në masën më të gjerë të mundshme.

Masa 2: Rritja e efikasitetit të ofrimit të shërbimeve në pikat e kontrollit të kalimit kufitar

Për përshpejtimin e zhdoganimit, në vendqëndrimet kufitare duhet të implementohet një sportel i vetëm për kryerjen e shërbimeve 24 orë në 7 ditë të javës.

Masa 3: Unifikimi i disa rregullave dhe praktikave të rëndësishme në një grup koherent udhëzimesh

Kodi i Ri Doganor bën të mundur unifikimin e disa rregullave dhe praktikave të rëndësishme që deri tani zbatoheshin sipas rastit. Për zbatimin e Kodit të ri Doganor, do të përgatitet një grup koherent udhëzimesh.

Masa 4: Prezantimi i procedurave doganore për Operatorin Ekonomik të Autorizuar

Kodi i ri Doganor prezanton konceptin e Operatorit Ekonomik të Autorizuar (OEA). Për shoqëritë të cilave iu është dhënë ky status, procesi i zhdoganimit do të thjeshtohet ndjeshëm nëpërmjet uljes së kontrolleve nga autoritetet doganore, aksesin në procedurën e centralizuar të zhdoganimit, verifikimin on-line të autoritetit të një individi për të depozituar deklaratën doganore, një proces të thjeshtuar deklarimi, vetë-vlerësimi, shtyrjen e pagesave, etj. DPD do të përgatisë rregulla specifike në lidhje me OEA-të.

Masa 5: Zgjerimi i mundësive për ankimimin e vendimeve të autoriteteve doganore

Kodi i ri Doganor parashikon dy mekanizma ankimimi në varësi të llojit të vendimit që ankimohej. DPD do të krijojë kuadrin konkret institucional dhe procedural për importuesit dhe eksportuesit për përdorimin e këtyre mekanizmave.

Masa 6: Përcaktimi i rregullave për përdorimin e një garancie të vetme që mbulon një numër të madh transaksionesh

Kodi i ri Doganor krijon mundësinë për operatorët me status OEA për të përdorur garanci globale. Do të përgatiten rregulla specifike që zbatohen për këto garanci.

Masa 7: Garantimi i zhbllokimit të menjëhershëm të mallrave kur operatori ekonomik jep informacion paraprak të nevojshëm për kryerjen e auditimeve të bazuara në analizën e riskut

Në bazë të Konventës së Kiotos, mund të depozitohet një deklaratë doganore para hyrjes së pritshme të mallrave në doganë. Administrata Doganore do të ofrojë këtë shërbim për përshpejtimin e zhbllokimit të mallrave.

Masa 8: Marrja e masave për luftën kundër falsifikimit dhe mashtrimit

Masat për luftën kundër mashtrimit përfshihen në Kodin e ri Doganor i cili, për sa i përket shkeljeve doganore dhe gjobave, bazohet në propozimin e Komisionit Europian dhe praktikave tjera më të mira të vendeve të BE-së. Kodi i Ri Doganor përcakton qartë një listë të veprimeve ose mosveprimeve që përfshijnë shkeljen doganore në Shqipëri. Këto shkelje diferencohen nga sjellja e shkelësve, niveli i shcallës së shkeljes dhe disa kategorizohen në bazë të faktit nëse ishin të qëllimshme apo nga pakujdesia.

Masa 9: Përmirësimi i sistemeve dhe procedurave dixhitale/të teknologjisë së informacionit në nivelet qendrore dhe vendore të DPD-së

DPD do të vazhdojë të zhvillojë mbështetjen e teknologjisë së informacionit për operacionet e saj, me synimin për t'u zhvendosur gradualisht në një proces shlyerjeje tërësisht të kompjuterizuar dhe jo nëpërmjet sistemit manual. Për më tepër, moduli i menaxhimit të riskut të DPD-së do të zbatohet në të gjitha zyrat vendore të DPD-së dhe do të garantohet ndërveprueshmëria me sisteme të ngjashme të KE-së. Një sistem rikuperimi në raste fatkeqësish do të zbatohet në distancë për mbështetje dhe për të garantuar operacione të vazhdueshme.

Masa 10: Krijimi i Bazës Kombëtare të të Dhënave të Vlerësimit

Një Bazë Kombëtare e të Dhënave të Vlerësimit do të krijohet pranë DPD-së për t'u ofruar si bazë për analizën e transaksioneve të bazuara në rrezik.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2018
Produktet:	Shërbim 24 orë në 7 ditë të javës në vendqëndrimet kufitare Zbatim i mekanizmave të ankimimit Udhëzime për përgatitjen e Kodit të ri Doganor Realizim i deklaratave paraprake Prezantim i garancive globale për OEA-të Përmirësimi i mbështetjes dixhitale për operacionet e DPD-së Krijimi i vendqëndrimit për rikuperimin në raste fatkeqësish Vënia në funksionim e bazës kombëtare të të dhënave të vlerësimit
Implikimet e kostos:	Kostot e zhvillimit dixhital/të teknologjisë së informacionit
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave, Administrata Doganore
Rreziku:	Disponueshmëria e burimeve, disponueshmëria e stafit të trajnuar për kryerjen e funksioneve të reja, rezistenca ndaj ndryshimit

Kontrolli i shpenzimeve

Konteksti

Prezantimi i kontrollit të angazhimeve financiare shumëvjeçare u diskutua më sipër por qeveria do të ndërmarrë edhe një sërë hapash të tjera për të forcuar kontrollin e shpenzimeve. Aktualisht, SIFQ përdoret nga pesë institucione buxhetore, buxheti i të cilave përbën rreth 20% të buxhetit të shtetit. Këto institucione mund të ngrijnë fondet kur nxirret një urdhër prokurimi për të garantuar që fondet publike të mos përdoren për qëllime të ndryshme nga ato për të cilat janë buxhetuar. Për subjektet buxhetore që nuk janë lidhur me sistemin, garantimi i financimit duhet të gjurmohet manualisht. Me zgjerimin e SIFQ-it në shumicën e subjekteve buxhetore, përdorimi i këtij mekanizmi kontrolli do të lehtësohet ndjeshëm.

Objektivi

Regjistrimi dhe kontrolli efikas dhe tërësisht transparent i shpenzimeve qeveritare dhe detyrimeve financiare të mbledhura.

Treguesi i rezultateve

- Vlera totale e faturave që duhet të paguhet nga buxheti i vitit të ardhshëm në lidhje me vlerën totale të faturave të marra.

Masa 1: Zgjerimi gradual i SIFQ për të gjitha institucionet kryesore buxhetore

SIFQ do të vihet gradualisht në dispozicion për të gjitha subjektet kryesore buxhetore. Plani është qarkullimi i tyre si më poshtë:

- Deri 15 institucione deri në vitin 2015 (përgjegjëse për 60 % të buxhetit të shtetit)
- Deri 50 institucione deri në vitin 2018 (përgjegjëse për 90% të buxhetit të përgjithshëm)
- Deri 100 institucione deri në vitin 2020 (përgjegjëse për 95% të buxhetit të përgjithshëm)

Masa 2: Kryerja e kontrolleve të brendshme më të rrepta në SIFQ në fazën e angazhimit paraprak të fondeve publike

Për të parandaluar krijimin e detyrimeve të prapambetura, kontrollet e brendshme shtesë në fazën e angazhimit do të planifikohen pranë SIFQ . Fondet në dispozicion do të jenë të ngrira në fazën e para-angazhimit financiar (kur është nxjerrë një urdhër prokurimi) për të garantuar që fondet publike të mos përdoren për qëllime të ndryshme nga ato për të cilat janë planifikuar. Përveç kësaj, gjurmimi i shpenzimeve operative me kod të caktuar të projekteve në SIFQ do të lehtësojë procesin e parashikimit të likuiditetit, menaxhimin e kontratave dhe monitorimin e buxhetit (në fakt, aktualisht vetëm investimet mund të monitorohen me kod projekti).

Masa 3: Konfigurimi i SIFQ -it për të mundësuar gjurmimin e shpenzimeve operative në bazë të kodit të projektit

Procesi i plotë për garantimin e angazhimeve financiare dhe pagesave mund të monitorohet aktualisht vetëm për projektet e investimeve. Ri-konfigurimi i SIFQ -it për të mundësuar zgjerimin e kësaj mundësie për të gjitha shpenzimet që nuk lidhen me personelin, do të lehtësojë parashikimin e likuiditetit, menaxhimin e kontratave dhe monitorimin e buxhetit.

Masa 4: Analizimi i mundësisë për prezantimin e një fature elektronike

Aktualisht, një urdhër shpenzimi regjistrohet në SIFQ në kohën kur institucionet buxhetore dorëzojnë një urdhër të pagese tek Thesari. Vonesa kohore ndërmjet marrjes së faturës nga Institucionet Buxhetore dhe dorëzimit të faturës tek Thesari shkakton vonesa në kontabilitet për shpenzimet e kryera publike. Qeveria do të shqyrtojë mundësinë e paraqitjes së faturave elektronike, në mënyrë që të shkurtojë këtë vonesë dhe në këtë mënyrë përmirësimin e menaxhimit likuiditetit.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2016-2020
Produktet:	Aksesi në SIFQ Struktura e përmirësuar e kodimit për shpenzimet që nuk lidhen me investimet Kontrollet para angazhimit financiar të kryera në SIFQ Kapaciteti për marrjen e faturave elektronike

Implikimet e kostos:	Kostot e licencave dhe trajnimet
Subjekti përgjegjës:	MF, NAIS dhe Ministrinë e Linjës,
Rreziku:	Kapacitetet profesionale dhe të financimit

Menaxhimi i borxhit dhe likuiditetit

Konteksti

Aktualisht Qeveria paguan faturat pasi janë vënë në dispozicion paratë për shkak të kufizimeve që vijnë si rezultat i luhatjeve afatshkurtra në flukset e të ardhurave dhe pagesave. Ky kufizim në fluksin e parave ka ndikime negative në efikasitetin e operacioneve qeveritare dhe çon në rritjen kostove, pasi furnitorët paguhen me çmimin në momentin e faturimit, dhe kjo shton rrezikun që të paguhen me vonësë. Parashikimi i i dobët i likuiditetit e ndërlikon problemin. Me përmirësimin e informacionit mbi luhatjet e ardhshme muaj pas muaji mbi nevojat për likuiditet, instrumentet financiare që ekzistojnë mund të përdoren në mënyrë më eficiente për arritjen e qëllimeve. Një pjesë e borxhit qeveritar pati marrë formën e detyrimeve të prapambetura. Një strategji për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura është miratuar dhe është duke u zbatuar. Masat për shmangien e krijimit të detyrimeve të reja të prapambetura do të diskutohen në pjesë të tjera të kësaj strategjie.

Objektivi

Minimizimi i kostove për plotësimin e nevojave të financimit të Qeverisë në një nivel të caktuar risku dhe duke mbajtur në konsideratë normën e kreditimit të Shqipërisë.

Treguesi i rezultateve:

- Ndryshimi midis interesit mesatar të paguar nga Qeveria Shqiptare për borxhin e saj publik dhe normës mesatare të interesit të paguar nga vendet me të njëjtin klasifikim kreditimi⁷;
- Vlerësimi i riskut;
- Kostoja e interesave të borxhit e krahasuar me koston optimale (bazuar në analizën e përdorimit të parave dhe grafikun kohor të pagesave për vitin e parardhës).

Masa 1: Rishikimi i masave aktuale institucionale, organizimit të brendshëm dhe personelit përgjegjës për menaxhimin e likuiditetit dhe borxhit

Qeveria do të rishikojë masat aktuale institucionale, organizimin e brendshëm dhe burimet e personelit, me qëllim arritjen e një integrimi më të mirë të menaxhimit të borxhit dhe likuiditetit.

Masa2: Përgatitja e një strategjie gjithëpërfshirëse të menaxhimit të borxhit

Qeveria do të përgatisë një strategji gjithëpërfshirëse të menaxhimit të borxhit për të udhëhequr operacionet e saj të huamarrjes në të ardhmen, për të balancuar koston e huamarrjes dhe riskun.

⁷Për shembull, klasifikimi i monedhës së këmbimit valutor të "Standard & Poor's"

Masa 3: Përgatitja e një strategjie për zhvillimin e tregut të letrave qeveritare me vlerë

Ministria e Financave do të kryejë një analizë të plotë në tregun parësor dhe dytësor të borxhit publik, duke përfshirë një analizë për arritjen e objektivave të dëshiruara, dmth maturimin, nivelin e synuar dhe numrin e linjave nëpërmjet simulimeve të emetimit dhe vendosjes së standardeve krahasuese ndërkombëtare.

Ajo do të projektojë dhe ofrojë mbështetje për zbatimin e strategjinë dhe emetimit në mbështetje të krijimit të standardeve, uljes së fragmentimit dhe përmirësimin e transparencës dhe parashikueshmërisë në tregun parësor dhe stimulimin e likuiditetit në tregun dytësor. Ministria e Financës do të kryejë një analizë përfundimtare për vlerësimin e aftësisë /nevojës së tregut për një Program me Agjent Parësor (AP) dhe do të rishikojë/propozojë ndryshime në kuadrin rregullator (për rastet kur është e nevojshme) për zbatimin e programit AP.

Masa 4: Integrimi i sistemit të menaxhimit të borxhit me SIFQ dhe SIMFQ-in e ardhshëm

Qeveria do të shqyrtojë të gjitha hapësirat e mundshme për të garantuar një integrim optimal të sistemeve të menaxhimit të borxhit, parashikimit të likuiditetit, si dhe funksionet e kontabilitetit në sisteme.

Masa 5: Përmirësimi i parashikimit të likuiditetit

Ministria e Financave do të rishikojë praktikën dhe metodologjinë aktuale për parashikimin e likuiditetit, me synim përmirësimin e parashikimeve në mënyrë që të krijohet një bazë për menaxhim më efikas të parave.

Masa 6: Kërkimi i marrëveshjes me partnerët e jashtëm për kanalizimin e të gjitha fondeve të granteve dhe huave nëpërmjet LLUTH-së

Qeveria do të kërkojë partnerëve të saj të jashtëm që në të ardhmen të gjitha fondet e grantit dhe huasë të kanalizohen nëpërmjet LLUTH-së dhe jo nëpërmjet llogarive të veçanta bankare.

Masa 7: Krijimi i lidhjeve/ndërfaqeve me sistemet e menaxhimit tatimor dhe doganor

Shihni më tej kapitullin mbi Sistemin Informatik të Menaxhimit të Integruar Financiar.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2017
Produktet:	Rishikimi organizativ Strategjia e menaxhimit të borxhit Strategjia për zhvillimin e tregut për letrat me vlerë qeveritare Lidhja/ndërfaqja e SAFMB me SIMFQ (ose zëvendësimi me modulën korrespondues të SIMFQ-it) Praktikat e dokumentuara të përmirësuara për parashikimin e fluksit monetar Marrëveshja me donatorët mbi përdorimin e LLUTH Lidhja/ndërfaqja midis SIMFQ-it dhe sistemeve të menaxhimit tatimor dhe doganor
Implikimet e kostos:	Kostot për adoptimin e sistemit

Subjekti përgjegjës:	DZHPFNH / Ministria e Financave
Rreziku:	Disponibiliteti i donatorëve për të përdorur procedurat kombëtare

Menaxhimi i fondeve të jashtme

Konteksti

Pjesa më e madhe e mbështetjes së donatorëve në Shqipëri vazhdon të menaxhohet jashtë sistemit të Qeverisë për MFP-në kundrejt angazhimeve të ndërmarra në Deklaratën e Parisit (2005) dhe Partneritetit të Busan-it (2011). Në vlerësimin e SHPPF 2011, dy treguesit e zbatueshëm të performancës të lidhur me donatorët kanë marrë vlerësimin “D”, me një hapësirë të madhe për përmirësim në të ardhmen. Qeveria do t’i drejtohet partnerëve të saj të jashtëm me një kërkesë që, në të ardhmen, fondet e granteve dhe huave të kanalizohen nëpërmjet LLUTH-së dhe jo nëpërmjet llogarive të veçanta bankare. Për sa i përket menaxhimit të fondeve të BE-së, Shqipëria ka krijuar autoritetet, strukturat dhe marrëdhëniet e rregulluara midis tyre për garantimin e funksionimit efektiv të menaxhimit dhe sistemeve të kontrollit. Një Autoritet Auditimi është krijuar gjithashtu në përputhje me kërkesat e BE-së. Ndërkohë përpjekjet për forcimin e këtyre strukturave do të vijojnë.

Në lidhje me donatorët e tjerë, Departamenti i Programimit të Zhvillimit, Financimeve dhe Ndhmës së Huaj (DZHPFNH) ka ngritur një bazë të dhënash me informacion mbi angazhimet financiare dhe disbursimet nga të gjithë donatorët. Ndërsa donatorët japin vlerësime të disbursimeve brenda një kohe të arsyeshme në mënyrë që të bëhet përshtatja me kalendarin buxhetor të Qeverisë, shpesh ata nuk ndjekin formatin dhe afatin kohor për raportimin e disbursimeve dhe pagesave në përputhje me klasifikimin e përdorur nga Qeveria. Për këtë arsye, Shqipëria synon të rrisë përdorimin e sistemeve kombëtare për të mundësuar integrimin në kohë të flukseve të donatorëve në sistemin qeverisës të SIFQ/SIMFQ-it.

Objektivi

Shfrytëzimi në mënyrë efektive dhe transparente të sistemeve shqiptare të kontrollit dhe menaxhimit financiar për të gjitha financimet e huaja, duke përfshirë edhe projektet e financuara nga BE-ja nën programet e IPA në mënyrë të decentralizuar.

Treguesi i rezultateve

- Raporti i funksioneve të lidhura me menaxhimin e fondeve nga BE-ja (nga buxhetimi në auditim) të integruara/të ekzekutuara në sistemin qeveritar të SIFQ/SIMFQ-it;
- Raporti i ndihmës që menaxhohet nga përdorimi i procedurave kombëtare (treguesi SHPPF D-3);
- Disbursimet e projekteve të financuara nga BE-ja me metodën e menaxhimit të decentralizuar sipas Vendimeve DM për IPA 2014-2020.

Masa 1: Integrimi i menaxhimit të fondeve të jashtme nëpërmjet SIFQ/SIMFQ-it

Qeveria do të krijojë kushtet për planifikimin, buxhetimin, ekzekutimin, dhe kontabilitetin e fondeve të BE-së dhe fondeve të tjera të donatorëve në sistemin qeverisës të SIFQ/SIMFQ-it.

Përveç kësaj, DZHPFNH ka përfunduar projektimin e sistemit për krijimin e një Sistemi Informativ të Menaxhimit të Ndihmës së Huaj (SIMNH). Objektivat kryesore të SIMNH janë menaxhimi me efektivitet financimeve për zhvillimin e vendit, dhe raportimi mbi efektivitetin dhe aplikueshmërinë e tyre. Sistemi do të shërbejë si një burim i besueshëm informacioni që lidh mbështetjen e huaj me prioritetet sektoriale, objektivat e programit, synimet dhe treguesit e rezultateve. Ai do të përfshijë një bazë të dhënash të projekteve që partnerët e jashtëm të Shqipërisë mund të përditësojnë dhe kryejnë analizat e nevojshme. Një ndërfaqe/lidhje me SIMFQ e ardhshëm do të krijohet në mënyrë që të kombinohen buxheti dhe informacioni mbi kontabilitetin për financimin specifik të projekteve dhe informacionin cilësor. SIMNH do të përfshijë edhe një bazë për ruajtjen e dokumenteve për dokumente të tilla si SKZHI, strategjitë sektoriale, strategjia e qeverisë për donatorët, strategji të ndryshme të donatorëve për Shqipërinë, dokumente mbi dialogun për reformën politike etj.

Menaxhimi i fondeve të BE-së do të kryhet në përputhje me Marrëveshjet Financiare në mënyrë të decentralizuar. Kjo do të mundësohet sipas rregullave të PRAG dhe do të reflektohet në sistemin qeveritar nga faza e programimit.

Masa 2: Rritja e parashikueshmërisë së fondeve nga donatorët

Qeveria do të kërkojë angazhime financiare shumëvjeçare të mbështetjes së jashtme, duke përfshirë mbështetje buxhetore, për të qenë në gjendje të planifikojë dhe buxhetojë më mirë për tre vitet e PBA-së.

Masa 3: Sistemet transparente dhe efektive të kontrollit dhe menaxhimit të projekteve të financuara nga BE-ja sipas programeve të decentralizuara IPA

Qeveria e Shqipërisë ka krijuar autoritete, struktura dhe marrëdhënie të rregulluara midis tyre për të garantuar funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit. Një sistem i përshtatshëm i kontrollit të brendshëm për menaxhimin e fondeve të BE-së është krijuar, testuar dhe akredituar nga KE-ja. Një Autoritet Auditues është krijuar sipas kërkesës së KE-së. Do të ndërmerren disa hapa të mëtejshme për përmirësimin e kapaciteteve.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2014-2020
Produktet:	Marrëveshje me donatorë individualë Krijimi i kushteve që mundësojnë kanalizimin e fondeve të jashtme nëpërmjet LLUTH-it.
Implikimet e kostos:	Zhvillimi i sistemit dhe trajnimet
Subjekti përgjegjës:	DZHPFNH për Donatorët dhe NAO për Fondet e BE-së
Rreziku:	Kosto e larte apo pamundesi e sistemit për të suportuar ndryshimet e nevojshme; Aftësia për të përthithur fondet huaja nga institucionet shqiptare

Prokurimi Publik

Konteksti

Pas ndryshimeve të kryera në Ligjin e Prokurimit Publik në vitin 2012, dy janë institucionet kryesore të përfshira në përmirësimin e prokurimit publik: Organi qendror përgjegjës për politikën e prokurimit publik është Agjencia e Prokurimit Publik (APP), së cilës i është dhënë edhe përgjegjësia për koncesionet; dhe Komisioni i Prokurimit Publik (KPP) tashmë përgjegjës për garantimin e mekanizmit të shqyrtimit të ankesave. Në vitin 2013 u miratua një ligj i ri (nr. 125/2013) mbi koncesionet dhe partneritetin publik privat (PPP), i cili parashikon për herë të parë rregullat mbi Partneritetet-Publik-Privat (PPP-të).

Objektivi

Një sistem modern, i qëndrueshëm dhe efektiv për prokurimin publik dhe koncesionet i harmonizuar me kuadrin ligjor dhe institucional të legjislacionit të BE-së dhe standardet dhe praktikatat më të mira të BE-së.

Prioritetet dhe objektivat kryesore për zhvillimin e sistemit të prokurimit publik janë si më poshtë:

- Zhvillimi i funksioneve të bashkërendimit dhe hartimit të politikave brenda sistemeve të prokurimit publik dhe koncesioneve në lidhje me kapacitetin administrativ dhe krijimin e mekanizmave efektivë për bashkërendim dhe konsultim;
- Zhvillimi dhe harmonizimi i mëtejshëm i kuadrit legjislativ, duke përfshirë direktivën e mbrojtjes, me legjislacionin e BE-së (përfshirë direktivat e reja të BE-së) dhe praktikatat më të mira të BE-së;
- Forcimi i kapaciteteve institucionale të aktorëve kyç brenda sistemeve të prokurimit publik dhe koncesioneve;
- Përmirësimi i kapacitetit operacional dhe elementit funksional të sistemeve të prokurimit publik dhe koncesioneve;
- Vendosja e një theksi më të fuqishëm tek arritja e “vlerës për paranë e shpenzuar”, bazuar në konkurrencën e ndershme dhe të hapur.

Treguesi i rezultateve

- Treguesi SHPPF-PI-19, Konkurrenca, vlera për paranë e shpenzuar dhe kontrollet në prokurim
  - Transparencë, gjithëpërfshirje dhe konkurrencë në kuadrin ligjor dhe rregullator
  - Përdorimi i metodave konkurruese të prokurimit
  - Akses publik në informacionin e plotë, të besueshëm dhe koherent mbi prokurimin
  - Ekzistenca e një sistemi të pavarur administrative të ankesave mbi prokurimet.

Për tu plotësuar lidhur me treguesit e matshëm:

- Pikëpamje koherente dhe të unifikuara ndërmjet aktorëve kyç mbi zhvillimin dhe funksionimin e sistemeve të prokurimit dhe koncesioneve;

- Zhvillim dhe zgjerim i bashkëpunimit dhe konsulencës mbi çështje të politikave dhe zhvillimit rregullator;
- Nivelin dhe natyrën e “legjislacionit të BE-së” - mosmarrëveshjet;
- Nivelin e kursimeve dhe ulja e kostove të transaksionit në sistemin e prokurimit;
- Nivelin e përmbushjes së kërkesave për aktorët kyç në lidhje me funksionimin e sistemit të prokurimit dhe koncesioneve (bazuar në sondazhe/studime);
- Cilësinë, transparencën dhe efikasitetin e sistemit të ankimimit. Shkalla dhe karakteri i ankesave dhe rishikimi i vendimeve;
- Shkallën e trajnimit për autoritetet kontraktuese dhe operatorët ekonomikë dhe fushatat informative të ofruara.

Masa 1: Përgatitja e ndryshimeve të LPP-së dhe rregulloreve mbështetëse

Ndryshimet në LPP dhe rregulloret ekzistuese qeveritare do të përgatiten me synimin për:

- Të krijuar mekanizma efikasë për politikëbërjen, bashkërendimin dhe konsultimin, me qëllim krijimin e koherencës nga pikëpamja e drejtimit strategjik të sistemeve të prokurimit publik dhe koncesioneve;
- Të realizuar një strukturë organizative të aftë për të trajtuar përgjegjësitë ekzistuese, si dhe ndonjë zgjerim të APP-së dhe funksioneve të caktuara saj;
- Të garantuar pavarësinë institucionale të KPP-së, e cila aktualisht është nën varësinë e Këshillit të Ministrave (modele të ndryshme që garantojnë paanësinë dhe pavarësinë e PPC-së do të analizohen, duke përfshirë mënyrën sesi emërohen anëtarët e KPP-së dhe mënyrën sesi Parlamenti ushtron kontrollin e tij);
- Të implementuar një strukturë organizative të përshtatshme, si dhe rregullore të brendshme për menaxhimin e koncesioneve/partneriteteve publike private.

Masa 2: Harmonizimi i mëtejshëm i ligjeve mbi koncesionet dhe prokurimin publik me legjislacionin e dhe praktikat më të mira të BE-së dhe zbatimin e direktivës së sigurisë dhe mbrojtjes.

Harmonizimi me legjislacionin e ri të BE-së mbi prokurimin publik do të bëhet gradualisht dhe do të arrihet plotësisht në një periudhë afatmesme. Reformat do të bazohen në parimet e praktikave më të mira ndërkombëtare në fushën e prokurimit publik dhe do të marrin në konsideratë vështirësitë dhe mangësitë e zbuluara në zbatimin e kuadrit ekzistues ligjor. Direktiva e BE-së mbi Sigurinë dhe Mbrojtjen do të përfshihet në ligjin shqiptar. Ligji mbi Koncesionet do të ndryshohet në planin afatmesëm për të garantuar harmonizim të plotë me Direktivën e re të BE-së për Koncesionet.

Masa 3: Forcimi i sistemeve të shqyrtimit e ankesave për të garantuar ligjshmëri, transparencë, koherencë dhe efektivitet.

Mekanizmi shqyrtues i krijuar nga LPP ndjek kryesisht Direktivat Europiane mbi Ankimimin. Megjithatë, disa dispozita të Direktivës së re 2007/66/KE nuk janë përfshirë në LPP-në dhe duhet të transpozohen. Zhvillimi i mëtejshëm i sistemit të shqyrtimit të ankesave, përveç çështjes së pavarësisë, do të përqendrohet në ligjshmërinë, transparencën dhe efektivitetin e procesit të shqyrtimit dhe cilësinë e përgjithshme të shërbimit të KPP-së.

Masa 4: Përmirësimi i mëtejshëm i funksionimit të sistemit të prokurimit publik

Gjatë periudhës së planifikimit do të merren disa masa për forcimin e sistemit të prokurimit publik:

- Nxitja e përdorimit më të gjerë të marrëveshjeve kuadër ndërmjet subjekteve prokuruese me anë të botimit të legjislacionit të nevojshëm dytësor, zbatimit të udhëzimeve, pilotimit dhe trajnimit;
- Krijimi i një organi qendror blerës (OQB) dhe i marrëveshjeve të tjera koordinuese;
- Përmirësimi i sistemit të prokurimit elektronik për ta bërë atë të aftë të trajtojë marrëveshjet kuadër dhe operacionet e OQB-së, si dhe për përmbushjen e kërkesave të reja sipas direktivave të BE-së;
- Trajnimi i vazhdueshëm i stafit të prokurimeve dhe forcimi i funksionit të prokurimit në autoritetet kontraktuese;
- Mbështetja e operatorëve ekonomikë në pjesëmarrjen e tyre në tendera publikë;
- Forcimi i monitorimit dhe kontrollit të ekzekutimit të kontratave të prokurimit publik.

Masa 5: Krijimi i mekanizmave për kontrollin e disponibilitetit të fondeve para prokurimit

Do të krijohet një ndërfaqe/lidhje midis sistemit të Prokurimit Publik dhe SIFQ në mënyrë që t'u japë mundësinë atyre institucioneve të lidhura me SIFQ -in, që të kryejnë kontrolle on-line nëse kanë fonde buxhetore të disponueshme para fillimit të një procesi tenderimi. Do të kryhet një kontroll i buxhetit në mënyrë që asnjë prokurim të mos iniciohet, nëse nuk ka fonde në dispozicion për vitin aktual, dhe në rastin e kontratave shumëvjeçare, për secilin nga vitet jashtë vitit aktual fiskal të PBA-së.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2016-2020
Produktet:	Legjislacion i rishikuar mbi prokurimin dhe koncesionet Një sistem i dokumentuar i përmirësuar dhe rishikimi i bazës ligjore Krijimi i një organi blerës qendror Procedura të dokumentuara për monitorimin dhe kontrollin e ekzekutimit të kontratave Një lidhje e krijuar midis sistemit të prokurimit dhe SIMFQ-it (në mënyrë alternative, zbatim i një moduli të prokurimit të SIMFQ-it) Zhvillimi i strukturave institucionale për sistemin e Prokurimeve Publike
Implikimet e kostos:	Burimet njerëzore, sistemet
Subjekti përgjegjës:	APP, KPP, Këshilli i Ministrave, organet përkatëse brenda fushës së koncesioneve/KPP, Ministria e Financave, NAIS
Rreziku:	Kapaciteti i burimeve njerëzore, financimi

Menaxhimi i Aseteve**Konteksti**

Aktualisht, buxhetimi dhe kontabiliteti publik nuk bazohen në të njëjtin sistem. Buxhetimi bazohet vetëm në sistemin e 'cash'-it, ndërsa kontabiliteti publik dhe raportimi, kur është fjala për shpenzimet, aktualisht realizohet mbi baza 'angazhimi'. Kjo ka çuar në një vëmendje mjaft

të madhe në investimet e reja, duke mos i kushtuar shumë rëndësi mirëmbajtjes së këtyre aseteve të reja, në mënyrë që këto të mund të ofrojnë shërbime publike jo vetëm sot por edhe në të ardhmen. Kuptimi i rëndësisë së menaxhimit jo vetëm të pagesave, por edhe të përdorimit efikas të aseteve publike, ka shtyrë mjaft qeveri në Botë të adoptojnë sisteme të buxhetimit dhe kontabilizimit mbi baza 'angazhimi'. Një nga pengesat për përfitimet kryesore të përdorimit të këtij sistemi është identifikimi dhe vlerësimi i aseteve pasurore/pronave ekzistuese.

Objektivi

Plotësimi i regjistrimit të pasurive, duke përfshirë vlerat dhe rregullat e zhvlerësimit.

Treguesi i rezultateve

- Vlerësimi i pjesës së aseteve pasurore/pasurive që përfshihen në llogaritë publike.

Masa 1: Inicimi dhe përfundimi i procesit të inventarizimit të plotë të pronave publike në institucionet e qeverisjes së përgjithshme

Gjatë vitit 2015 reforma e re administrative territoriale do të rezultojë në krijimin e komunave të reja territoriale dhe mbylljen e atyre ekzistuese. Kjo do të nënkuptojë një transferim të drejtave të pronësisë dhe pronësore nga komunat e vjetra në ato të reja. Për ta bërë këtë në një mënyrë të rregullt duhet të kryhet një inventar për të gjitha pronat komunale dhe duhet të nxirren udhëzime metodologjike për këtë qëllim. Mbi bazën e një propozimi nga MF, Këshilli i Ministrave do të nisë këtë proces në qeverisjen vendore. Më tej, ky proces inventarizimi dhe verifikimi i aseteve do të ushtrohet edhe në institucionet e qeverisë qendrore. Në fazën përfundimtare të gjitha asetet qeveritare do të regjistrohen në SIFQ. Kështu do të jetë e mundur që pasqyrat financiare për çdo njësi institucionale të përgatiten automatikisht nga sistemi SIFQ, sipas klasifikimit SFQ 2001 dhe SELL 2010

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2020
Produktet:	Regjistrimi i pronave në qeverinë vendore dhe qendrore
Implikimet e kostos:	burimet njerëzore, sistemet
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave, Zyra Qendrore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, të gjitha Institucionet
Rreziku:	Kapaciteti i burimeve njerëzore, financimi

Menaxhimi i listë-pagesave në administratën publike

Konteksti

Burimet njerëzore janë një domosdoshmëri për menaxhimin efektiv të financave publike. Personeli përbën një pjesë të rëndësishme të shpenzimeve publike. Për rrjedhojë, listë-pagesa e nëpunësve publikë duhet të buxhetohet dhe menaxhohet siç duhet, me qëllim garantimin e saktësisë dhe përfitimeve me kosto të ulët.

Objektivi

Menaxhimi efikas dhe transparent i burimeve njerëzore, buxhetimi i shpenzimeve të personelit dhe përpunimi i listë-pagesave të nëpunësve publikë.

Treguesi i rezultateve

- Treguesi PI-18 të SHPPF-së Efektiviteti i kontrolleve të listë-pagesave të pagave
  - Shkalla e integritit dhe rakordimit midis të dhënave të personelit dhe të dhënave të listë-pagesave;
  - Afatet kohore të ndryshimeve në të dhënat dhe borderotë e pagave të personelit ;
  - Kontrollat e brendshme të zbatuara për ndryshimet në të dhënat dhe borderotë e pagave të personelit;
  - Ekzistenca e auditimeve të borderove për të identifikuar të metat e kontrollit dhe/ose punonjësit fantazmë (të paregjistruar).

Masa 1: Implementimi i sistemit elektronik për menaxhimin e listë-pagesave tërësisht funksional dhe krijimi i një ndërfaqeje/lidhjeje me SIFQ -in.

Një Sistem Informativ i Menaxhimit të Burimeve Njerëzore (SIMBNJ) do të ndërtohet në faza deri në vitin 2017, kohë kur shumica e institucioneve buxhetore të qeverisë qendrore dhe vendore do të kenë akses në sistem. Një ndërfaqe/lidhje do të krijohet me SIFQ për qëllime buxhetimi, parashikimi të fluksit monetar, kontrollit të buxhetit dhe kontabilitetit.

Në çdo njësi të re të qeverisjes vendore, do të krijohet një bazë të dhënash për menaxhimin e burimeve njerëzore, pjesë e integruar e SIMBNJ, duke siguruar kështu një menaxhim efektiv të financave dhe pagesave në nivel vendor.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2017
Produktet:	Akses në SIMBNJ nga subjektet buxhetore
Implikimet e kostos:	Përgatitja dhe zbatimi i kostos, licencave
Subjekti përgjegjës:	DAP, Ministria e Financave, NAIS
Rreziku:	Teknik, menaxherial dhe financiar

Shtylla 4- Raportim qeveritar transparent

Dokumentacioni i buxhetit

Konteksti

Dokumentet buxhetore - PBA dhe ligji vjetor i buxhetit- të paraqitura në Kuvend, fokusohen kryesisht në aspektin financiar të buxhetit, dhe përmbajnë pak informacion mbi buxhetimin e programit të qeverisë. Më shumë informacion në kontekst më të gjerë ekonomik dhe politika dhe prioritete fiskale të Qeverisë, është paraqitur në Programet Ekonomike dhe Fiskale. Megjithatë, ky dokument deri tani është përgatitur vetëm në tremujorin e parë të vitit fiskal

dhe në këtë mënyrë nuk i ka shërbyer informimit të procesit të vlerësimit parlamentar për vlerësimin dhe vendimin mbi buxhetin.

Objektivi

Një dokument buxhetor që në format të përshtatshëm jep informacion të zgjeruar mbi kuadrin makrofiskal, politikat e përgjithshme qeveritare, politikat sektoriale, prioritetet dhe përshkrimet e shpenzimeve, rezultatet e shkuara dhe objektivat e ardhshme të programeve qeveritare, si dhe tavanet për vitet pas vitit aktual fiskal të PBA-së dhe shumat e alokuara të detajuara për vitet e ardhshme për këto programe.

Treguesi i rezultateve

- Indeksi i Transparencës Buxhetore i përgatitur nga Partneriteti Ndërkombëtar Buxhetor në lidhje me informacionin në buxhet është rritur për të qenë më i lartë se vendi i 60-të

Masa 1: Përmirësimi i përmbajtjes informative dhe i cilësisë së dokumenteve buxhetore që paraqiten në Kuvend

LOB ekzistues përcakton se projekt buxheti vjetor për secilën njësi të qeverisë qendrore do të përfshijë, ndër të tjera:

- a) Misionin ose qëllimet e njësive të qeverisë qendrore;
- b) një përshkrim të programeve dhe aktiviteteve të kësaj njësie;
- c) një prezantim të politikave, qëllimeve të politikave, objektiveve të programeve buxhetore;
- d) standardet e politikave që do të arrihen nga secila njësi dhe secili program;
- e) një shpjegim të mënyrës sesi rezultatet e secilit program kontribuojnë për arritjen e objektiveve dhe qëllimeve përkatëse të politikave;
- f) treguesit faktikë për dy vitet e mëparshme buxhetore, fondet buxhetore të planifikuara për vitin buxhetor aktual, rregullimet e bëra nga rialokimet, kërkesat e aprovuara për fonde shtesë, dhe
- g) shpërndarjen e shumës totale të tavanëve të shpenzimeve të programit për buxhetin afatmesëm mbi bazë programi për secilin prej tre vitet e ardhshme buxhetore.

Për PBA-në qeveria do të përpilojë këtë informacion dhe do ta paraqesë si element plotësues për një përshkrim të kuadrit makrofiskal dhe çdo devijimi të kaluar dhe potencial të ardhshëm nga ky kuadër. Dokumenti do të përfshijë edhe një përmbledhje të politikave sektoriale dhe gjithëpërfshirëse të Qeverisë, si dhe një përmbledhje strategjike të iniciativave të politikave dhe programeve të reja të investimeve të mëdha dhe ndikimit të tyre në financat publike.

Masa 2: Përmirësimi i përmbajtjes informative dhe i cilësisë së dokumenteve buxhetore të qeverisjes vendore

Në kuadrin e Reformës Administrative dhe Territoriale, njësitë e reja të qeverisjes vendore do të asistohen nëpërmjet një udhëzuesi të përmirësuar për buxhetet vendore, që merr në konsideratë kontekstin e ri të krijuar nga ndarja e re administrative.

Masa 3: Përgatitja e një Udhëzuesi të Buxhetit për Qytetarët

Qeveria do të përgatisë një Udhëzues Buxheti në format dhe shpjegim të aksesueshëm për të lehtësuar perceptimin e qytetarëve mbi angazhimin, planet dhe masat e qeverisë gjatë vitit/viteve buxhetore. Udhëzuesi i Buxhetit do të botohet në të njëjtën kohën kur buxheti të jetë paraqitur në Parlament.

Gjithashtu, do të hartohet një udhëzues i thjeshtuar edhe për buxhetin vendor. Qëllimi është përfshirja e qytetarëve në procesin buxhetor, që nga hartimi deri tek zbatimi i buxhetit. Udhëzuesi do të përmbajë informacion mbi reformat dhe rregullat/praktikat e reja të konsultimit të paketës fiskale dhe buxhetit (taksat dhe tarifat vendore), në ambientin e formuar rishtazi, ku Bashkitë do të duhet të ofrojnë shërbime për një numër më të madh subjektsh dhe zonash.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2015
Produktet:	Model i dokumentit të buxhetit, dokument i plotë i buxhetit Udhëzues i Buxhetit për Qytetarët
Implikimet e kostos:	Rekrutimi i personelit shtesë të nevojshëm për përgatitjen e dokumentit të përmirësuar mbi buxhetin
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave
Rreziku:	Kufizimeve të burimeve njerëzore dhe financiare

Kontabiliteti

Konteksti

Tradicionalisht, administratat publike kanë vendosur standardet e tyre për kontabilitetin dhe raportimin financiar. Kontabiliteti nga institucionet e qeverisjes së përgjithshme në Shqipëri realizohet aktualisht mbi bazën e mjeteve monetare, por me elementë të administrimit të aktiveve, të angazhimeve, debitorëve dhe kreditorëve. Raportimi Financiar është i orientuar drejt mënyrës së buxhetimit dhe kontrollit të zbatimit të buxhetit të shtetit.

Megjithatë, standardet ndërkombëtare për kontabilitetin dhe raportimin e sektorit publik kanë përparuar. Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik (SNKSP) janë një grup standardesh të kontabilitetit të miratuara nga Bordi i SNKSP-së me qëllim që të përdoren nga institucionet e sektorit publik në të gjithë botën për të përgatitur pasqyrat financiare. Standardet bazohen në Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) të lëshuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK). Qëllimi i standardeve është të përmirësojnë cilësinë e raportimit të përgjithshëm financiar nga institucionet e sektorit publik, duke çuar në vlerësime më të informuara të vendimeve të Qeverive për alokimin e burimeve, duke rritur në këtë mënyrë transparencën dhe përgjegjshmërinë.

Kohët e fundit Komisioni Europian vendosi të përgatisë Standardet europiane të Kontabilitetit Publik, (SEKP) bazuar në SNKSP. Kuadri konceptual i SEKP parashikohet të vihet në funksionim në vitin 2016 dhe shumica e standardeve deri nga fundi i vitit 2020. SEKP mund të bëhen të detyrueshme për të gjitha shtetet anëtare të BE-së duke filluar nga viti 2021.

Për shkak të këtyre zhvillimeve të fundit në BE, qeveria shqiptare ka planifikuar të rishikojë gradualisht rregullat ekzistuese, duke filluar nga kuadri konceptual i bazuar në kalendarin e EUROSTAT, me qëllim përgatitjen për miratimin e SEKP duke filluar nga viti 2021. Megjithëse plani kohor i strategjisë aktuale është deri në vitin 2020, do të merren masa përgatitore me qëllim miratimin gradual të këtyre standardeve ndërkombëtare. Në të njëjtën kohë ne do të marrim në konsideratë kufizimet e realizueshmërisë në Shqipëri dhe shkallën e zbatimit të tyre nga vende të tjera europiane.

Objektivi afatgjatë pas vitit 2020

Kontabiliteti dhe raportimi kryhen në përputhje me SEKP.

Objektivi Specifik:

Përmirësimi i Standardeve të Raportimit Financiar dhe Cilësisë së Raportimit Financiar nëpërmjet rritjes së kapaciteteve profesionale dhe infrastrukturës dixhitale/të teknologjisë të informacionit.

Treguesi i rezultateve

- Paraqitja e pasqyrave financiare në bazë të kuadrit të SEKP. Raportimi i buxhetit faktik kundrejt buxhetit mbi bazë krahasuese (SNKSP 24 e përkohshme);
- Numri i standardeve të zbatuara;
- Njësiti e qeverisjes së përgjithshme të kategorizuara në përputhje me SELL 2010;
- Udhëzuesi kombëtar, masat përkatëse dhe plani afatgjatë i veprimit për kalimin nga baza ekzistuese e ndryshuar e kontabilitetit në bazën shtuese të kontabilitetit;
- Integrimi i përditshëm i të dhënave të kontabilitetit nëpërmjet Ndërfaqes/Lidhjes midis sistemit të SIFQ –it dhe sistemit tatimor dixhital;
- Institucionet e Qeverisjes së Përgjithshme që kanë akses tek SIFQ duhet të jenë drejtpërdrejt të afta të ekzekutojnë buxhetin e tyre dhe të kryejnë raportimin financiar;
- Kapacitetet financiare rriten dhe financierët janë të mirë-trajnuar.

Masa 1: Krijimi i një funksioni të veçantë kontabiliteti pranë MF-së

Qeveria do të krijojë një funksion të veçantë për kontabilitetin publik në Ministrinë përgjegjëse të Financave për mbikëqyrjen e kontabilitetit në qeveri në përgjithësi dhe kalimin në kontabilitetin e bazuar në SEKP në veçanti.

Masa 2: Përgatitja e raporteve financiare në bazë të manualit statistikor financiar të integruar qeveritar SELL 2010

Për të përmbushur kërkesat për raportim të menjëhershme në kontekstin e aderimit në BE, qeveria do të fillojë herët në periudhën e planifikimit përgatitjen e raporteve financiare në vijim të parimeve dhe formateve të Manualit Statistikor Financiar të Integruar Qeveritar SELL 2010. Qeveria do të kërkojë asistencë të jashtme teknike për të ndihmuar në këtë përpjekje.

Masa 3: Zbatimi gradual i standardeve europiane të raportimit dhe kontabilitetit në sektorin publik (SEKP)

Në përgatitje për anëtarësim në BE, qeveria do të rishikojë gradualisht parimet e kontabilitetit dhe standardet e raportimit në hap me zhvillimin e SEKP me objektivin afatgjatë të përputhjes së plotë me SEKP të vendosur në mënyrë përfundimtare.

Me qëllim zbatimin e SEKP do të merren disa hapa, duke përfshirë:

- Përshkrimi i qeverisjes së përgjithshme për qëllime të raportimit financiar dhe kontabilitetit
- Përgatitjen e legjislacionit dytësor mbi kontabilitetin dhe raportimin
- Përgatitjen e manualëve dhe materialeve trajnuese
- Ndryshimin e sistemit (eve) të kontabilitetit dhe programeve kompjuterike
- Inventarizimin dhe vlerësimin e asetëve
- Vendimin mbi karakterin e kontroleve buxhetore mbi bazë angazhimi
- Përgatitjen e modeleve të raportimit

Qeveria do të përgatisë një plan veprimi të veçantë, për kalimin e detajuar dhe një udhërrëfyes për zhvendosjen drejt SEKP

Masa 4 Projektimi dhe implementimi i portalit dixhital për përdoruesit e SIFQ-it dhe sistemi i menaxhimit të dokumenteve (arkiva dixhitale) për përdoruesit on-line të buxhetit të SIFQ -it

Zgjerimi i SIFQ për përdorim të institucioneve buxhetore do të shoqërohet, si parakusht, me infrastrukturën e nevojshme në lidhje me sigurimin e aksesit online dhe realizimin në kohë reale për institucionet e përzgjedhura dhe gjithashtu duke krijuar lehtësira për menaxherët dhe departamentet e financës për të qarkulluar në mënyrë elektronike dokumentacionin financiar (në të gjitha fazat, nga krijimi, (nëse është e mundur) deri tek miratimi përfundimtar), të lidhur me transaksionet, arkivimin dhe mundësitë e nxjerrjes së dokumenteve në rast të kontroleve “ex-post”. Pas disa diskutimeve dhe analizave është rënë dakord se portali dixhital dhe sistemi i menaxhimit të dokumenteve mund të përmbushin këto kërkesa. Ato parashikohen të hartohen dhe zbatohen plotësisht deri në fund të vitit 2016, si parakusht për vazhdimin e mëtejshëm të SIFQ -it në institucionet e tjera buxhetore.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2015 -2021
Produktet:	LOB e ndryshuar, Legjislacioni dytësor mbi kontabilitetin dhe raportimin Funksioni i kontabilitetit, 2015 Portali dixhital për akses tek SIFQ dhe Sistemi i zbatuar i Menaxhimit të Dokumenteve, 2016 Raporte të përputhshme me standardet SELL 2010 dhe SFQ 2001, 2017 Implementimi i SEKP, kur është i mundur pas vitit 2021
Implikimet e kostos:	Kosto shtesë për personelin, kosto për ndryshimin e sistemit (eve) të kontabilitetit Kostot për licencat, kostot për komponentët software dhe

	hardware
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave , NAIS dhe LM
Rreziku:	Kufizime të burimeve njerëzore Përditësimi i hardware-it ekzistues të SIFQ-it

Monitorimi dhe raportimi financiar dhe i performancës

Konteksti

Monitorimi dhe raportimi i performancës në Shqipëri rregullohen me Ligjin Organik të Buxhetit, si dhe Udhëzimin e Ministrit të Financave nr.2 të datës 06.02. 2012 "Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit", si dhe Udhëzimin vjetor të përditësuar të Ministrisë së Financave "Mbi zbatimin e buxhetit vjetor ". Përveç kësaj, në vitin 2014, me propozim të Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, Këshilli i Ministrave ka miratuar një metodologji të re për monitorimin e projekteve të investimeve publike, duke rritur shpeshtësinë dhe cilësinë e raportimit të dërguar nga përdoruesit buxhetorë tek MZHETS, e cila është e ngarkuar për programimin e shpenzimeve kapitale dhe monitorimin në Shqipëri.

Bazuar në kriteret e vlerësimit të përdorura në metodologjinë e SHPPF⁸-së, Shqipëria paraqet një rezultat të mirë (B) kur është fjala për përmbajtjen dhe aksesueshmërinë e informacionit fiskal që vihet në dispozicion të Parlamentit dhe publikut. Ndërkohë Partneriteti Ndërkombëtar i Buxhetit e pikëzon Shqipërinë në një vend shumë më të ulët, 46 nga 100, në Indeksin e Transparencës Buxhetore.

Vëmendja aktuale e raportimit nga subjektet buxhetore në nivele më të larta qeverisëse dhe nga Qeveria për Parlamentin, është kryesisht financiare, megjithëse informacioni mbi rezultatet, produktet dhe aktivitetet raportohet rregullisht. Për sa i përket cilësisë së dokumenteve që paraqiten në parlament, ka pasur përmirësime në propozimin e buxhetit të vitit 2015 për sa i përket raportit informativ të dërguar Qeverisë dhe Parlamentit, që tashmë përfshin informacion mbi objektivat e ardhshme të politikës së shpenzimeve për secilën ministri linje/dhe sektor, identifikim të rreziqeve përkatëse fiskale ndaj buxhetit, si dhe rezultatet kryesore të shpenzimeve rrjedhëse. Informacioni financiar shoqërohet nga rezultatet kryesore të arritura nga çdo ministri linje për burimet e disponueshme financiare. Megjithatë, dokumentet e monitorimit dhe raportimit do të përmirësohen më tej për të trajtuar të metat për sa i përket gjithëpërfshirjes, cilësisë dhe integritetit të informacionit.

Në kuadrin e reformës Administrative dhe Territoriale, do të hartohet një metodologji e re për raportimin financiar dhe monitorimin në njësitë e qeverisjes vendore.

---

⁸ Shpenzimet Publike dhe Përgjegjshmëria Financiare (SHPPF) - Public Expenditure and Financial Accountability

Objektivi

Raportimi financiar dhe material në kohë, i mjaftueshëm dhe i aksesueshëm për ekzekutimin e buxhetit.

Treguesi i rezultateve

- Indeksi i Transparencës së Buxhetit të Partneritetit Ndërkombëtar Buxhetor në lidhje me informacionin në raportet qeveritare

Masa 1: Përmirësimi i procedurave dhe formateve për raportimin e zbatimit të buxhetit brenda vitit

Ministritë e linjës dhe Ministria e Financave aktualisht përgatisin katër raporte tremujore monitorimi në vit. Këto raporte botohen rregullisht në faqen e internetit të MF-së dhe ministrive të linjës, dhe në këtë mënyrë janë të arritshme për publikun. Raportet dërgohen gjithashtu për informacion tek Parlamenti, nëse dhe kur kërkohet. Megjithatë, fokusi kryesor i raportimit mbetet informacioni financiar në lidhje me kryerjen e shpenzimeve kundrejt planit. Qeveria do të përmirësojë procedurat dhe modelet për raportimin brenda vitit, duke kombinuar informacionin financiar nga llogaritë me informacion material mbi aktivitetet dhe rezultatet në lidhje me planifikimin dhe buxhetin. Përveç kësaj, sistemi i raportimit do të zbatohet plotësisht në sistemin informatik të ardhshëm (SIMFQ) dhe jo në letër, dhe do të jetë i aksesueshëm nga të gjitha ministritë e linjës.

Masa 2: Përmirësimi i formateve për një raport gjithëpërfshirës të ekzekutimit të buxhetit vjetor qeveritar, duke përfshirë informacion cilësor dhe financiar

Ministria e Financave përgatit raportin vjetor për zbatimin e buxhetit, i cili i dërgohet Parlamentit për aprovim së bashku me ligjin mbi buxhetin vjetor. Raporti përmban një sasi të madhe informacioni sasior dhe financiar. Megjithatë, atij i mungon informacioni cilësor material mbi mënyrën sesi secili prej rezultateve të programit kontribuon për arritjen e objektivave dhe qëllimeve përkatëse të politikave. Si rezultat, Qeveria do të përgatisë një format të ri për një raport të plotë mbi zbatimin e buxhetit vjetor. Ky raport do të përmbajë informacion kontekstual, financiar dhe cilësor lidhur me SKZHI-në dhe zbatimin e buxhetit. Raporti do t'i paraqitet Parlamentit jo më vonë se në fund të muajit korrik të çdo viti dhe do të botohet në faqen e internetit të Ministrisë së Financave.

Masa 3: Përmirësimi i aksesit në të dhënat mbi financat dhe operacionet qeveritare

Aktualisht, Ministria e Financave boton elektronikisht informacion në lidhje me politikën makroekonomike dhe fiskale, duke përfshirë informacion të detajuar dhe të përditësuar mbi zbatimin e buxhetit dhe deficitin publik dhe treguesit e borxhit, si dhe informacion mbi të dhënat dhe procedurat e pagesave të detyrimeve të prapambetura. Megjithatë, për të përmirësuar më tej aksesueshmërinë dhe transparencën, qeveria do të vërë në dispozicion të dhëna mbi financat dhe operacionet e saj nëpërmjet një "portali transparence" të hapur për publikun. Nëpërmjet portalit do të vihet në dispozicion një grup raportesh të shkarkueshëm të paracaktuara për financat publike, të përshtatura ndaj nevojave të kategorive të ndryshme të përdoruesve: organeve politike, medias, publikut të përgjithshëm dhe partnerëve ndërkombëtarë të Shqipërisë. Në një hap të dytë, do të ketë një element funksional për kërkime më fleksibël dhe kërkime më të thelluara në të dhënat financiare dhe materiale të ruajtura në një bazë për ruajtjen e të dhënave për akses të shpejtë dhe fleksibël.

Praktikat e teknologjisë së informacionit do të implementohen edhe për shërbimet e Njësive të Qeverisjes Vendore. Ngritja e një sistemi elektronik të integruar për menaxhimin e informacionit për të gjitha funksionet e pushtetit vendor dhe sigurimin e integritetit të njësive të reja të qeverisjes vendore në sistemin informatik financiar të qeverisë, dhe sistemit të tatimeve, së bashku me disa struktura të tjera publike, do të jetë një nga prioritetet e kësaj strategjie.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2015-2020
Produktet:	Modelet e raportimit për raportet e monitorimit të buxhetit vjetor dhe brenda vitit Raportet aktuale Moduli monitorues i SIMF-it Portali dixhital
Implikimet e kostos:	Kostoja për zhvillimin/zbatimin e sistemeve Kostoja e personelit shtesë për përpilimin e të dhënave dhe raporteve
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave, NAIS, Këshilli i Ministrave
Rreziku:	Kufizimet financiare dhe të burimeve njerëzore

Gjurmimi dhe raportimi i projekteve të investimeve publike

Konteksti

Në vitet e shkuara, projektet e investimeve të mëdha kanë qenë të prirura për të mos u kontrolluar edhe kur burimet financiare qeveritare ishin shkurtuar shumë më tepër sesa pritej. Në raste të tjera projektet e investimeve janë iniciuar dhe buxhetuar pa një analizë të duhur të kapaciteteve të zbatimit të subjektit përgjegjës dhe /ose zbatuesit të kontraktuar. Më tej, njohuria e ritmit aktual të zbatimit shpesh është marrë me vonë nga vendim-marrësit për shkak të mungesës së një sistemi të përshtatshëm të ndjekjes dhe raportimit të projekteve.

Objektivi

Zbatimi efektiv i projekteve me investime të mëdha në përputhje me burimet e disponueshme financiare dhe kapacitetin ekzistues të zbatimit.

Treguesi i rezultateve

- Raporti midis devijimit të ponderuar ndërmjet shpenzimeve faktike dhe atyre të buxhetuara për projekte me investime të mëdha në mes të vitit dhe devijimit të ponderuar midis atyre faktike dhe të buxhetuara (sipas buxhetit të rishikuar) në fund të vitit.⁹

⁹Arsyetimi për këtë tregues është se nëse monitorimi dhe zbatimi i projekteve është efektiv, ky duhet të çojë në një rialokim të burimeve nga projekte që për arsye të ndryshme nuk janë duke u ekzekutuar në nivelin e planifikuar me ato që kanë kapacitet për të realizuar më shumë, sesa ishte planifikuar fillimisht. (footnote continued)

Masa 1: Zhvillimi i praktikave dhe mbështetjes së teknologjisë së informacionit për gjurmimin dhe monitorimin e projekteve me investime të mëdha

Qeveria do të zbatojë një modul në SIMF-in e ardhshëm për gjurmimin dhe monitorimin e projekteve të investimeve publike, si dhe vendosjen e praktikave për subjektet përgjegjëse për të regjistruar informacionin e kërkuar në sistem dhe që informacioni të përdoret efektivisht në përgatitjen e llogaritjeve plotësuese të mesit të vitit.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2017
Produktet:	Praktikat dhe mbështetja e teknologjisë së informacionit
Implikimet e kostos:	Kostoja e licencave për modulin
Subjekti përgjegjës:	MZHETS dhe Ministria e Financave
Rreziku:	Kufizimet e burimeve njerëzore dhe financimit

Shtylla 5 –Kontroll i brendshëm efektiv

Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli (MFK) në Institucionet Publike

Konteksti

Historikisht, funksioni i menaxhimit financiar dhe kontrollit në Shqipëri ka qenë të kontrollojë që fondet buxhetore janë përdorur vetëm për qëllimet e parashikuara nga legjislacioni përkatës. Kjo kërkesë do të mbetet në fuqi, por theksi më i madh do të vendoset në përgjegjshmërinë menaxheriale brenda kuadrit të një buxhetimi të bazuar në performancë që do ta bëjë sistemin më të orientuar drejt outputit.

Kuadri ligjor për prezantimin e Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik (KBFP) përcaktohet në LOB, ligjin “Për Auditimin e Brendshëm” të vitit 2007 (i ndryshuar) dhe ligjin “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin” të vitit 2010. Këto ligje ofrojnë një kuadër të përshtatshëm ligjor për zbatimin e tri elementëve bazë të KBFP-së, specifikisht Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK), një Auditues i Brendshëm (AB) i pavarur nga pikëpamja funksionale dhe një Njësi Qendrore Harmonizimi (NjQH) për përgatitjen e metodologjive dhe standardeve për MFK-në dhe AB-në. Roli kyç dhe përgjegjësia për zhvillimin dhe zbatimin e KBFP-së i mbetet Ministrisë së Financave, e cila përmbush rolin e saj nëpërmjet operacioneve të Njesisë Qendrore të Harmonizimit të Menaxhimit dhe Financiar Kontrollit (NjQH/MFK), Njesisë Qendrore të Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm (NjQH/AB) dhe Drejtorisë së Inspektimit Financiar Publik, në bashkëpunim me njësitë e institucionet buxhetore.

Kjo duhet të reflektohet në një raport midis dy devijimeve më pak se 1, dhe sa më të ulët të jenë aq më mirë është.

Që prej vitit 2011 Ministria e Financave, po zbaton një plan pesë vjeçar për MFK-në. Megjithatë, roli kryesor i MKF-së për të drejtuar një performancë më të mirë, siguruar më shumë transparencë, eficiencë dhe efektivitet në lidhje me shpenzimin e parave publike, nuk është kuptuar ende plotësisht nga të gjitha njësitë publike. Ka ende një nivel të ulët ndërgjegjësimit, duke filluar nga drejtimi më i lartë, për përfitimet nga një sistemi i shëndetshëm të kontrollit të brendshëm për përgjegjshmërinë menaxheriale.

Në vitet e ardhshme aspekte të ndryshme të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit do të testohen në institucionet pilot të qeverisë qendrore dhe vendore për kohëzgjatjen e një cikli të vetëm buxhetor. Kjo fazë do të shoqërohet me rishikimin e bazës ligjore dhe nënligjore të financave publike dhe do të përgatiten kurrikula trajnimit të shoqëruara me raste/përvojë praktike (2014-2015). Në këtë drejtim, njësia NJQH/MFK do të asistohet nga një Projekt i Binjakëzimit ndërmjet Ministrisë së Financave të Austrisë dhe Ministrisë së Ekonomisë dhe Financave të Francës, i financuar nga BE-ja, me fokus kryesor zbatimin e MFK-së në shtatë institucione pilot. Në të ardhmen përvoja e fituar nëpërmjet institucioneve pilot do të përdoret nga NJQH/MFK për qarkullimin e procesit në të gjitha institucionet publike.

Objektivi

- Përgjegjshmëria menaxheriale efektive në njësitë e qeverisjes qendrore dhe vendore;
- Zbatimi i suksesshëm i praktikave moderne të menaxhimit në të gjitha institucionet e qeverisjes vendore dhe qendrore.

Treguesi i rezultateve

- Një numër i institucioneve buxhetore që përdorin buxhetimin e performancës dhe tregojnë objektiva dhe rezultate;
- Përqindja e shpenzimeve totale kur buxhetimi i performancës zbatohet dhe objektivat dhe rezultatet publikohen.

Produktet

- Legjislacioni i rishikuar i MFK-së dhe kuadri ligjor i pajtueshëm me kërkesat e MFK-së. Raport progresi vjetor i BE-së për Shqipërinë;
- Miratimi i legjislacionit dytësor në lidhje me organizimin, rolin dhe kapacitetet e kërkuara në njësitë financiare;
- Kapacitete më të larta të menaxherëve financiarë dhe operacionalë të matura kundrejt numrit të menaxherëve të trajnuar, treguesve të përcaktuar të performancës të raportuar nga Thesari dhe Zyra e Buxhetit pranë MF-së;
- Rritja e ndërgjegjësimit të menaxhimit të lartë në lidhje me përgjegjshmërinë menaxheriale dhe përgjegjësitë përfundimtare për të ardhurat e buxhetit nëpërmjet seminareve ose takimeve të punës;
- Menaxhimi i riskut, i prezantuar në të gjitha institucionet qeveritare. Deklarata Personale mbi sistemet e kontrollit të brendshëm nga Nënpunësit Autorizues, raportet e KLSH-së, raportet e AB-ve;
- Plani i Sistemit të Kontrollit të Brendshëm për çdo njësi me përshkrim të qartë të kontrolleve kryesore, gjurmës së auditimit dhe linjave të raportimit;

- Krijimi i një sistemi të mjaftueshëm dhe të standartizuar informimi dhe komunikimi në çdo subjekt që ofron të gjithë informacionin e nevojshëm për të gjithë punonjësit që të përmbushin rolin e tyre në organizatë;
- Monitorimi i performancës së sistemeve të kontrollit të brendshëm të njërive qeveritare— i matur kundrejt performancës së sistemit të kontrollit të brendshëm gjatë viteve të shkuara për Ministrinë, bashkitë dhe rajonet. Dërgimi në Parlament dhe botimi i Raportit Vjetor të KBFP të Ministrisë së Financave. Legjislacioni i rishikuar i MFK-së dhe kuadër ligjor i pajtueshëm me kërkesat e MFK-së. Raport progresi vjetor i BE-së për Shqipërinë.

Masa 1: Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor për MFK-në

Baza ligjore për MFK është zbatuar gjatë një periudhe tre-vjeçare. Gjatë kësaj kohe, NJQH/MFK ka monitoruar procesin, duke evidentuar të gjitha problemet/çështjet e identifikuara gjatë procesit ose të ngritura nga institucionet buxhetore. Këto çështje do të diskutohen gjatë një procesi rishikimi me përfshirjen e ekspertëve nga Ministrinë e Financave të Austrisë dhe Francës (nën një projekt binjakëzimi të financuar nga BE-ja), si dhe palët e interesuara në të gjitha ministrinë dhe institucionet e qeverisjes vendore të përzgjedhura pilot. Çështjet e shqyrtuara lidhen kryesisht me ndarjen e detyrave ndërmjet nëpunësve autorizues, menaxherëve financiarë, si dhe menaxherëve të operacioneve të tjera brenda organizatës, delegimit të kompetencave, linjave të raportimit midis njësive të varura dhe organit qendror etj.

Pas diskutimeve dhe vlerësimeve intensive, ekspertët e binjakëzimit pajtohen me vlerësimin e SIGMA-s dhe të Drejtorisë së Përgjithshme të Zgjerimit se problemi kryesor është zbatimi i ligjeve ekzistuese dhe jo vetë ligji, dhe nëse nuk është e nevojshme u rekomanduan vetëm ndryshime të vogla.

Deri tani monitorimi realizohet kryesisht nga plotësimi i pyetësorëve të vetë-vlerësimi dhe ky vlerësim plotësohet çdo vit nga ana e nëpunësve autorizues. Ekspertët e binjakëzimit do të mbështesin NJQH / MFK për të krijuar një sistem monitorimi me kontrole në terren për të verifikuar informacionin e dhënë. Kjo do të bëhet në bashkëpunim të ngushtë me njësitë e auditimit të brendshëm të organizatës, të cilat duhet të auditojnë performancën e organizatës dhe funksionimin e Kontrollit të Brendshëm në përputhje me planin e tyre të auditimit.

Masa 2: Zbatimi i një sistemi modern MFK-jë në tre ministri linje dhe katër bashki, bazuar në përvojën e fituar nga projekti i mëparshëm pilot

Procesi i zbatimit do të kërkojë (i) ndryshime në strukturat menaxheriale brenda organizatës, duke përfshirë një rishikim të statusit të drejtuesve të financës; (ii) përcaktimin e rregullave dhe marrëdhënieve midis zyrtarëve kryesorë përgjegjës për menaxhimin financiar (drejtuesi, nëpunësi autorizues, kryefinancieri dhe menaxherë të tjerë) (iii) rishikimin/harmonizimin e tre ligjeve dhe akteve nënligjore, ligjin për buxhetin, ligjin mbi MFK-në dhe ligjin mbi administratën shtetërore; (iv) prezantimin e menaxhimit të riskut në planifikimin dhe ekzekutimin e buxhetit, (iv) ofrimin e trajnimit të nevojshëm, specifikisht për drejtuesit e institucioneve publike.

Masa 3: Përgatitja e aktit nënligjor mbi organizimin, rolin dhe kapacitetet e kërkuara në njësitë financiare

Procesi i rishikimit të statusit dhe rritjes së kapaciteteve të njësive financiare brenda institucioneve publike do të kërkojë bashkëpunim të ngushtë ndërmjet NjQH/MFK, Departamentit të Buxhetit dhe DAP-it. Ky proces mund të ketë edhe implikime financiare në lidhje me personelin shtesë të kërkuar për departamentet e financave, mungesën e stafit të financave në njësi shumë të vogla vartësie, niveli i pagave duhet të rishikohet, etj.

Masa 4: Ofrimi i trajnimeve të vazhduara në shkallë të gjerë të drejtuesve financiarë dhe operacionalë në bashkëpunim me ASPA-n

NJQH/MFK do të organizojë trajnime për disa grupe të synuara në lidhje me çështje të MFK-së, elementë bazë të financave etj. Programi i trajnimeve është përgatitur nga NjQH me asistencë të huaj teknike dhe do të përditësohet dhe zhvillohet më tej nën programin e ri të ndihmës, të financuar nga BE. Në bashkëpunimin me Shkollën Shqiptare të Administratës Publike (ASPA), gjatë dy viteve të fundit janë organizuar disa programe trajnimi dhe parashikohet që ato do të përsëriten, me kusht që të sigurohen fonde.

Masa 5: Rritja e ndërgjegjësimit të njësive publike rreth përfitimeve të zbatimit të konceptit të "përgjegjshmërisë menaxheriale"

Përgjegjshmëria menaxheriale është baza për një sistemi efikas të kontrollit të brendshëm në njësitë publike. Ky koncept i referohet detyrimit të të gjithë menaxherëve, në të gjitha organizatat e sektorit publik, për të marrë përgjegjësi për zbatimin e parimeve të menaxhimit të qëndrueshëm financiar dhe ligjshmërisë në menaxhimin e fondeve publike. Sipas ligjit mbi Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, përgjegjshmëria menaxheriale është detyrimi i drejtuesve të organizatave për të ushtruar të gjitha aktivitetet duke respektuar parimet e menaxhimit financiar të qëndrueshëm, respektimin e ligjeve dhe përgjegjshmërinë për veprimet dhe rezultatet e tyre.

Me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për këtë koncept, do të organizohen seminare dhe takime pune mbi menaxhimin e performancës në institucionet publike për zyrtarë kyç në ministritë e linjës dhe departamente.

Masa 6. Zbatimi i mëtejshëm i procesit të menaxhimit të riskut dhe praktikave tjera të MFK-së në të gjitha institucionet publike

Procesi i buxhetimit do të përmirësohet duke prezantuar identifikimin dhe vlerësimin e rrezikut nga faza e planifikimit. Si pjesë e kësaj përpjekjeje, projekt-buxheti i negociuar me Ministrinë e Financave do të justifikonte rreziqet e lidhura me objektivat.

Masa 7: Monitorimi i performancës së subjekteve buxhetore dhe caktimi i 10 njësive publike me performancën më të mirë në lidhje me kontrollin e brendshëm.

Metodologjia për monitorimin e performancës së institucioneve publike është miratuar nga Ministri i Financave në muajin maj 2013. Treguesit e matshëm të përcaktuar nga çdo departament, raportohen një herë në vit për NJQH/MFK, i cili përgatit raportin vjetor për cilësinë e sistemeve të kontrollit të brendshëm në institucionet e qeverisjes së përgjithshme. Ky raport i dërgohet KLSH-së, Parlamentit, Drejtorisë së Përgjithshme të Buxhetit, KE-së dhe

botohet në faqen e internetit të Ministrisë së Financave. Kjo qasje do të vazhdojë në të ardhmen dhe do të përmirësohet me kalimin e kohës.

Zbatimi

Prioriteti:	2
Duhet përfunduar në vitin:	2020
Produktet:	Rishikimi dhe zbatimi i legjislacionit Asistencë e drejtpërdrejt dhe trajnim i financierëve dhe menaxherëve operacionalë
Implikimet e kostos:	Kostoja e trajnimit
Subjekti përgjegjës:	Ministria e Financave dhe të gjitha institucionet publike
Rreziku:	Kufizime të burimeve njerëzore dhe financimit

Auditimi i brendshëm

Konteksti

Koncepti i Auditimit të Brendshëm (AB) si një aktivitet i pavarur që mbështet dhe këshillon menaxhimin dhe ofron garanci të arsyeshme që sistemet e menaxhimit financiar dhe kontrollit janë krijuar në përputhje me rregullat dhe standardet e pranura përgjithësisht, dhe rregullohet me ligjin nr. 9720, datë 23.04.2007 “Mbi auditimin e brendshëm në sektorin publik”.

Aktualisht ekzistojnë 100 njësi të auditimit të brendshëm të krijuara në ministritë e linjës, institucionet e qeverisjes qendrore, qeverisjes vendore dhe disa subjekte të tjera pjesërisht në pronësi publike. Njësia Qendrore e Harmonizimit për Auditimin e Brendshëm (NJQH / AB), e krijuar pranë Ministrisë së Financave, është e ngarkuar për përgatitjen dhe zbatimin e metodologjisë dhe standardeve të auditimit të brendshëm.

Ndërsa janë ndërmarrë hapa pozitivë gjatë viteve të shkuara, shumë prej masave kishin karakter legjislativ ose rregullator. Kjo ofroi një bazë për Auditimin e Brendshëm, por zbatimi i ligjit të AB-së dhe legjislacioni dytësor kishin mbetur prapa. Në periudhën 2010-2013, NJQH/AB fokusohet kryesisht në çertifikimin e audituesve të brendshëm dhe rishikimin e punës të njësive të auditimit të brendshëm. Rreth 1 800 persona kanë marrë çertifikatë në auditimin e brendshëm. Treqind e pesëdhjetë prej tyre punojnë si auditues të brendshëm në sektorin publik. Modernizimi i funksionit të auditimit të brendshëm, gjithsesi, ka qenë i ngadaltë. Njësitë e Auditimit të Brendshëm ende kryejnë auditime të përputhshmërisë së bazuara në transaksione. Qasja e auditimit të bazuar në sistem e përshkruar në manualin e Auditimit të Brendshëm nuk ndiqet nga shumica e njësive të auditimit të brendshëm, kryesisht për shkak të mungesës së mbështetjes nga NJQH/AB (trajnimi i vazhdueshëm). Menaxhimi ende kërkon që AB të kryejë aktivitete të lidhura me inspektimin financiar, megjithëse në një shkallë më të ulët sesa në vitet e mëparshme. Në tërësi, zhvillimi i funksionit të AB-së në sektorin publik në Shqipëri ka mbetur në vend pas vitit 2010.

Një rimëkëmbje e funksionit të AB-së nevojitet duke u fokusuar në forcimin e Njësive të Auditimit të Brendshëm, me anë të zhvillimit të aftësive profesionale të personelit të AB-ve dhe jo me çertifikimin e audituesve të brendshëm të rinj. NJQH/AB si subjekt koordinues duhet të

luajë një rol të rëndësishëm në këtë proces. Megjithatë ndërsa NJQH/AB në vitin 2013 u shkurtua nga 14 në 5 anëtarë personeli, do të jetë e nevojshme që të rishikohen dhe prioritizohen detyrat që mund të ndërmarrë realisht.

Objektivi

Mirë-funksionimi dhe funksioni efikas i AB-së në sektorin publik.

Treguesi i rezultateve

- Përqindja e rekomandimeve të zbatuara të auditimit të brendshëm;
- Numri i pjesëmarrësve në trajnime për zhvillimin e vazhdueshëm profesional të audituesve të pavarur në vit, kundrejt numrit të pjesëmarrësve në trajnime për program çertifikimi;
- Raportet e AB-së trajtojnë probleme/të meta në sistemet e kontrollit të brendshëm;
- Raporti vjetor i NJQH/AB-së mbi zhvillimin e auditimit të brendshëm tregon progres në cilësinë e auditimit të brendshëm;

Masa 1: Rishikimi i zhvillimit të ardhshëm të dëshirueshëm të funksionit të AB-së dhe ndryshimi i kuadrit ligjor dhe metodologjik

Do të analizohet zhvillimi i ardhshëm i funksionit të AB-së në sektorin publik dhe zhvillimi i dëshirueshëm i funksionit të auditimit të brendshëm. Rezultati i kësaj analize do të sigurojë të dhëna për një rishikim të ligjit mbi AB-në. Në çdo rast, klauzolat në lidhje me NJQH /AB-në për funksionimin e Komitetit të Auditimit, dhe çertifikimi i audituesve të brendshëm duhet të ndryshohen. Si rrjedhojë, legjislati i detyrues si manuali i Auditimit të Brendshëm, rregulloret për çertifikimet dhe trajnimin e vazhdueshëm, garantimi i cilësisë nga NJQH / AB gjithashtu, do të duhet të rishikohen.

Masa 2: Profesionalizimi i funksionit të AB-së

Funksioni i Auditimit të Brendshëm duhet të bëhet më profesional. Në bazë të ligjit të rishikuar, NJQH/AB do të rishikojnë metodologjinë ekzistuese të AB-së dhe/ose do të hartojnë material të ri udhëzues.

Procesi i trajnimit të çertifikimit do të thjeshtohet dhe do të bëhet tërësisht transparent. Trajnerët duhet të kenë përvojë teorike dhe përvojë të provueshme praktike në auditimin e brendshëm.

Njësitë e Auditimit të Brendshëm duhet të edukohen për auditimin e bazuar në sistem, raportimin dhe komunikimin e rezultateve të auditimit tek menaxhimi. NJQH/AB do të hartojnë çdo vit një program të zhvillimit profesional të vazhdueshëm të bazuar në to dhe nevojat e tjera të trajnimit të drejtuesve të njësive të auditimit të brendshëm dhe audituesit e brendshëm dhe zhvillimet e reja në auditimin e brendshëm. Për drejtuesit e njësive të AB-së do të përgatitet një modul i veçantë (niveli i parë). Niveli i dytë do të jetë për audituesit e tjerë të brendshëm që punojnë në organizatat e sektorit publik. Të gjithë audituesit e brendshëm janë të detyruar të marrin pjesë në programin e zhvillimit profesional të vazhdueshëm për

përcaktimin e numrit të orëve të trajnimit në vit. Mospërbushja e kërkesave vjetore të zhvillimit profesional të vazhdueshëm mund të çojë në humbjen e çertifikatës së AB-së.

Cilësia e funksionit të AB-së do të rishikohet herë pas here nga NJQH/AB, sipas një udhëzuesi të ri që do të përgatitet mbi Garantimin e Cilësisë.

NJQH/AB do të krijojë një rrjet të Drejtuesve të Njësive të Auditimit të Brendshëm. Këta të fundit supozohet të ndajnë përvojat dhe ky është një instrument për NJQH-në që të identifikojë probleme dhe zgjidhje praktike, të cilat mund të përbënin kontribute për programin vjetor të CPD-së. Rrjeti supozohet të takohet rregullisht. Drejtuesit e Njësive të Auditimit të Brendshëm e zotërojnë rrjetin. Në fazën fillestare, NJQH/AB do të jenë iniciuesi i mbledhjeve por pas disa kohësh ai do të drejtojë vetëm rrjetin.

Masa 3: Forcimi i kapacitetit të NJQH/AB-së

NJQH/AB do të duhet të forcohen me qëllim që të përgatiten për detyra të reja. Analiza sipas masës 1, do të përcaktojë nevojën për personel shtesë. Personeli i NJQH/AB-së duhet të ketë përvojë në auditimin e brendshëm dhe aftësi komunikimi. Personeli aktual do të trajnohet për detyra të reja.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2018
Produktet:	Një analizë dhe vendim për zhvillimet e ardhshme Ndryshimet në ligjin mbi AB-në Metodologjitë e reja të dokumentuara për AB-në Programi i ri i Çertifikimit Programi Vjetor i zhvillimit profesional të vazhdueshëm Krijimi i një Rrjeti për Drejtuesit e Njësive të Auditimit të Brendshëm
Implikimet e kostos:	Jo të menjëhershme, përveç kohës së kërkuar Kostoja e asistencës teknike mbulohet nga partnerë të jashtëm
Subjekti përgjegjës:	NJQH/AB
Rreziku:	Mungesa e burimeve njerëzore në NJQH/AB

Inspektimi i Financave Publike

Konteksti

Ligji mbi Inspektimin Financiar Publik u miratua në vitin 2010. Inspektimet kryhen nga inspektorët e jashtëm të financave publike, të cilët janë punonjës të administratës publike. Ata përzgjidhen nga Ministri i Financave dhe caktohen rast pas rasti (specifikisht). Kjo qasje nuk ka rezultuar të jetë aq efektive për shkak të dallimeve në përvojën dhe kapacitetet e inspektorëve financiarë. Ministria e Financave propozon një strukturë të centralizuar të Drejtorisë së Inspektimit Financiar Publik, pranë Ministrisë së Financave për të kryer inspektime financiare.

Megjithatë këto zhvillime nuk përbëjnë një nënvlerësim të funksionit të auditimit të brendshëm por duhet të konsiderohen si përmirësim dhe rritje e efektivitetit të funksionit ekzistues të Inspektimit Financiar Publik.

Objektivi

Një funksion efektiv i inspektimit financiar publike.

Treguesi i rezultateve

- Vlerësimet për Indeksin e Korrupsionit për Shqipërinë,

Masa 1: Rishikimi i bazës ligjore dhe hartimi i akteve të reja nënligjore

Qeveria do të rishikojë bazën ligjore për inspektimin financiar publike dhe hartimin e një manuali mbi procedurat dhe standardet për kryerjen e inspektimeve financiare të përdorimit të fondeve publike; (fonde shtetërore, fonde vendore, fonde të BE-së dhe fonde të tjera donatorësh).

Masa 2: Rritja e aftësive të inspektorëve publikë

KE do të mbështesë aktivitete për zhvillimin e kapaciteteve për të forcuar koordinimin e aktiviteteve kundër mashtrimit dhe kapacitetin e inspektorëve për të zbuluar parregullsi në menaxhimin e fondeve publike (duke përfshirë fonde shtetërore dhe të BE-së) në Shqipëri.

Masa 3: Zgjerimi i rrjetit të AFCOS-it për mbulimin e të gjitha fondeve publike

Qeveria do të analizojë mundësinë e zgjerimit të rrjetit të shërbimit të koordinimit kundër mashtrimit (AFCOS) dhe raportimin e parregullsive për mbulimin e të gjitha fondeve publike.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2018
Produktet:	Legjislacion i ndryshuar i lidhur me investimet publike Trajnim Rishikim i kuadrit të AFCOS
Implikimet e kostos:	Jo të menjëhershme përveç kohës së kërkuar Kostoja e asistencës teknike mbulohet nga partnerë të jashtëm
Subjekti përgjegjës:	NJQH/AB
Rreziku:	Mungesa e Burimeve Njerëzore dhe staf i trajnuar jo në nivel të mjaftueshëm në NJQH/AB

Shtylla 6. Mbikëqyrja e jashtme efektive e financave publike

Auditimi i Jashtëm

Konteksti

Kontrolli i Lartë i Shtetit është një organ Kushtetues i pavarur, jashtë influencës së Qeverisë. Megjithatë, një pjesë e axhendës së reformës së tij paraqitet këtu dhe përfshihet në strategji, pasi auditimi i jashtëm përbën një komponent thelbësor të MFP-së. Në këtë kuadër KLSH është anëtar kyç i Komitetit Drejtues të Strategjisë së MFP-së.

Pas përfundimit të projektit të binjakëzimit në vitin 2009, procesi i zhvillimit të KLSH-së në një institucion profesional auditimi, u ngadalësua. Megjithatë, në vitin 2012 pas ndryshimit të lidershit, procesi për shndërrimin e KLSH-së në një institucion profesional, të mirë-respektuar auditimi u rimëkëmb. Ky plan i ri rezultoi në një Plan të ri për Zhvillimin Strategjik 2013-2017 (PZHS). Ky plan synon të modernizojë institucionin dhe të sjellë aktivitetet e tij në përputhje të plotë me standardet e ONISA-s.

Objektivat e planit janë:

- Zhvillimi i kapacitetit institucional të KLSH-së;
- Përmirësimi i kapaciteteve audituese dhe cilësisë së auditimit;
- Rritja e numrit dhe cilësisë së auditimit të performancës;
- Përgatitja dhe konsolidimi i auditimeve të teknologjisë së informacionit;
- Rritja e përdorimit të teknologjisë së informacionit në procesin e auditimit;
- Forcimi i rolit të KLSH-së kundër korrupsionit, dhe
- Zhvillimi i bashkëpunimit me aktorë të tjerë përkatës brenda dhe jashtë vendit.

KLSH i ka paraqitur zyrtarisht Parlamentit ndryshimet në ligjin e tij bazë, nr. 8270, datë 23.12.1997, të ndryshuar, në nëntor 2012 dhe, sërish në shtator 2013 pranë deputetëve të rinj të zgjedhur. Ndryshimet u diskutuan gjerësisht në Komisionet Parlamentare për Ligjet dhe të Ekonomisë dhe Financave dhe u miratuan në muajin dhjetor 2014. Ato përcaktojnë përgjegjësi të reja në fushën e auditimit, specifikojnë të drejtat dhe detyrimet e institucionit në bazë të standardeve të ONISA-s, si dhe organizimin dhe strukturën e KLSH-së, statusin e personelit, procesin e certifikimit të pasqyrave financiare për subjektet e audituara etj. Ndryshimet e propozuara do të harmonizojnë legjislacionin shqiptar me deklaratat themelore të ONISA-s të Limës dhe Meksikës, dhe SNISA-të. Për shkak të vonësës në miratimin e ndryshimeve në ligjin e KLSH-së nga Parlamenti, zbatimi i PZHS-së mbeti në vend në vitin 2013 dhe 2014.

Në fillim të vitit 2015, KLSH do të mbetet në zhvillimin e tij nga një projekt binjakëzimi për një periudhë 24 mujore. Përveç aktivitetit 1, të gjithë komponentët e mëposhtëm janë pjesë e projektit të binjakëzimit.

Objektivi:

Forcimi i funksionit të mbikëqyrjes së jashtme duke e sjellë në përputhje me standardet e ONISA-t

Treguesi i rezultateve

- Treguesi PI-26 i SHPPF-së dhe komponentët e tij:
  - Objekti dhe karakteri i auditimeve të kryera, duke përfshirë respektimin e standardeve të auditimit;
  - Afatet kohore të paraqitjes së raporteve të auditimeve në legjislaturë ;
  - Të dhëna të ndjekjes së rekomandimeve për auditimin.
- Të plotësuara nga:
  - Raporti i raporteve të auditimit të botuara në faqen e internetit të KLSH-së në krahasim me numrin total të raporteve të miratuara të auditimit ;
  - Përqindja e rekomandimeve të auditimit të pranuar dhe të zbatuara nga subjektet e audituara gjatë tre viteve të shkuara;
  - Afatet kohore të raporteve të auditimit të krahasuara me numrin e raporteve të KLSH-së të miratuara brenda afateve individuale të caktuara në bazë të rregullave të brendshme të KLSH-së, me numrin e raporteve të planifikuara për vitin.

Masa 1. Përmirësimi i kuadrit ligjor

Miratimi i ligjit të KLSH-së përbën një kusht për zbatimin e disa komponentëve të Masave 2 – 5.

Masa 2. Harmonizimi i procedurave të auditimit me standardet ndërkombëtare (SNISA)

KLSH do të harmonizojë procedurat e auditimit me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditit (SNISA).

Ndryshimet në ligjin e KLSH-së, nënkuptojnë që KLSH do t'i paraqesë Parlamentit një raport vjetor që përmban opinionin e tij mbi ligjin vjetor të buxhetit faktik. KLSH do të rishikojë manualin e auditimit financiar, duke përfshirë material udhëzues për opinionet e audituesve dhe raportimin. Audituesit do të trajnohen në këtë fushë.

Auditimi i performancës është në fillimet e tij në Shqipëri, e për rrjedhojë përmirësimi i cilësisë së metodologjive specifike të auditimeve të performancës është i domosdoshëm. Për arritjen e këtij qëllimi, KLSH do të fokusohet në përzgjedhjen e institucioneve, funksioneve dhe aktiviteteve që do t'i nënshtrohen auditimeve të performancës, planifikimit të auditimeve të performancës, teknikave të auditimit dhe mbledhjes së të dhënave, si dhe për çështje specifike të lidhura me objektivat, kontrollin e cilësisë, raportimin dhe rekomandimet e auditimeve të performancës.

KLSH do të rishikojë procedurat e auditimit të përputhshmërisë. Kjo qasje e re do të jetë e bazuar në risk dhe do të fokusohet në çështjet sistematike dhe jo në përfundimet individuale të auditimit. Do të përgatitet një manual për auditimin e përputhshmërisë në pajtim me SNISA 4000 - 4200 dhe do të organizohet një proces trajnimi. Qasja e re ndaj auditimit të përputhshmërisë pritet të ketë një ndikim më të madh në operacionet e subjekteve të

audituar sesa qasja e mëparshme, ndërsa kursehet kohë dhe burime për KLSH-në. Këto kursime do të alokohen për Auditimin Financiar dhe Auditimin e Performancës.

Ndërsa Shqipëria tashmë po bëhet një vend kandidat për të hyrë në BE dhe asistencë teknike dhe financimi i BE-së janë rritur, KLSH do të duhet por edhe do të ketë mundësinë, nëpërmjet programeve sistematike të trajnimit, të forcojë kapacitetin e saj për auditimin e programeve të financuara nga BE-ja.

Në të ardhmen, KLSH do të bazojë programin e auditimit të brendshëm në një analizë risku dhe do të përgatisë një udhëzues të posaçëm për programin që reflekton objektin e auditimit dhe rendit entet publike në bazë të auditimit të KLSH-së.

Masa 3. Përshtatja e strukturës organizative dhe rregulloreve të brendshme ndaj qasjeve procedurave ve të reja të auditimit

Sipas nevojës institucioni do të ristrukturojë organizimin e tij dhe ri-hartojë rregulloret e tij të brendshme.

Masa 4. Rritja e numrit të trajnimeve dhe përdorimi i Teknologjisë së Informacionit paralelisht me prezantimin e procedurave të reja të auditimit.

Kapacitetet individuale të auditimit të personelit të KLSH-së do të forcohen nëpërmjet një programi të trajnimit profesional të vazhdueshëm. Më tej, do të vihet në funksionim një procedurë e brendshme certifikimi. Do të zhvillohen metodologjitë për auditimet e teknologjisë së informacionit dhe përdorimi i kësaj të fundit.

Masa 5. Përmirësimi i komunikimit me Kuvendin, Qeverinë, median dhe qytetarët, me qëllim rritjen e ndikimit të punës së auditimit.

KLSH do të përgatisë dhe zbatojë një strategji të re komunikimi, duke theksuar marrëdhëniet e tij me publikun dhe Parlamentin, si dhe duke përfshirë partnerë të tjerë në nivele kombëtare dhe ndërkombëtare.

Përveç përgatitjes dhe zhvillimit profesional të qasjeve të auditimit, KLSH do të përmirësojë strukturën e raporteve të saj të auditimit, duke paraqitur një përmbledhje ekzekutive dhe përdorur metoda grafike dhe gjuhë më të qartë për prezantimin e rezultateve të auditimit në mënyrë përzgjedhëse.

KLSH synon të intensifikojë komunikimin me Parlamentin e Shqipërisë duke institucionalizuar bashkëpunimin e saj me Komisionin e Ekonomisë dhe Financave.

Në maj 2012, KLSH nënshkroi një Memorandum Mirëkuptimi (MM) me Ministrinë e Financave. MM synon kryesisht të nxisë bashkëpunimin me strukturat e auditimit të brendshëm. KLSH do të inkurajojë dhe mbështesë auditimin e brendshëm, si dhe përdorimin e punës së auditimit të brendshëm.

Zbatimi

Prioriteti:	1
Duhet përfunduar në vitin:	2017

Produktet:	<p>Ligje të miratuara të KLSH-së</p> <p>Metodologji të reja të dokumentuara për Performancën e Auditimit Financiar, Auditim i Përputhshmërisë së Auditimit, Auditim dhe Raportim i Teknologjisë së Informacionit</p> <p>Rregullore të Brendshme të Përshtatura</p> <p>Programi i zhvilluar dhe i zbatuar i certifikimit të brendshëm dhe program vjetor i Zhvillimit Profesional të Vazhduar</p> <p>Strategjia e Komunikimit</p> <p>Protokolli për bashkëpunim me Komisionin Parlamentar të Ekonomisë dhe Financave</p>
Implikimet e kostos:	<p>Nuk janë të menjëhershme përveç kohës së kërkuar</p> <p>Kostoja e asistencës teknike përballohet nga BE (projekti i binjakëzimit)</p>
Subjekti përgjegjës:	KLSH
Rreziku:	<p>Vonesë në fillimin e projektit të binjakëzimit</p> <p>Mbështetje e pamjaftueshme e KLSH-së për projektin e binjakëzimit</p> <p>Kapacitet i pamjaftueshëm i vënë në dispozicion për aktivitetet zbatuese të PZHS-së 2013-2017, të cilat duhet të realizohen nga HSC.</p>

Zhvillimi i kapaciteteve

Në Shqipëri tashmë ekzistojnë disa iniciativa për Zhvillimin e Kapaciteteve të financuara nëpërmjet SPI, PPF, Banka Botërore, FMN (duke përfshirë fonde të përbashkëta/të integruara të BE-së) dhe projekte të tjera. Ato mbulojnë një grup të gjerë aktivitesh dhe kompetencash dhe ofrojnë një kombinim të asistencës teknike, vlerësimeve dhe trajnimeve.

Struktura e reformës së MFP-së, nëpërmjet shtyllave dhe komponentëve, do të ndihmojë harmonizimin e këtyre iniciativave për reformën e menaxhimit të financave publike dhe do të drejtojë të gjithë mbështetjen e ardhshme në fushat më të nevojshme.

Qeveria është duke përgatitur një listë për aktivitetet në proces dhe ka planifikuar asistencë teknike dhe mbështetje institucionale për menaxhimin e financave publike dhe do ta përdorë atë për përgatitjen e një strategjie të detajuar për zhvillimin e kapaciteteve dhe për një dialog me donatorët mbi mbështetjen e ardhshme në këtë fushë.

Sistemi i Menaxhimit të Integruar Financiar

Si hap i parë për zhvillimin e SIMF-it të ardhshëm, qeveria do të rishikojë në mënyrë gjithëpërfshirëse sistemet ekzistuese të funksioneve kyçe të Menaxhimit Financiar Publik (funktionaliteti, platformat teknologjike, shkalla e integritetit etj). Në një hap të dytë, do të përgatitet një projekt konceptual për SIMF-in e ardhshëm bazuar në vlerësimin e nevojave dhe potencialin për përfitime në eficiencë nga sistemet moderne të integruara paraprake të Planifikimit të Burimeve Qeveritare.

Qeveria do të krijojë një funksion të posaçëm pranë Ministrisë së Financave për të sjellë nën një drejtim të unifikuar projektin konceptual, prokurimin dhe zbatimin e moduleve shtesë dhe/ose ri-konfigurimin e moduleve bazë ekzistuese të SIMF-it të ardhshëm, duke përfshirë minimalisht: planifikimin dhe buxhetimin, menaxhimin e programeve dhe projekteve, menaxhimin e kontratave, transfertat brenda-qeveritare, menaxhimin dhe kontrollin e shpenzimeve, duke përfshirë menaxhimin e borderove të pagave, kontabilitetin, menaxhimin e Thesarit dhe parashikimin e likuiditetit. Funksioni qendror i SIMF-it do të jetë gjithashtu përgjegjës për specifikimin dhe realizimin e ndërfaqeve/lidhjeve me sistemet ekzistuese në administratat tatimore dhe doganore, në Autoritetin e Prokurimeve Publike dhe me sistemin e përdorur për menaxhimin e borxhit. Një portal dixhital do të përgatitet për të vënë në dispozicion të publikut një spektër të gjerë informacioni mbi financat publike dhe mbi produktet dhe rezultatet e arritura nga shpenzimet publike.

Kapaciteti i hardware-it mbi të cilin bazohet SIFQ po kthehet në një kufizim për zbatimin e elementëve të rinj funksionalë dhe për hapjen e sistemit për një numër më të madh përdoruesish. Investime thelbësore në server dhe në hardware të tjerë do të duhet të bëhen në vitet e ardhshme.

Qeveria do të ftojë partnerët e saj të jashtëm për të kontribuar për financimin e zhvillimit dhe zbatimit të SIMF-it të ardhshëm.

Menaxhimi i riskut fiskal	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Krijimi i një funksioni të posaçëm të menaxhimit të riskut brenda Ministrisë së Financave për vlerësimin dhe kundërt ndaj rreziqeve financiare që nuk lidhen me borxhin	0	100	100					MF
Shtylla 2: Planifikimi i mirë-integruar dhe efikas dhe buxhetimi i shpenzimeve publike								
Përgatitja dhe rishikimi i politikave strategjike								
Masa 1: Përgatitja e strategjive sektoriale të SKZHI-së dhe PBA-së, mbi bazën e një ecurie të kujdesshme zhvillimi për shpenzimet e përgjithshme	0	1000	1000	1000	1000	1000	1000	KM, DZHPFNH
Masa 2: Krijimi i kapacitetit për kryerjen e rishikimeve të thelluara sektoriale sipas nevojave	0	1000	1000	1000				MF
Planifikimi, vlerësimi dhe përfshirja në buxhet e investimeve publike	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Përfshirja e një seksioni në LOB dhe paraqitja në Parlament e rregulloreve specifike në lidhje me përgatitjen, vlerësimin dhe aprovimin e projekteve qeveritare të investimeve kapitale	0	1000	500					MF
Masa 2: Forcimi i kapacitetit të administratës publike për vlerësimin e përfitimit socio-ekonomik të projekteve të investimeve publike	0	1000	1000	500				MF
Masa 3: Krijimi i një baze të kompjuterizuar për ruajtjen e informacionit financiar dhe thelbësor mbi projektet kryesore të investimeve publike	0	500	1000	500	500	500	500	MF
Programi Buxhetor Afatmesëm	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Përgatitja dhe paraqitja në Parlament e propozimeve për ndryshime në LOB, me objektivin e forcimit të procesit të PBA-së	0	500	500	100	0	0	0	MF
Kontrollet e angazhimeve financiare shumë-vjeçare	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Prezantimi i kontrollit të angazhimit financiar shumë-vjeçar për shpenzimet shumë-vjeçare	Tashmë i financiar nga projekti SETS							MF
Masa 2: Forcimi i procesit të aprovimit për projektet shumë-vjeçare të investimeve publike	0	100	100					MF dhe MZHETS
MFP në qeverinë vendore	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Hartimi i ligjit mbi financimin e qeverisjes vendore	0	100	500	0	0	0	0	MF, MÇV, KM, Parlamenti
Masa 2: Hartimi dhe miratimi i ligjit të ri organik për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore.	0	0	0	500	500			MF
Zbatimi i ligjeve të reja mbi financat publike vendore dhe përmirësimi i praktikave të MFP								
Harmonizimi dhe konsolidimi i mëtejshëm i kuadrit legjislativ që rregullon organizimin e qeverisjes vendore dhe menaxhimin financiar publik.								
Adoptimi i një sistemi të bazuar mbi performancën për transfertën e grantit njësisë të qeverisjes vendore								

Shtylla 3: Ekzekutimi efikas i buxhetit								
Administrata tatimore								MF
Masa 1: Ri-projektimi dhe kompjuterizimi i proceseve kryesore të administratës tatimore	0	6000	6000	100	100	100	100	MF
Masa 2: Rregullimi/përshtatja e strukturave organizative të administratës tatimore dhe plotësimi me personel i zyrave në qendër dhe në nivel lokal	0	500	300	300	300	300	300	MF
Masa 3: Implementimi i sistemit të menaxhimit të mbledhjes së taksave mbi bazën e riskut të përmbushjes (compliance risk management-CRM)	0	500	300	200	200	200	200	MF
Masa 4: Forcimi i kapaciteteve të auditimit	0	1000	500	500	300	300	300	MF
Masa 5: Rishikimi i sistemit të kasave fiskale dhe nxitja e përdorimit të tyre	0	200	100	50	50	50	50	MF
Masa 6: Krijimi i një kadastro fiskale të pronave	0	10000	10000	10000	2000	2000	2000	MF
Masa 7: Forcimi i kapacitetit profesional të personelit të DPT-së nëpërmjet trajnimit të vazhdueshëm	0	1000	1000	1000	500	500	500	MF
Administrata Doganore	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Eliminimi i paqartësive procedurale për krijimin e një kuadri të qartë ndërverprues midis sektorit privat dhe Administratës Doganore	0	300	100	0	0	0	0	MF
Masa 2: Rritja e efikasitetit të ofrimit të shërbimeve në pikat e kontrollit të kalimit kufitar	0	5000	3000	1000	500	500	500	MF
Masa 3: Unifikimi i disa rregullave dhe praktikave të rëndësishme në një grup koherent udhëzimesh	0	500	100	0	0	0	0	MF
Masa 4: Prezantimi i procedurave doganore për Operatorin e Autorizuar Ekonomik	0	2000	5000	3000	1000	1000	1000	MF
Masa 5: Zgjerimi i mundësive për ankimimin e vendimeve nga autoritetet doganore	0	100	100	100	50	50	50	MF
Masa 6: Përcaktimi i rregullave për përdorimin e një garancie të vetme që mbulon një numër të madh transaksionesh.	0	0	500	200	0	0	0	MF
Masa 7: Garantimi i zhblokimit të menjëhershëm të mallrave kur operatori ekonomik jep informacion paraprak të nevojshëm për kryerjen e auditimeve të bazuara në analizën e riskut..	0	0	1000	1000	200	100	100	MF
Masa 8: Marrja e masave për luftën kundër mashtrimit	0	500	500	500	300	300	300	MF
Masa 9: Përmirësimi i sistemeve dhe procedurave dixhitale/të teknologjisë së informacionit në nivelet qendrore dhe vendore të DPD-së.	0	2000	1000	1000	500	500	500	MF
Masa 10: Krijimi i Bazës Kombëtare të të Dhënave të Vlerësimit	0	500	1500	1000	1000	500	500	MF
Kontrolli i shpenzimeve	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Zgjerimi gradual i SIFQ për të gjitha subjektet kryesore buxhetore	0							MF
Masa 2: Kryerja e kontrolleve të brendshme më të rrepta në SIFQ në fazën e angazhimit paraprak të fondeve publike	0							MF
Masa 3: Vënia gradualisht në dispozicion e SIFQ -it për të gjitha subjektet kryesore buxhetore	0		230	230	230	530	650	MF

Masa 4. Konfigurimi i SIFQ -it për të mundësuar gjurmimin e shpenzimeve operative nga kodi i projektit			7					
Masa 4. Analizimi i mundësisë për futjen e fatures elektronike (e-invoice)					1000			
Menaxhimi i borxhit dhe likuiditetit	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Rishikimi i ve aktuale institucionale, organizimit të brendshëm dhe personelit përgjegjës për menaxhimin e likuiditetit dhe borxhit	0	1000	500	500	500	500	500	MF
Masa2: Përgatitja e një strategjie gjithëpërfshirëse të menaxhimit të borxhit	0	100	0	0	0	0	0	MF
Masa 3: Përgatitja e një strategjie për zhvillimin e tregut të letrave qeveritare me vlerë	0	500	0	0	0	0	0	MF
Masa 4: Integrimi i sistemit të menaxhimit të borxhit me SIFQ dhe SIMFQ-in e ardhshëm	0	500	300	0	0	0	0	MF
Masa 5: Përmirësimi i parashikimit të likuiditetit	0	100	100	100	100	100	100	MF
Masa 6: Kërkimi i marrëveshjes me partnerët e jashtëm për kanalizimin e të gjitha fondeve të granteve dhe huave nëpërmjet LLUTH-së	0	100	100	100	100	0	0	MF
Masa 7: Krijimi i lidhjeve/ndërfaqeve me sistemet e menaxhimit tatimor dhe doganor	tashmë i financuar nga SETS	100						MF
Menaxhimi i fondeve të jashtme	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Integrimi i menaxhimit të fondeve të jashtme nëpërmjet SIFQ /SIMFQ-it.	0			700	300			MF, Sistemi i Thesarit, DZHPFNH
Masa 2: Rritja e parashikueshmërisë së flukseve nga donatorët	0	100	100	50	50	30	30	(NAO, CFCU, NF)
Prokurimi Publik	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Përgatitja e ndryshimeve të LPP-së dhe rregulloreve mbështetëse	0	1000	500	0	0	0	0	APP, KPP, KM
Masa 2: Harmonizimi i mëtejshëm i ligjeve mbi koncesionet dhe prokurimin publik me legjislacionin e BE-së (direktiva të reja të BE-së) dhe me praktikat më të mira të BE-së dhe zbatimimi i direktivës së sigurisë dhe mbrojtjes.	0	1000	500	0	0	0	0	APP, KPP, KM
Masa 3: Forcimi i sistemeve të rishikimit dhe mjeteve ligjore për të garantuar ligjshmëri, transparencë, koherencë dhe efektivitet.	0	500	200	100	100	100	100	APP, KPP, KM
Masa 4: Përmirësimi i mëtejshëm i funksionimit të sistemit të prokurimit publik	0	500	200	100	100	100	100	APP, KPP, KM
Masa 5: Krijimi i mekanizmave për kontrollin e disponibilitetit të fondeve para prokurimit	0	100	100	0	0	0	0	APP, MF, NAIS
Menaxhimi i Aseteve	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Inicimi dhe përfundimi i procesit të inventarizimit të plotë të asetëve publike në institucionet e qeverisjes së përgjithshme	0	1000	500	500	0	0	0	MF
Menaxhimi i listëpagesave të administratës publike	0	0	0	0	0	0	0	

								dhe i gjithë publiku
Masa 7: Monitorimi i performancës së subjekteve buxhetore dhe caktimi i 10 njësive publike me performancën më të mirë në lidhje me kontrollin e brendshëm.	0	500						MF, NJQH/M KF, Buxheti, Thesari (Qendror +TDO), NJQH/AB
Auditimi i brendshëm	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Rishikimi i zhvillimit të ardhshëm të dëshirueshëm të funksionit të AB-së dhe ndryshimi i kuadrit ligjor dhe metodologjik								MF, NJQH/AB
Masa 2: Profesionalizimi i funksionit të AB-së		1000	1000					MF, NJQH/AB
Masa 3: Forcimi i kapacitetit të NJQH/AB-së	0	500	500	200	200	200	200	MF, NJQH/AB
Inspektimi i Financave Publike	0	0	0	0	0	0	0	
Masa 1: Rishikimi i bazës ligjore dhe hartimi i akteve të reja nënligjore Rritja e aftësive të inspektorëve publikë Zgjerimi i rrjetit të AFCOS-it për mbulimin e të gjitha fondeve publike		300	400					MF/DIFP
Shtylla 6. Mbikëqyrja e jashtme efektive e financave publike								
Auditimi i jashtëm								
Masa 1. Përmirësimi i kuadrit ligjor		100	100	100	100	100	100	KLSH
Masa 2. Harmonizimi i qasjeve të auditimit me standardet ndërkombëtare (SNISA)	0	0	0	0	0	0	0	KLSH
Masa 3. Përshtatja e strukturës organizative dhe rregulloreve të brendshme ndaj qasjeve të reja të auditimit	0	100	100	50	50	50	50	KLSH
Masa 4. Rritja e numrit të trajnimeve dhe përdorimi i Teknologjisë së Informacionit paralelisht me prezantimin e qasjeve të reja të auditimit.	50	300	300	300	300	300	300	KLSH
Masa 5. Përmirësimi i komunikimit me Parlamentin, Qeverinë, median dhe qytetarët, me qëllim rritjen e ndikimit të punës së auditimit	0	50	50	50	50	50	50	KLSH
Nëntotali i të gjithë shtyllave		55.500 ,0	50.837 ,0	31.980 ,0	15.630 ,0	13.310 ,0	13.430 ,0	
TOTAL I PËRGJITHSHËM I SHPENZIMEVE TË LLOGARITURA		55.500 ,0	50.837 ,0	31.980 ,0	15.630 ,0	13.310 ,0	13.430 ,0	
Buxheti Kombëtar i Qeverisë Shqiptare		33.300 ,0	30.502 ,2	19.188 ,0	9.378, 0	7.986, 0	8.058, 0	
Donatorët ndërkombëtarë		22.194 ,0	20.329 ,8	12.787 ,0	6.248, 0	5.321, 0	5.369, 0	
Hendeku/Boshllëku i Financimit		6,0	5,0	5,0	4,0	3,0	3,0	

Kapitulli V: Llogaridhënia, monitorimi dhe analiza vlerësuese

Ndërsa përgjegjësia e përgjithshme për mbikëqyrjen e zbatimit të reformave i takon Ministrisë së Financave, strategjia e MFP-së përfshin të gjithë sektorin qeveritar, Kontrollin e Lartë të Shtetit dhe Parlamentin. Kështu, përgjegjësia e përgjithshme për zbatimin e suksesshëm të strategjisë ndahet midis të gjithë aktorëve të sektorit publik.

Grupi i Punës për strategjinë e reformës së MFP-së, i krijuar pranë Ministrisë së Financave dhe u ngarkua për përgatitjen, hartimin dhe diskutimin me grupe të ndryshme interesi të strategjisë së reformës së MFP-së për periudhën 2014-2020, duke përfshirë një kuadër për zbatimin dhe monitorimin e saj. Gjatë zbatimit të MFP-së, anëtarët e komitetit teknik do të shërbejnë edhe si drejtues të komponentëve.

Për më tepër, për të garantuar zbatimin efektiv të strategjisë së reformës dhe për të lehtësuar koordinimin e përpjekjeve, është krijuar një komitet drejtues në bazë të Urdhrit të Kryeministrit nr. 202, datë 25.08.2014. Drejtuesit e ekipeve për gjashtë shtyllat, si dhe për komponentët e tyre do të caktohet nga komiteti drejtues. Një grup rishikimi i jashtëm do të ngrihet për të monitoruar progresin. Një grup sektorial pune për reformën e MFP-së kryesohet nga Zyra e Kryeministrit për të garantuar se i është kushtuar vëmendja e nevojshme. Ministria e Financave dhe Zyra e Kryeministrit e njohin rëndësinë e një dialogu të frytshëm dhe efektiv me donatorët.

Paraprakisht ky kuadër menaxhues dhe monitorues për reformat e MFP-së do të përbëhet nga elementët e mëposhtëm.

Komiteti Drejtues i Reformës së MFP-së

Komiteti Drejtues i Reformës së MFP-së është komiteti mbikëqyrës me përgjegjësi për drejtimin dhe monitorimin e aktiviteteve të reformës së MFP-së. Ai do të kryesohet nga Ministri i Financave dhe anëtarët e tij do të jenë si më poshtë:

- Zëvendësministri i Financave;
- Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Financave;
- Ministri i Shtetit për Çështjet Vendore;
- Zëvendësministri i Ministrisë së Integritit Europian;
- Zëvendësministri i Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes;
- Zëvendësministri i Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë;
- Sekretari i Përgjithshëm i Institucionit të Kontrollit të Lartë të Shtetit;
- Një Përfaqësues nga Komisioni Parlamentar i Ekonomisë dhe Financave;
- Drejtuesi i Departamentit të Administratës Publike;
- Drejtuesi i Agjencisë së Prokurimeve;
- Drejtuesi i Komisionit të Prokurimeve Publike;

- Drejtori i Përgjithshëm i Administratës Tatimore;
- Drejtori i Përgjithshëm i Administratës Doganore;
- Drejtori i Përgjithshëm i Institutit të Sigurimeve Shoqërore;

Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Financave do të shërbejë si Sekretar i Komitetit Drejtues. Komiteti do të takohet çdo gjashtë muaj për të shqyrtuar ecurinë e reformave. Komiteti Drejtues për Reformën e MFP-së mund të ftojë herë pas here persona të tjerë të Komitetit Drejtues.

Përgjegjësitë e Komitetit Drejtues të Reformës së MFP-së janë si më poshtë:

- Emërimi i drejtuesit të Sekretariatit të Reformës së MFP-së;
- Emërimi i drejtuesve të ekipeve për shtyllat e strategjisë së reformës;
- Emërimi i drejtuesve të ekipeve të komponentëve bazuar në propozimet nga drejtuesit e shtyllave;
- Monitorimi i zbatimit të planit të veprimit kundrejt synimeve dhe treguesve të rezultateve;
- Garantimi i komenteve të duhura për mekanizmin monitorues të DZHPFNH-së;
- Zgjidhja e ndonjë çështjeje koordinimi që lind midis grupeve të interesit dhe lehtësimi i dialogut politik me DZHPFNH-në;
- Brenda kufizimeve buxhetore të caktuara nga PBA-ja, rishikimi dhe aprovimi i propozimeve për planet vjetore të punës dhe buxhetet e komponentëve;
- Rishikimi i planeve të punës dhe raporteve të progresit nga Komitetet Teknike të MFP-së;
- Propozimi, sipas nevojës, i ri-alokimeve midis komponentëve;
- Marrja dhe rishikimi i raporteve të progresit nga Nën-komitete të ndryshme të MFP-së;
- Dialogu me Donatorët për progresin, mbështetjen dhe objektin e reformës;

Sekretariati i Reformës së MFP-së

Komiteti Drejtues do të mbështetet nga një Sekretariat i Reformës së MFP-së. Sekretariati do të jetë përgjegjës për përpilimin e planeve të punës dhe raporteve gjashtë-mujore përmbledhëse mbi veprimet, produktet dhe rezultatet për Komitetin Drejtues dhe për mbikëqyrjen e zbatimit të vendimeve të tij.

Komiteti Teknik i Reformës së MFP-së

Do të krijohet një Komitet Teknik në rolin e një katalizatori për aktivitetet e reformës. Komiteti Teknik i Reformës së MFP-së do të përbëhet nga:

- ✓ Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Financave;
- ✓ Drejtuesit e shtyllave dhe Komponentëve;
- ✓ Drejtorët e Departamentit të Buxhetit, Departamentit të Thesarit, Drejtorët e Departamentit të Politikave Fiskale dhe të Ardhurave Publike;

- ✓ Drejtorët e Tatimeve dhe Doganave dhe Agjencisë së Prokurimeve;
- ✓ Një përfaqësues i DZHPFNH-së nga Zyra e Menaxhimit të Projekteve;

Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Financave do të kryesojë Komitetin. Komiteti do të takohet kur kërkohet, por të paktën katër herë në vit. Komiteti do të mbështetet nga një sekretariat i kryesuar nga Drejtori i Planifikimit të Buxhetit dhe Departamenti i Programimit. Komiteti Teknik do të propozojë personat që do të jenë përgjegjës për komponentët e ndryshëm nën secilën shtyllë.

Komitetet e Koordinimit të Shtyllave

Do të ngrihen gjashtë Komitete Koordinuese, një për çdo shtyllë. Secili Komision Koordinues do të kryesohet nga Drejtuesi i Ekipit Bazë të emëruar nga Komiteti Drejtues, dhe do të përfshijë drejtuesit e ekipit për secilin komponent të shtyllave përkatëse. Nëse dhe kur është e përshtatshme, një personeli tjetër teknik mund të delegohet për takimet e Komitetit Teknik. Komitetet teknike do të bashkërendojnë dhe monitorojnë zbatimin e masave sipas komponentëve të ndryshëm të shtyllave përkatëse. Drejtuesit e ekipeve të shtyllave do të hartojnë planet e punës duke detajuar produktet dhe afatet dhe do të përgatisin raporte përmbledhëse për realizimin e reformës. Komitetet Koordinuese Bazë do të takohen çdo tre muaj.

Drejtimesit e Komponentëve

Drejtimesit e komponentëve do të jenë përgjegjës për nxitjen në mënyrë të vazhdueshme të masave të reformave konkrete sipas secilit komponent, duke përfshirë përgatitjen e planeve të punës dhe propozimeve për financim dhe raporte mbi ecurinë e veprimeve dhe produkteve të tyre.

Partnerët e jashtëm

Grupi ekzistues i Mbështetjes së SPI-së, Grupi Sektorial i Punës për Menaxhimin e Financave Publike ose ndonjë pasues i tij do të përdoren si mjet për dialogun dhe reagimin nga partner të jashtëm të Shqipërisë mbi strategjinë e reformave dhe zbatimin e saj. Takimet e dedikuara për reformat e MFP-së do të zhvillohen çdo gjashtë muaj.

Rishikimet e ardhshme të jashtme teknike si ato që përbëjnë bazën e konsultimeve me FMN-ë sipas nenit IV, Rishikimet e Financave Publike dhe rishikime të tjera përkatëse nga Banka Botërore, raportet monitoruese nga SIGMA dhe rishikime të ardhshme të mundshme të SHPPF-së dhe Indeksi i Transparencës së Buxhetit do të ofrojnë kontribut për dialogun në GNP dhe për shqyrtimet nga Komiteti Drejtues i MFP-së.

Një kontribut i rëndësishëm për strategjinë e reformës së MFP-së dhe planit të veprimit për periudhën 2015-2020 janë konsultimet e zgjeruara publike me shoqërinë civile, akademikët dhe donatorët, të cilat u kryen gjatë vjeshtës së vitit 2014. Konsultimi synonte perceptimin dhe reflektimin e komenteve dhe problemeve rreth përmbajtjes dhe prioriteteve të strategjisë dhe planit të veprimit.

Vlerësimi i riskut

Strategjia përfshin shumë elementë dhe ka shumë faktorë që mund të prekin rezultatet dhe vështirësojnë arritjen e objektivave. Ky seksion identifikon rreziqet kryesore për strategjinë në tërësi, për shtyllat dhe për aktivitetet individuale dhe propozon masa lehtësuese për të përmirësuar rreziqet. Komiteti Drejtues i MFP-së do të jetë përgjegjës për monitorimin e rreziqeve dhe përditësimin e rregullt të kësaj analize gjatë zbatimit.

Në nivel strategjik, rreziqet kryesore përfshijnë angazhimin e qëndrueshëm ndaj reformave të MFP-së. Nga ana tjetër, vullneti dhe përkushtimi ndaj reformave do të ndikohen nga faktorë më të gjerë në lidhje me faktorët ekonomikë dhe socialë kombëtarë dhe ndërkombëtarë, të cilët janë jashtë kontrollit ose zbatuesit e strategjisë.

Brenda shtyllave, mjaftueshmëria e kapaciteteve njerëzore dhe financiare, bashkëpunimi dhe koordinimi ndërmjet organizatave dhe institucioneve do të jenë faktorë kyç që ndikojnë tek rezultatet.

Në nivel aktiviteti, aksesit tek burimet dhe zbatimi në kohë i ligjeve dhe rregulloreve do të jenë ndikimet kryesore në progresin e arritshëm. Përveç zbatimit të ligjeve, njohuritë e zotëruara nga persona që zbatojnë iniciativat do të jenë vendimtare për menaxhimin me efektivitet të ndryshimit.

Shtojca 1 – Treguesit e monitorimit të Menaxhimit të Financave Publike 2014

Përshkrimi i Treguesve	Vlera Bazë/ 2013	Synimi 2017	Synimi 2020
Niveli i borxhit publik (% kundrejt PBB)	70%	65,5%	56,7%
Diferenca midis raportit të borxhit faktik dhe raportit të planifikuar (= në fillim të periudhës së planifikimit) të caktuar për një vit;	2%	1%	0.5%
Diferenca midis tepricës/deficitit faktik dhe tepricës/deficitit të synuar të caktuar në buxhetin e vitit korent;	1%	0.5%	0%
Devijimi i përqindjes midis parashikimit fillestar dhe vleresimit përfundimtar të rritjes së PBB-së;	1.6%	1%	1%
Trendi i të Ardhurave Publike si % e PBB-së;	24%	27.7%	27.8%
Kredibiliteti (Besueshmëria) e Buxhetit - Devijimi në përqindje i rritjes së shpenzimeve faktike nga rritja e parashikuar;	10%	5%	4%
Kredibiliteti (Besueshmëria) e Buxhetit - Devijimi në përqindje i rritjes së të ardhurave faktike nga rritja e parashikuar;	5%	4%	3%
Devijimi i në përqindje i mbledhjes faktike është brenda parashikimit për të ardhurat nga tatimet dhe doganat të miratuara në buxhet;	5%	4%	3%
Rritja e mbledhjes së të ardhurave, si pasojë e rritjes së performances administrative tatimore dhe doganore, në përqindje;	2.2%	1.6%	1%
Efektiviteti në mbledhjen e taksave: Mbledhja faktike/detyrimet e vlerësuara tatimore tejkalojnë 95%;	90%	95%	95%
Devijimi i shpenzimeve aktuale kapitale kundrejt shpenzimeve të buxhetuara kapitale;	10%	7%	5%
Trendi i Investimeve publike - Shkalla e shpenzimeve publike si % e PBB-së;	4.8%	4.5%	4.5%
Indeksi i Transparencës së Buxhetit i përgatitur nga Partneriteti Ndërkombëtar Buxhetor në lidhje me informacionin në buxhet;	Vendi i 46-të ¹⁰	Vendi i 60-të	Vendi i 70-të
Punonjës të Administratës Publike, të regjistruar në SIMBNJ, në përqindje;	0,5 %	50%	90%
Prokurimi Publik (përqindja e prokurimeve të drejtpërdrejta kundrejt prokurimit total);	33,2	20	10
Detyrime të prapambetura, në miliardë lekë;	72,75	0	0

¹⁰ Rankimi më i fundit është i vitit 2012

Shtojca 2 – Rezultatet e raportit të SHPPF-së të vitit 2006 dhe 2011

Treguesi	Përshkrimi	2006	2011
	A. SHUMAT E MFP-së: Besueshmëria e buxhetit		
PI-1	Shuma totale e shpenzimeve në krahasim me buxhetin fillestar të aprovuar	B	A
PI-2	Përbërja e shumës së shpenzimeve në krahasim me buxhetin fillestar të aprovuar	D	D+
PI-3	Shuma totale e të ardhurave në krahasim me buxhetin fillestar të aprovuar	B	D
PI-4	Stoku dhe monitorimi i detyrimeve të prapambetura të pagesave të shpenzimeve	D	NR
	B. ÇËSHTJE KRYESORE NDËRSEKTORIALE: Gjithëpërfshirja dhe transparencë		
PI-5	Klasifikimi i buxhetit	A	A
PI-6	Gjithëpërfshirja e informacionit në përmbajtje të dokumentacionit të buxhetit	C	B
PI-7	Masa e operacioneve të pa-raportuara qeveritare	D+ C+	A
PI-8	Transparenca e Marrëdhënieve Fiskale Ndërqeveritare		B+
PI-9	Mbikëqyrja e rrezikut të grumbulluar fiskal nga subjekte të tjera të sektorit publik	C+	C+
PI-10	Aksesi Publik në informacionin kyç fiskal	B	B
	C. CIKLI I BUXHETIT		
	i) Buxhetimi i bazuar në politika		
PI-11	Rregullsia dhe pjesëmarrja në procesin e buxhetit vjetor	A	A
PI-12	Perspektiva shumëvjeçare në planifikimin fiskal, politika e shpenzimeve dhe buxhetimi	C	C+
	ii) Parashikueshmëria dhe Kontrolli në Ekzekutimin e Buxhetit		
PI-13	Transparenca e detyrimeve dhe përgjegjësi të taksapaguesve	NR	A
PI-14	Efektiviteti i masave për regjistrimin e taksapaguesve dhe vlerësimin tatimor	NR	B
PI-15	Efektiviteti i mbledhjeve të pagesave tatimore	NR	D+
PI-16	Parashikueshmëria në disponibilitetin e fondeve për angazhimin e shpenzimeve	C+	B+
PI-17	Regjistrimi dhe menaxhimi i balancave të parave, borxhit dhe garancive	B	B+
PI-18	Efektiviteti i kontrolleve të borderove të pagave	B+	B+
PI-19	Konkurrenca, vlerësimi i përfitimeve nga mallrat dhe shërbimet, dhe kontrollet në prokurim	D+	B+
PI-20	Efektiviteti i kontrolleve të brendshme për shpenzimet që nuk lidhen me pagat	C+	C+
PI-21	Efektiviteti i auditimit të brendshëm	C+	C+
	iii) Kontabiliteti, Regjistrimi dhe Raportimi		

PI-22	Afatet kohore dhe rregullsia e rakordimeve të llogarive	B	A
PI-23	Disponueshmëria e informacionit mbi burimet e marra nga njësitë e ofrimit të shërbimeve	D	C
PI-24	Cilësia dhe afatet kohore të raporteve buxhetore brenda vitit	C+	C+
PI-25	Cilësia dhe afatet kohore të pasqyrave financiare vjetore	B+	A
	iv) Auditimi dhe Shqyrtimi i Jashtëm		
PI-26	Objekti, natyra dhe ndjekja e auditimit të jashtëm	C+	C+
PI-27	Shqyrtimi legjislativ i ligjit mbi buxhetin vjetor	B+	B+
PI-28	Shqyrtimi legjislativ i raporteve të auditimit të jashtëm	C+	A
	D. PRAKTIKAT E DONATORËVE		
D-1	Parashikueshmëria e Ndhmës së Drejtpërdrejtë për Buxhetin	D	NA
D-2	Informacioni financiar i dhënë nga donatorët për buxhetimin dhe raportimin mbi ndihmën e programit dhe projektit	C	D+
D-3	Raporti i ndihmës që menaxhohet me anë të përdorimit të procedurave kombëtare	D	D

Shtojca 3 - Plani i Veprimit – Strategjia MFP 2014-2020

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
Objektivi i Politikës				Shtylla I- Kuadër fiskal I qëndrueshëm							
O . 1 Parashikime të paanshme dhe realiste të rritjes së PBB-së dhe të ardhurave	Parashikimi	1	MF , KM dhe Komisioni Parlamentar për Ekonomi në dhe Financën	1.1 Rishikimi i opsioneve të ndryshme për të siguruar parashikime objektive të PBB-së dhe të ardhurave 1.2 Miratimi i ligjeve, si dhe zbatimi i masave për garantimin e një parashikimi objektiv të PBB-së dhe të të ardhurave 1.3 Përmirësimi i metodologjive të parashikimit	2015			Devijimi në përqindje e rritjes së të ardhurave faktike nga rritja e parashikuar	Vonesa në krijimin e kuadrit institucional/operacional	Ministria e Financave bën parashikimin e të ardhurave publike	<ul style="list-style-type: none"> Ndryshime në LOB për të përmirësuar mënyrën e parashikimit, nëpërmjet një Këshilli Fiskal Metodologji të dokumentuara për t'u përdorur në parashikim
O . 2 Llogari Kombëtare të Besueshme	Llogaritë kombëtare	1	INSTAT MF	1.4 Forcimi i kapacitetit të INSTAT-it në fushën e statistikave të llogarive kombëtare		2018		Devijimi i përqindjes midis parashikimit fillestar dhe vlerësimeve përfundimtare të PBB-së;	Kufizimet teknike e financiare të INSTAT		<ul style="list-style-type: none"> Burime dhe metodologji të përmirësuara statistikore Zbatuar sistemi SELL 2010

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
O . 3 Raport i qëndrueshëm dhe i arsyeshëm borxh/PBB	Rregulli fiskal	1	MF , KM dhe Komisioni parlamentar për Financën dhe Ekonominë	1.5 Hartimi i rregullit fiskal, prezantimi në Ligjin Organik të Buxhetit dhe paraqitja e tij për miratim në Kuvend 1.6 Diskutime paraprake për një rregull të përshtatshëm fiskal, duke përdorur praninë e FMN-së, BE-së dhe BB-së dhe eventualisht, parashikimi i miratimit të rregullit fiskal nga Kuvendi me një shumicë të cilësuar	2015 2015			<ul style="list-style-type: none"> Rregulli fiskal i përcaktuar në LOB-in e miratuar nga Parlamenti me shumicë të cilësuar Diferenca midis raportit të borxhit faktik dhe raportit të planifikuar (= në fillim të periudhës së planifikimit) për një vit të caktuar Diferenca midis tepricës/deficitit faktik dhe tepricës/deficitit të synuar të caktuar në buxhetin e vitit korrent. 	Presionet për mos-kufizimin e shpenzimeve		<ul style="list-style-type: none"> Aprovimi i rregullit fiskal me shumicë të cilësuar Ulja e borxhit publik si raport me PBB-në poshtë 56,7% të PBB -së në vitin 2020
O . 4 Shpenzime publike të arsyeshme në vitet elektorale	Kufizimi i shpenzimeve në vitet zgjedhore	1	KM MF	1.7 Kufizimi i shpenzimeve gjatë tre tremujorëve të parë të vitit fiskal zgjedhor				<ul style="list-style-type: none"> Pjesa e shpenzimeve e ekzekutuar gjatë secilit prej tre tremujorëve të parë të vitit fiskal zgjedhor 	Presionet për mos-kufizimin e shpenzimeve		LOB i ndryshuar që parashikon që jo më shumë se 30, 55 dhe 80 për qind të buxhetit mund të ekzekutohet përkatësisht në tre, gjashtë dhe nëntë muajt e parë të vitit fiskal zgjedhor
	Kufizimet në përdorimin e të ardhurave nga privatizimi	2	KM MF	1.8 Ndryshimi i LOB-it për të garantuar që të ardhurat nga privatizimi të mund të përdoren vetëm për reduktimin e borxhit publik dhe/ose investimet publike.	2015			<ul style="list-style-type: none"> Fondet përdoren për qëllimet e synuara (d.m.th., ulja e borxhit, investime publike) 	Kapacitetet/burimet e nevojshme për menaxhimin në kohë procesit		Të ardhura nga privatizimi përdoren për reduktimin e borxhit dhe për investimet publike ose të interesit kombëtar dhe social-ekonomik.

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
O.6. Aftësi të përshtatshme për të zbuluar, monitoruar dhe propozuar masa për të zbutur risqet fiskale që hasen nga qeveria	Menaxhimi i riskut fiskal	2	MF	1.9 Forcimi i funksionit të menaxhimit të riskut brenda Ministrisë së Financave për vlerësimin dhe kundërmasat ndaj rreziqeve fiskale dhe financiare		2017		Devijimi midis shpenzimeve faktike dhe të planifikuara për llojet e shpenzimeve të që prirën të shoqërohen me risk.	Burime të pamjaftueshme njerëzore dhe financiare për stafin e ngarkuar me funksionin e menaxhimit të riskut		Vlerësime risku të cilësisë së mirë në paraqitjet vjetore të buxhetit në parlament Këshillim për masat e mara për të zbutur risqet e vlerësuara
Shtylla II- Planifikim dhe buxhetim i mirë-integruar dhe efikas i shpenzimeve publike											
O.2 Proces i fuqizuar për zhvillimin dhe rishikimin e politikës strategjike	Zhvillimi dhe rishikimi i politikave strategjike	2	KM, DDZHPF NH MF	2.1.1 Përgatitja e strategjive sektoriale të SKZHI-së dhe PBA-së, mbi bazën e një ecurie të kujdesshme zhvillimi për shpenzimet e përgjithshme 2.1.2 Forcimi i kapaciteteve për kryerjen e rishikimeve të thelluara sektoriale sipas nevojës	2015*	2018		<ul style="list-style-type: none"> Strategjitë sektoriale 2014-2020 të aprovuara nga KM-ja Ekuivalenti i treguesit të SHPPF-së PI-2 por duke analizuar ndryshimet e vazhdueshme midis shpenzimeve të planifikuara dhe faktike për periudhën e plotë të PBA-së. 	Kufizime në kapacitetin e burimeve njerëzore dhe financiare	Hartimi i SKZHI deri në fund të vitit 2014'. Strategjitë sektoriale janë në zhvillim	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentet e përmirësuara të PBA-së, duke përfshirë informacion mbi strategjinë, prioritetet, rezultatet dhe ndonjë ndryshim në strategji

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
Procese dhe kapacitete institucionale të fuqizuara për menaxhimin e projekteve të investimeve kapitale	Planifikimi i vlerësimit dhe përfshirja në buxhet e investimeve publike,	1	MZHETS, MF	<p>2.1.3 Përfshirja e një seksioni në LOB e parimeve të procesit të përgatitjes, vlerësimit dhe miratimit të projekteve qeveritare të investimeve publike</p> <p>2.1.4 Fuqizimi i kapacitetit të administratës publike për të vlerësuar përfitimet social-ekonomike të projekteve të investimeve publike</p> <p>2.1.5 Krijimi i një baze të dhënash për ruajtjen e informacionit sasior, financiar dhe cilësor mbi projektet e investimeve publike</p>		2017		<p>Përfitimet socio-ekonomike nga investimet publike</p> <p>Devijimi midis kostove të miratuara dhe faktike të projekteve është ulur</p> <p>Disbursimet vjetore të projekteve të investimeve të mëdha (>€5m) përbëjnë të paktën 70% e disbursimeve të planifikuara</p> <p>Rezultatet e projekteve dhe treguesit e ndikimeve janë arritur në 90% të projekteve kryesore</p>	Kufizime buxhetore dhe burimeve njerëzore		<p>Procedura të miratuara për përgatitjen dhe vlerësimin e projekteve të investimeve publike</p> <p>Një bazë për ruajtjen e të dhënave të projekteve të investimeve publike</p>
Mobilizim dhe alokim i përmirësuar i burimeve	Programi Buxhetor Afatmesëm	1	MF, KM Parlamenti	<p>Përgatitja dhe paraqitja në Parlament e propozimeve për ndryshime në LOB, me objektivin e forcimit të procesit të PBA-së</p> <p>Autorizimi i Kuvendit për të votuar dhe miratuar tavanet e PBA-së në nivel programi</p> <p>Vendosja e detyrimit për nivelet tavan për tre vitet e PBA-së</p> <p>Në PBA të tregohet qartë se cilat shpenzime janë angazhime të marra (në vazhdim) dhe cilat janë angazhime të reja, për t'u shpenzuar gjatë viteve të PBA-së.</p>	2015			<ul style="list-style-type: none"> Alokimet e fondeve buxhetore, të ndara në periudha kohore për sektorët prioritarë Alokimet totale të buxhetit për ML në krahasim me llogaritjen e PBA-së t+1 nga viti i mëparshëm Tavanet e shpenzimeve dhe të ardhurave përputhen me kostot e prioriteteve në strategjitë sektoriale dhe SKZHI; Ndryshimet në tavanet e përgjithshme të shpenzimeve dhe 	Vështirësi organizative për realizimin e ndryshimeve kryesore procedurale		<p>LOB i ndryshuar dhe Ligi Vjetor i Buxhetit i miratuar me tavanet e PBA 2015-2017.</p> <p>Mospërsëritja e detyrimeve të prapambetura në të ardhmen</p>

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
Tavanet Buxhetore shumë-vjeçare të kontrolluar rigorozisht	Kontrollet e angazhimeve e shumë-vjeçare			<p>Garantimi i përgjegjshmërisë së Drejtuesve/Ministrave të linjës ndaj Parlamentit në të gjithë ciklin buxhetor</p> <p>Përfshirja e objektivave të politikave, në nivel institucioni/programi në Ligjin e Buxhetit Vjetor (2016-2020)</p> <p>Zbatimi dhe menaxhimi efektiv i buxhetimit mbi bazë gjinore (2014-2020)</p>				<p>vlerësimet e buxheteve të ministrave lindin vetëm nga rregullimet e miratuara të parametrave, rishikimet e SKZHI-së dhe prioritetet sektoriale dhe rastet urgjente, me prioritetet të lartë dhe të paparashikuara në kohën e buxhetit të mëparshëm.</p> <p>•Përbërja sektoriale e zërave të shpenzimeve, në krahasim me përbërjen fillestare të planifikuar sektoriale për vitin t+3 në PBA.</p>			Të gjitha Qëllimet dhe Objektivat Politike të ML/IB të përmbushura me sukses në pajtim me kërkesat e cilit PBA-së
		2	MF, KM ML	2.1.6 Projektimi dhe implementimi i Sistemit të Integruar të Menaxhimit Financiar për të mbështetur PBA-në dhe procesin e buxhetit vjetor.		2019		<p>Të gjithë ML-të përdorin me efektivitet SIIMF. SIIMF i integruar plotësisht në IPSIS, SIMNH dhe SIFQ</p>	<p>Kompleksiteti i sistemit IT; Kërkon kapacitet të lartë profesional të përdoruesve të buxhetit; Përmirësimi i serverëve dhe infrastrukturës tjetër të IT-së</p>	Puna ka filluar, financiar nga Trust-Fund -IPS dhe buxheti	Një SIIMF i plotë
		1	KM, MF, MZHETS Kuvendi	<p>2.2.1 Prezantimi i kontrollit të angazhimeve për projektet shumëvjeçare të investimeve</p> <p>2.2.2 Forcimi i procesit të aprovimit për projektet shumëvjeçare të investimeve publike</p> <p>2.2.3 Konfigurimet e reja SIFQ për ndarjen e angazhimeve shumë-</p>	2015			<p>Devijimi në çdo vit i kontratave faktike shumëvjeçare kundrejt kontratave shumëvjeçare të buxhetuara ; Devijimi i shpenzimeve kapitale faktike kundrejt shpenzimeve të buxhetuara; Shpenzimet për</p>	<p>Kufizime financiare dhe të kapacitetit</p> <p>Afatet varen nga Përmirësimi i pjesëve fizike SIFQ</p>	Vetëm angazhimet vjetore kontrollohen nga SIFQ	Përmirësimi i SIFQ -it për të mundësuar regjistrimin dhe kontrollin ndaj angazhimeve financiare shumëvjeçare

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
				vjeçare nga alokimet individuale vjetore				projektet shumë-vjeçare nuk tejkalojnë buxhetet e aprovuara për ato projekte; Të gjitha angazhimet financiare regjistrohen në sistemin e Thesarit brenda 3 ditëve nga nënshkrimi i kontratave; Të gjitha projektet kryesore janë angazhuar paraprakisht në sistemin e Thesarit në bazë të skeduleve të llogaritura të disbursimit të aprovuara në procesin e Buxhetit para fillimit të masave të prokurimit; Pagesat e detyrimeve të prapambetura nuk janë regjistruar për aktivitetet shumë-vjeçare të projekteve të investimeve publike			
Menaxhim financiar i matur, efektiv dhe eficient i pushtetit lokal	MFP pushtetit lokal	1	MF, MSHÇV, KM, Kuvendi	2.4.2 Hartimi i ligjit mbi financat e qeverisjes vendore 2.4.3 Hartimi dhe miratimi i ligjit të ri organik për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore. 2.4.4 Zbatimi i ligjeve të reja mbi financat publike vendore dhe përmirësimi i praktikave të MFP 2.4.5 Harmonizimi dhe konsolidimi i mëtejshëm i kuadrit legjislativ që rregullon organizimin e qeverisjes vendore dhe menaxhimin financiar publik.	2015 Qeveri Qendrore	2016 Qeveri lokale		Jo më shumë se 10% e NjQV kanë shpenzime që kalojnë të ardhurat nga qeveria qendrore dhe nuk kanë burime të veta më shumë se 5%; Jo më shumë se 10% e NjQV -ve mbledhin më pak se 8% e tatimeve lokale Jo më shumë se 10% e NjQV -ve kanë shpenzime buxhetore kapitale më pak se 80% të shumave të aprovuara në buxhet	Burimet njerëzore dhe financiare		Ligji për financat lokale i miratuar dhe implementuar Sqarimi i marrëdhënieve fiskale ndërmjet qeverisë qendrore dhe lokale Qeveria lokale raporton mbi kontratat dhe kreditorët si masë parandalimi i detyrimeve të prapambetura Qeveria lokale raporton mbi përdorimin e

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
								Jo më shumë se 10% e NjQV -ve nuk publikojnë raporte të audituara financiare vjetore brnda 6 muajve nga fundi i vitit financiar.			fondeve publike për funksionet e deleguara
Shtylla III- Ekzekutimi eficient i buxhetit											
Menaxhimi i të ardhurave	Administrimi taksave	MF DPT DPD NAIS	3.1.1. Ri-projektimi dhe kompjuterizimi i proceseve kryesore të administratës tatimore	2015			<ul style="list-style-type: none"> •Mbledhja faktike në raport me planin nuk tejkalon 5% të parashikimit të të ardhurave nga tatimet •përmirësimi i detyrimeve të prapambetura në raport me të ardhurat e mbledhura faktike •Përmirësimi i indikatorit kostos së mbledhjes së të ardhurave me të ardhurat e mbledhura •Niveli i përmbushjes së kërkesave të klientëve, i matur nëpërmjet vëzhgimeve periodike •Rritja e transparencës. 	Teknike (sistemi i IT-së)	Kufizime financiare		Instalimi i sistemit të ri të administratës tatimore
			3.1.2. Instalimi i programeve të reja IT në serverin kryesor (NAIS) dhe fillimi i testimit	2015							Proceset e ri-projektuara nga pikëpamja inxhinierike
Kudër ligjor dhe rregullator i fuqizuar			3.1.3. Rregullimi/përshtatja e strukturave organizative të administratës tatimore dhe plotësimi me personel i zyrave në qendër dhe në nivel lokal	2015			Kapja e normës për mallrat me risk të lartë nëpërmjet Modullit të Menaxhimit të Riskut të ASYCUDA-s				Pajisje IT për audituesit për të pasur akses në sistemin e ri të administratës tatimore për rastet kur ndodhen në terren
			3.1.4. Implementimi i sistemit të menaxhimit të mbledhjes së taksave mbi bazën e riskut të përmbushjes (Compliance Risk Management). Me ndihmën e FMN-së, do të vendoset një sistem i ri i menaxhimit të riskut	2015							Ngritja e një sistemi të ri të menaxhimit të riskut që synon rritjen e mbledhjes së të ardhurave duke përmirësuar përputhshmërinë e tatimpaguesit dhe duke mënjeluar evazionin fiskal dhe mashtrimin

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
				3.1.5. Forcimi i kapacitetit të auditimit	2015						
				3.1.6. DPT dhe DPD përgatisin një plan veprimi për të vendosur kontrolle të përbashkëta dhe auditime të tatimpaguesve që i nënshtrohen akcizës	Fundi i vitit 2014						
				3.1.7 Organizimi i Lotarisë për kuponët fiskalë	2015			Llotari e organizuar çdo muaj			Inkurajimi i qytetarëve të kërkojnë faturën tatimore kur bëjnë blerje
		1	MF, Parlamenti	Krijimi i një kadastrë fiskale të pronave		2016					krijimi i kadastrës fiskale
			MF DPT	Transferimi në thesar i përgjegjësisë për të paguar rimbursimet tatimore nga Llogaria Unike e Thesarit dhe përfshirja e kompensimeve tatimore në planin e menaxhimit të likuiditetit	Fundi i 2014						
			MF DPT	Fillimi i kontrollit të rimbursimit të TVSH-së me bazë risku	2015			Funksione të vendosura			
				Ngritja brenda autoritetit të tatimeve: (i) e një funksioni qëndror të dedikuar për të bashkërenduar rimbursimet e TVSH-së; (ii) funksioneve të dedikuara në zyrat rajonale për të ndërmarrë funksionet në lidhje me kompensimet e TVSH-së	2015						
			MF DPT	Ngritja dhe fillimi i operacioneve të një njësie të përhershme për menaxhimin e riskut (NjMR) në DPT	2015			NjMR të vendosura			
			MF DPT	Vendosja e politikave, udhëzimeve, sistemeve menaxheriale të kërkuara dhe manualeve për të siguruar trajtimin e rimbursimit të TVSH-së, duke përfshirë vënien në funksionim	2015			Ngritja e sistemit			

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
Menaxhim efektiv, efficient, i drejtë dhe transparent i të ardhurave nga doganat	Menaxhimi i doganave	2	MF, Parlamenti	të një sistemi të menaxhimit të performancës Rishikimi i ligjit mbi tatimin për të ardhurat 3.1.5 Hartimi i dy ligjeve për tatimin mbi të ardhurat personale dhe të ardhurat e biznesit	2016			Miratuari ligji i ri për tatimin e shoqërive Miratuari ligji i ri për tatimin mbi të ardhurat personale			Procedura të thjeshta dhe të qarta të legjislacionit tatimor dhe doganor; Ulja e numrit të mosmarrëveshjeve ndërmjet autoriteteve tatimore dhe komunitetit të biznesit Dispozita të reja për realitetet e reja fiskale të zhvillimit të biznesit
		1	MF, Parlamenti	3.1.6 Shkëmbimi i informacionit ndërmjet administratës doganore dhe tatimore	2015			Marrëveshje për shkëmbimin e informacionit dhe procedurat e bashkëpunimit ndërmjet autoriteteve tatimore dhe doganore			Vendosja e një bashkëpunimi të ngushtë ndërmjet të dy administratave
		2		Eliminimi i paqartësive proceduriale për krijimin e një kuadri të qartë ndërverprues midis sektorit privat dhe Administratës Doganore Rritja e efikasitetit të ofrimit të shërbimeve në pikat e kontrollit të kalimit kufitar				<ul style="list-style-type: none"> Mbledhja faktike në raport me planin nuk tejkalon 5% të parashikimit të të ardhurave nga doganat përmirësimi i detyrimeve të prapambetura në raport me të ardhurat e mbledhura faktike Përmirësimi i indikatorit kostos së mbledhjes së të ardhurave me të ardhurat e mbledhura Rritja e transparencës 	Disponueshmëria e burimeve; disponueshmëria e stafit të trajnuar për kryerjen e funksioneve të reja; rezistenca ndaj ndryshimit		

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
		3	MF DPD	3.1.9 Përafrimi me Acquis-në në fushën e procedurave dhe operacioneve doganore		2017		Projekti i EU-Customs Blue Prints miratuar dhe implementuar			Menaxhim efektiv dhe transparent i të ardhurave doganore Lehtësim tregtar dhe performancë e përmirësuar e autoriteteve doganore
		2	DPD, MF	3.1.10 Përmirësimi i sistemeve IT të DPD-së dhe procedurave në nivelet qendrore dhe lokale		2016		Ngritur një sistem rikuperimi kontingjence			
				3.2.1. Eliminimi i paqartësive procedurale për krijimin e një kuadri të qartë ndërveprues midis sektorit privat dhe Administratës Doganore		2016					
				3.2.2. Rritja e efikasitetit të ofrimit të shërbimeve në pikat e kontrollit të kalimit kufitar		2016					
				3.2.3. Unifikimi i disa rregullave dhe praktikave të rëndësishme në një grup koherent udhëzimesh		2016					
				3.2.4. Prezantimi i procedurave doganore për Operatorin Ekonomik të Autorizuar		2016					
				3.2.5. Zgjerimi i mundësive për ankimimin e vendimeve nga autoritetet doganore		2016					
				3.2.6. Përcaktimi i rregullave për përdorimin e një garancie të vetme që mbulon një numër të madh transaksionesh		2016					
				3.2.7. Garantimi i zhblokimit të menjëhershëm të mallrave kur operatori ekonomik jep informacion paraprak të nevojshëm për kryerjen e auditimeve të bazuara në analizën e riskut.		2016					

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
				3.2.8. Marrja e masave për luftën kundër mashtrimit		2016					
				3.2.9. Përmirësimi i sistemeve dhe procedurave dixhitale/të teknologjisë së informacionit në nivelet qendrore dhe vendore të DPD-së		2016					
				3.2.10. Krijimi i Bazës Kombëtare të të Dhënave të Vlerësimit	2016			Ngritur BKDHV			BKDHV për fuqizimin e analizës së bazuar në risk të vlerës së transaksionit

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
O. 5 Disiplinë financiare e përmirësuar Regjistrim dhe kontroll transparent i shpenzimeve të qeverisë dhe detyrimet financiare të mbledhura	Kontrolli i shpenzimeve	1	MF, NAIS dhe LM	3.3.1. Zgjerimi i përdorimit të para-angazhimeve për kontrollin e ekzekutimit të buxhetit	2015	2018	2020	<ul style="list-style-type: none"> Vlera totale e faturave që duhet të paguhet nga buxheti i vitit të ardhshëm në lidhje me vlerën totale të faturave të marra. 	Kapacitetet profesionale dhe të financimit	Shpenzimet operacionale regjistrohen dhe raportohen pa kod projekti. Aktualisht është e vështirë të merret informacion në lidhje me shpenzimet operative nga projektet	Aksesimi i SIFQ-it, fuqizimi i kontrolleve të brendshme mbi angazhimet
		2		3.3.2. Intensifikimi i kontrolleve të brendshme të SIFQ-it në fazën e para-angazhimit të fondeve publike			2020	<ul style="list-style-type: none"> Eliminimi i detyrimeve prapambetura 	Zhvillim financiar dhe infrastrukturor në lidhje me aksesin e sistemit		Të gjitha shpenzimet operacionale do të gjurmohen dhe raportohen me kodin e projektit specifik
		3		3.3.3. Zgjerimi gradual i SIFQ për të gjitha institucionet kryesore buxhetore			2020	<ul style="list-style-type: none"> Rikonfigurimi i SIFQ-it për të lejuar shtrirjen e kësaj mundësie për të gjitha shpenzimet përveç atyre të personelit do të lehtësojnë parashikimin e likuiditetit, menaxhimin e kontratave dhe monitorimin e buxhetit. 	Punë komplekse dhe ndikim i lartë në punën e përditshme të sektorit privat i lartë		Konfigurimi i SIFQ për të përdorur kodin specifik të projektit për të gjitha shpenzimet përveç personelit
		1		3.3.4. Konfigurimi i SIFQ-it për të lejuar gjurmimin e shpenzimeve operacionale nëpërmjet kod-projektit			2016	<ul style="list-style-type: none"> Adoptimi i faturës elektronike (e-invoice) vetëm për taksa-paguesit kryesorë në SIFQ për ekzekutimin e shpenzimeve të Njësisë të Qeverisjes së Përgjithshme që operon online në SIFQ. 	Marrja e faturës së furnitorit elektronikisht në SIFQ nga sistemi i DPT-së menjëherë pas deklarimit nga furnitori në sistemin e DPT-së për Njësisë të Qeverisjes së Përgjithshme që operojnë online në SIFQ.		
		1		3.3.5. Analizimi i mundësisë për të prezantuar një faturë elektronike (e-invoice)			2018		NjQP-të që aksesojnë SIFQ-in drejtpërdrejt do të jenë në gjendje të regjistrojnë, ngrijnë fondet e buxhetit në fazën e para-angazhimit		

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
Kosto të minimizuara për të përmbushur nevojat e qeverisë për financime për një nivel të caktuar risku	Menaxhimi i borxhit dhe likuiditetit		MF, GDFS (dep i borxhit),	<p>3.4.1. Rishikimi i masave aktuale institucionale, organizimit të brendshëm dhe personelit përgjegjës për menaxhimin e likuiditetit dhe borxhit</p> <p>3.4.2. Përgatitja e një strategjie gjithëpërfshirëse të menaxhimit të borxhit</p> <p>3.4.3. Përgatitja e një strategjie për zhvillimin e tregut të letrave qeveritare me vlerë</p> <p>3.4.4. Integrimi i sistemit të menaxhimit të borxhit me SIFQ dhe SIMFQ-in e ardhshëm</p> <p>3.4.5. Përmirësimi i parashikimit të likuiditetit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përgatitja e metodologjisë së menaxhimit të likuiditetit - Trajnimi i nëpunësve <p>3.4.6. Krijimi i ndërfaqeve me sistemet e menaxhimit tatimor dhe doganor</p>	2015			<p>Ndryshimi midis interesit mesatar të paguar nga Qeveria Shqiptare për borxhin e saj publik dhe normës mesatare të interesit të paguar nga vendet me të njëjtin klasifikim kreditimi</p> <p>Vlerësimi i riskut</p> <p>Kostoja e interesave të borxhit e krahasuar me koston optimale (bazuar në analizën e përdorimit të parave dhe grafikun kohor të pagesave për vitin e parardhës)</p> <p>Likuiditet në rritje i tregut dytësor</p> <p>Sistem i përmirësuar dhe ndërfaqe me SIFQ e vendosur</p>	Burimet njerëzore dhe kufizimet financiare	Sistemi është i vjetër dhe duhet të përditësohet. Nuk ka ndërfaqe me SIFQ	<p>Minimizimi i kostove për përmbushjen e nevojave të financimit të qeverisë dhe përmirësimi i sistemit të programit të menaxhimit të borxhit.</p> <p>Informim më i mirë mbi luhatjet e ardhme mujore në kërkesat për likuiditet do të mundësojnë përdorimin e instrumenteve ekzistuese financiare më me efektivitet për të kompensuar të ardhurat e përkohshme dhe mospërputhjet e shpenzimeve</p>
Përdorimi i sistemeve të Shqipërisë për të gjithë fondet e huaja, duke përfshirë projektet e financuar nga BE-ja sipas programeve	Manaxhimi i fondeve të huaja		MF, Sistemi i Thesarit, DDZHPF NH, Strukturat e menaxhimit të	<p>3.5.1. Krijimi i kushteve për të mundësuar kryerjen e procedurave për menaxhimin e fondeve të jashtme nëpërmjet SIFQ/SIMFQ</p> <p>3.5.2. Rritja e parashikueshmërisë së fondeve nga donatorët</p> <p>3.5.3. Sistemet transparente dhe efektive të kontrollit dhe menaxhimit të</p>	2014-2020	2017 Krijimi i kushteve për integrimin brenda SIMNH / SIMFQ menax	2020 për fonde të donat orëve të tjerë	<p>Raporti i funksioneve të lidhura me menaxhimin e fondeve nga BE-ja (nga buxheti në auditim) të integruara/të ekzekutuara në sistemin qeveritar të SIFQ /SIMFQ-it.</p> <p>Raporti i ndihmës që menaxhohet nga përdorimi i procedurave kombëtare</p>	Kompleksiteti i sistemit 2. Donatorët duhet të bien dakord për përdorimin e sistemit kombëtar Kosto e larte		Integrim i plotë i menaxhimit të fondeve brenda SIFQ (SIMFQ i ardhshëm)

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
IPA në mënyrë të decentralizuar			BE-së (NAO, CFCEU, NF)	projekteve të financuara nga BE-ja sipas programeve të centralizuara IPA		himi i fondëve të BE-së dhe donatorëve të tjerë		(treguesi SHPPF D-3) Disbursimet e projekteve të financuara nga BE-ja me metodën e menaxhimit të decentralizuar sipas Vendimeve DM për IPA 2014-2020.	apo pamundesi e sistemit për të suportuar ndryshimet e nevojshme; Aftësia për të përthithur fondet huaja		
Zhvillimi i sistemeve modern, të shëndosha dhe efektive për prokurimin public dhe koncesionet duke siguruar harmonizim gradual të kadrës ligjore dhe institucionale me Acqui-në dhe standardet e BE-së dhe praktikën e mirë	Prokurimi Publik	1	APP, KPP, MF, KM	Mekanizma efikasë për politikëbërjen, bashkërendimin dhe konsultimin, me qëllim krijimin e koherencës nga pikëpamja drejtimit strategjik të sistemeve të prokurimit publik dhe koncesioneve	2015			Qëndrime koherente dhe të njësuara ndërmjet aktorëve kryesorë për zhvillimin dhe funksionimin e prokurimit publik dhe sistemeve të koncesioneve	Kufizime në burimet njerëzore dhe financiare		Sisteme efektive për prokurimin publik dhe koncesionet
			PPA, PPC, MF, dhe organet përkatëse	Zhvillimi i strukturave institucionale për sistemet PP	2015			Strukturat institucionale brenda sistemeve të prokurimit dhe koncesionare të fuqizuara, nga pikëpamja organizative dhe operative	Kufizime në burimet njerëzore dhe financiare		Sisteme efektive për prokurimin publik dhe koncesionet
			PPA	Përafrimi i mëtejshëm i ligjeve të prokurimeve publike dhe koncesioneve me Acqui-në në këto fusha		2016-2018, përafrimi i pjesëshëm	2018-2020, përafrimi i plotë	Përafrimi i ligjeve të prokurimit publik dhe koncesioneve/partneritetit e publik-privat me Acqui-në	Kufizime në burimet njerëzore dhe financiare	Ligjet ekzistuese të prokurimit publik dhe koncesioneve duhet të ndryshohen më tej me qëllim përafrimin me Acquis	Vlerë për parënë e shpenzuar, kontrolle efektive dhe transparencë të plotë në prokurimin publik

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
			PPA, PPC	Fuqizimi i sistemit të rishikimit dhe kompensimit		2016-2018		Cilësi, transparencë dhe eficiencë e sistemit të ankimit	Kapaciteti i burimeve njerëzore		Fuqizimi i efektivitetit të procedurave të rishikimit
			PPA, KM	Përmirësimi i funksionalitetit të sistemit të PP-së		2016-2018		Masa e kursimeve dhe kosto të ulëta të transaksioneve në sistemin e prokurimeve	Kapaciteti i burimeve njerëzore		Eficiencë më e lartë në përbushjen e procedurave të prokurimit publik
			PPA, MF, NAIS	Vendosja e mekanizmave për kontrollimin e disponibilitetit të fondeve para prokurimit nëpërmjet komunikimit ndërmjet sy sistemeve informative: Sistemit elektronik të PP dhe SIFQ për IB përdorues on-line	2014 Analiza 2015 vendim mbi mënyrën e procedimit	2016 funksionale për përdoruesit online		Ekzistenca e kontrollit të brendshëm Moskrijimi i detyrimeve të reja të prapambetura nga blerja e mallrave dhe shërbimeve	Financimi Mund të realizohet nëpërmjet Vog Net, që është vetëm në Tirane	Kontrollet bëhen online nga nëpunësit e thesarit. Nuk ekziston një ndërfaqe me sistemin PP.	Parandalimi i detyrimeve të prapambetura për institucionet buxhetore
Regjistrimi i plotë i sendeve pasurore duke përfshirë rregullat e vlerave dhe amortizimit	Menaxhimi i Aseteve	2	MF, ZRPP, të gjithë institucionet	Inicimi dhe përfundimi i procesit të inventarizimit të plotë të pronave publike në institucionet e qeverisjes së përgjithshme			2020	Vlerësimi i pjesës së asetëve që përfshihen në llogaritë publike	Kapaciteti i burimeve njerëzore, kufizimet financiare		Regjistrimi i asetëve
Menaxhim transparent dhe efficient i burimeve njerëzore, buxhetim i shpenzimeve për personalin	Menaxhimi i listë-pagesave në administratën publike		DAP MF-sistemi i thesarit, NAIS	Implementimi i sistemit elektronik për menaxhimin e listë-pagesave tërësisht funksional dhe krijimi i një ndërfaqeje/lidhjeje me SIFQ-in.	2015 testim për ministrin e linjës	2016 lidhje me SIFQ	2018 Duke përfshirë institucionet e tjera qeveritare	Politikë e përmirësuar e e borderove dhe planifikim buxheti në administratën publike Operacione të automatizuara financiare në lidhje me proceset e borderove	Teknik, menaxherial dhe financiar Në varësi të infrastrukturës së IT-së për institucionet lokale	Projekti ka filluar në 2014 për HRMS	Rritja e eficiencës dhe transparencës në bordero dhe procesin e buxhetimit duke zgjeruar përfitimet e ndërlidhjes së SIFQ-it me sistemin e Informacionit për Menaxhimin e Burimeve Njerëzore

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi	
Shtylla IV- Raportim Transparent i Qeverisë												
O.1 Një buxhet që është në një format të aksesueshëm ofron informacion të mjaftueshëm mbi kuadrin makro-fiskal dhe politikave të përgjithshme të qeverisë	Dokumentacioni i buxhetit	2	MF	<p>4.1.1 Përmirësimi i përmbajtjes informative dhe i cilësisë së dokumenteve buxhetore që paraqiten në Kuvend</p> <p>4.1.2 Përmirësimi i përmbajtjes informative dhe i cilësisë së dokumenteve buxhetore të qeverisjes vendore</p> <p>4.1.3 Përgatitja e Udhëzuesit të Buxhetit për Qytetarët</p>	2015			Indeksi i Transparencës Buxhetore i përgatitur nga Partneriteti Ndërkombëtar Buxhetor në lidhje me informacionin në buxhet është rritur për të qenë më i lartë se vendi i 60-të	Kufizime të burimeve njerëzore dhe financiare	Dokumentet e buxhetit, PBA-ja dhe ligji i buxhetit vjetor i paraqitur në Kuvend, janë dokumente që, përqendrohen kryesisht në anën financiare (sasiore) të buxhetit, dhe kanë pak informacion (mbi cilësinë) rezultatet dhe objektivat e programeve buxhetore	Modele të dokumenteve të buxhetit, dokumente të plota të buxhetit.	Udhëzues për Qytetarët mbi Buxhetin
		2	MF	4.1.4 Konsolidimi i sistemit të monitorimit të zbatimit të buxhetit		2016		Eficiencë dhe transparencë e shtuar e përdorimit të fondeve publike			Përmirësimi i sistemit të monitorimit të buxhetit	
		2	MF	4.1.5 Fuqizimi i kapaciteteve të ministrive të linjës dhe institucioneve buxhetore për sistemin e monitorimit dhe vlerësimit.		2017		Cilësi e përmirësuar e raporteve të monitorimit të buxhetit dhe aftësive programuese			Trajnim mbi udhëzimet dhe metodologjitë për monitorimin dhe programimin buxhetit	

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
O.2 Kontabiliteti dhe raportimi i realizuar në pajtim me SEKP	Kontabiliteti dhe raportimi	1		<p>4.2.1 Krijimi e një funksioni të veçantë kontabiliteti brenda MF-së</p> <p>4.2.2 Përgatitja e raporteve financiare në bazë të manualit statistikor financiar të integruar qeveritar SELL 2010</p> <p>4.2.3 Zbatimi gradual i standardeve europiane të raportimit dhe kontabilitetit në sektorin publik (SEKP)</p> <p>4.2.4 Projektimi dhe implementimi i portalit dixhital për përdoruesit e SIFQ-it dhe sistemi i menaxhimit të dokumenteve (arkiva dixhitale) për përdoruesit on-line të buxhetit të SIFQ -it</p>	2015			<p>Paraqitja e pasqyrave financiare në bazë të kuadrit të SEKP.</p> <p>Raportimi i buxhetit faktik kundrejt buxhetit mbi bazë krahasuese (SNKSP 24 e përkohshme);</p> <p>Numri i standardeve të zbatuara.</p> <p>Njësitë e qeverisjes së përgjithshme të kategorizuara në përputhje me standardet SELL 2010.</p> <p>Udhëzuesi kombëtar, masat përkatëse dhe plani afatgjatë i veprimit për kalimin nga baza ekzistuese e ndryshuar e kontabilitetit në bazën</p>	<p>Kufizime të burimeve njerëzore</p> <p>Varet nga përmirësimi i serverit</p> <p>Përmirësimi i pjesëve fizike ekzistuese SIFQ</p>	<p>Kontabiliteti i institucioneve të pushtetit qendror bëhet për momentin bazuar në likuiditet, por me disa elementë mbledhës në lidhje me të arkëtushmet dhe pagesat.</p> <p>Raportimi financiar në parlament përqendrohet në ekzekutimin e buxhetit</p> <p>Projekti do të financohet nga BE-ja nëpërmjet SETS</p>	<p>LOB i ndryshuar, legjislacioni dytësor mbi kontabilitetin dhe raportimin</p> <p>web portal për të aksesuar SIFQ dhe zbatimin e Sistemit të Menaxhimit të Dokumenteve</p>
O.3 Raportim financiar në kohë, i mjaftueshëm dhe i aksesueshëm dhe raportim thelbësor mbi ekzekutimin e buxhetit	Monitorimi dhe raportimi financiar dhe i performancës	2	MF	<p>4.3.1 Përmirësimi i procedurave dhe formateve për raportimin e zbatimit të buxhetit brenda vitit</p> <p>4.3.2 Përmirësimi i formateve për një raport gjithëpërfshirës të ekzekutimit të buxhetit vjetor qeveritar, duke përfshirë informacion cilësor dhe financiar</p> <p>4.3.3 Përmirësimi i aksesit në të dhënat mbi financat dhe operacionet qeveritare</p>	2015		2020	<p>Indeksi i Transparencës së Buxhetit të Partneritetit Ndërkombëtar Buxhetor në lidhje me informacionin në raportet qeveritare</p>	<p>Kufizime të burimeve njerëzore dhe financiare</p>	<p>raportimit nga institucionet buxhetore të është kryesisht në terma financiare.</p>	<p>Modeli dokumenti, formati raportimi monitorimi i plotë i buxhetit</p> <p>Modeli dokumenti, formati raportimi i plotë i buxhetit</p> <p>Modeli raportimi, modul</p>

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
	Gjurmimi dhe raportimi i projekteve të investimeve	1	MoE	4.4.1 Zhvillimi i praktikave dhe mbështetjes së teknologjisë së informacionit për gjurmimin dhe monitorimin e projekteve me investime të mëdha		2017		Raporti midis devijimit të ponderuar ndërmjet shpenzimeve faktike dhe të buxhetuara për projekte me investime të mëdha në mes të vitit dhe devijimit të ponderuar midis atyre faktike dhe të buxhetuara (sipas buxhetit të rishikuar) në fund të vitit.	Kufizime të burimeve njerëzore dhe financiare		
O.1 Fuqizimi i përgjegjshmërisë menaxheriale në organet e pushtetit lokal dhe qëndror, shoqërua me mekanizma të përshtatshëm monitorimi dhe komenti	Shtylla V- Kontrolli i brendshëm efektiv										
	Menaxhimi financiar dhe Kontrolli në institucionet publike	1	MF, institucionet e zgjedhura	5.1.1 Rishikimi i bazës ligjore dhe akteve nënligjore për MFK-në dhe kuadrin ligjor që ndërhyjnë tek kërkesat MFK, si LOB, Ligji i Inspektimit Financiar Publik.	2015 rishikimi i ligjit MFK	2015 rishikimi i akteve nënligjore në krahasim me menaxhimin e fondeve të BE-së.	2018 përmirësimet e bazuara në rregullat FMS për menaxhimin e fondeve të BE-së.	<ul style="list-style-type: none"> Një numër i institucioneve buxhetore që përdorin buxhetimin e performancës dhe tregojnë objektiva dhe rezultate Përqindja e shpenzimeve totale kur buxhetimi i performancës zbatohet dhe rezultatet publikohen. 	Baza ligjore ekziston që nga viti 2010 dhe duhet të rishikohet	<ul style="list-style-type: none"> Legjislacioni i rishikuar i MFK-së dhe kuadri ligjor i pajtueshëm me kërkesat e MFK-së. Raport progresi vjetor i BE-së për Shqipërinë; Miratimi i legjislacionit dytësor në lidhje me organizimin, rolin dhe kapacitetet e kërkuara në njësitë financiare; Kapacitete më të larta të menaxherëve financiarë dhe operacionalë të matura kundrejt numrit të menaxherëve të trajnuar, treguesve të përcaktuar të performancës të raportuar nga Thesari dhe Zyra e Buxhetit pranë MF 	
		1	MF, institucione	5.1.2 Zbatimi i një sistemi modern MFK-jë në tre ministri linje dhe katër	Fillon shtator	End 2016		Masat e brendshme të rishikuara dhe aprovuara,	Lidhet me menaxhimin	Ky aktivitet do të fillojë	Përmirësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm dhe

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
			net e zgjedhura	bashki, bazuar në përvojën e fituar nga projekti i mëparshëm pilot.	2014			procesi i buxhetimit i përmirësuar duke prezantuar teknika të menaxhimit të riskut, numrin e personelit të trajnuar	endryshimeve (të përfshirë shumë aktorë)	në qershor 2014 si projekt binjakëzimi me Francën dhe Austrinë, financuar nga BE-ja	zbatimi i menaxhimit të riskut në BI-të e zgjedhura: rregullimi i brendshëm, lista e proceseve, gjurma e auditimit në proceset specifike, regjistri i riskut në lidhje me objektivat e organizatës.
		1	MF, DAP, KM	5.1.3 Përgatitja e aktit nënligjor mbi organizimin, rolin dhe kapacitetet e kërkuara në njësitë financiare.	2015			Baza nënligjore për kërkesat e standardeve për njësitë financiare në kuptimin e arsimit profesional, ndarjes së detyrave	DAP dhe Buxheti duhet të bien dakord për ndryshimet e propozuara (kostua e buxhetit të shtetit dhe rishikimi i listës së pagave)	Ligji për MFK-në dhe Ligji për administratën shtetërore janë rregulluar statutin hierarkik të Drejtorëve të Financës	Ndarje e qartë e roleve brenda njësive financiare Statusi i njësive financiare brenda njësive të qeverisë qendrore i rishikuar
		2	MF, ASPA	5.1.4 Ofrimi i trajnimeve të vazhduara në shkallë të gjerë të drejtuesve financiarë dhe operacionalë në bashkëpunim me ASPA-n	2014		2020	Kapacitete profesionale dhe menaxheriale të përmirësuara të menaxherëve financiarë dhe operacionalë, të matur me numrin e menaxherëve të trajnuar dhe tregues të performancës të raportuar nga Thesari dhe Buxheti	Risku Mospjesëmarrja nga grupi i duhur i synuar	Ky proces ka filluar me një trajnim të shkurtër	Përmirësimi i konsiderueshëm i kapaciteteve profesionale të punonjësve financiarë dhe menaxherëve operacionale
		2	MF, NJQH/MFK	5.1.5 Rritja e ndërgjegjësimit të njësive publike rreth përfitimeve të zbatimit të konceptit të "përgjegjshmërisë menaxheriale"		2015	2019	Menaxhimi i nivelit të lartë i ndërgjegjshëm për konceptin MA të matur me dhënien e deklaratave	Risku Mospjesëmarrja nga grupi i duhur i	Puna në vazhdim	Promovimi i përgjegjshmërisë menaxheriale dhe monitorimit në sistemet e kontrollit të brendshëm në njësitë e

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
O.2 Mirë-funksionim dhe funksionim eficient AB në sektoriin publik								mbi Kontrollin e brendshëm, raportet AB, raportet NJQH/MFK etj.	synuar		pushtetit qendror dhe lokal.
		2	MF, NJQH/MFK, Buxheti dhe të gjithë institucionet publike	5.1.6 Zbatimi i mëtejshëm i procesit të menaxhimit të riskut dhe praktikave tjera të MFK-së në të gjitha institucionet publike.		2016 regjistrat e riskut të përgatitur	2020 Ndjekja e minimizimit të riskut. RBM.	Një kontroll i brendshëm i bazuar në risk që i jep menaxhimit siguri të arsyeshme që organizata përmbush kërkesat ligjore dhe prioritetet politike për njësitë qendrore dhe lokale.	Kufizime të burimeve njerëzore	Janë prezantuar disa teknika të menaxhimit të riskut	Procesi i buxhetimit i përmirësuar nëpërmjet prezantimit të identifikimit të riskut dhe vlerësimit nga procesi i planifikimit – Projekt-buxheti i negociuar me MF-në bazuar në risqet shoqëruar me objektivat
		2	MF, NJQH/MFK, Buxheti, Thesari (Qendror +TDO), NJQH/AB	5.1.7 Monitorimi i performancës së subjekteve buxhetore dhe caktimi i 10 njësive publike me performancën më të mirë në lidhje me kontrollin e brendshëm	2014		2020	Monitorimi i nivelit të sistemeve të kontrollit të brendshëm të njësive të pushtetit lokal – të matura me tendencën dhe cilësinë e PIFC në vite, për Ministrinë e linjës dhe bashkitë/komunat e mëdha	Kufizime të burimeve njerëzore	Procesi ka filluar në vitin 2014 bazuar në udhëzimin e MF-së	Raporti vjetor mbi cilësinë e sistemeve IC dhe performancën buxhetore të institucioneve
	Auditi i brendshëm	1	MF, NJQH/AB	5.2.1 Rishikimi i zhvillimit të ardhshëm të dëshirueshëm të funksionit të AB-së dhe ndryshimi i kuadrit ligjor dhe metodologjik	2015 AB analiza e situatës dhe rishikimi i ligjit AB 2015 aktet nënligjore			Kuadri ligjor dhe nënligjor i AB i përmirësuar Mbulim i plotë dhe rritja e cilësisë së Funksionit të Auditimit të Brendshëm	Mungesa e burimeve njerëzore dhe personeli i patrajnuar sa duhet në NJQH/AB	Ekziston ligji AB, megjithatë duhet të përmirësohet më tej	Aanalizë dhe vendim mbi mënyrën e procedimit Ndryshime në ligjin AB Metodologji të reja të dokumentuara për AB-në Programe të reja certifikimi Program vjetor CPD Ngritja e një Rrjeti për shefat e njësive të AB-së
			MF	5.2.2 Fuqizimi i kapacitetit të NJQH/AB	2015			Trajtnimi i personelit NJQH-së për detyrat e tashme dhe të rja NJQH.	Insufficiently trained staff		NJQH/AB performojnë me eficiencë detyrat e ngarkuara

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
									in NJQH/AB		
			MF	5.2.3 Profesionalizimi i funksionit AB	2014			Numri i pjesëmarrësve në trajnime për zhvillimin profesional të vazhduar për auditet e brendshëm në vit kundrejt numrit të pjesëmarrësve mbi trajnimet për programin e certifikimit;	Mungesa e burimeve njerëzore dhe personeli i patrajnuar sa duhet në NJQH/AB	Një program i vazhduar i zhvillimit profesional i standardizuar at për vite	Funksioni profesionist AB reflektohet në cilësinë në rritje të auditimit
		1	MF, NJQH/AB	5.2.4 Hartimi i programit të ri të Certifikimit bazuar në kërkesat e reja ligjore	2015			Procesi i trajnimit i rregulluar	Mungesa e burimeve njerëzore dhe personeli i patrajnuar sa duhet në NJQH/AB	Trajnim i bazuar në ligjin ekzistues	Programi i ri i Certifikimit i aprovuar
		1	MF, NJQH/AB	5.2.5 Hartimi i rregulloreve të reja të MF-së për certifikimin e auditëve të brendshëm, trajnimin profesional të vazhduar dhe metodologjinë e sigurimit të cilësisë në pajtim me ndryshimet në ligjin e AB-së.	2015 Rishikimi i rregulloreve.	2016 përgatitja e metodologjisë QA		Rritja e niveleve profesionale të AB-ve të certifikuar	Mungesa e burimeve njerëzore dhe personeli i patrajnuar sa duhet në NJQH/AB	Rregulloret ekzistojnë por duhet të përditësohen. Nuk ka metodologjinë e QA	Rregulloret e rishikuara dhe publikuara Metodologjia QA e aprovuar
		2	MF, NJQH/AB	5.2.6 Përditësimi i manualit të AB-së		2016		Përqindja e konstatimeve të zbatuara të auditit të brendshëm	Mungesa e burimeve njerëzore dhe personeli i patrajnuar sa duhet në NJQH/AB	Manuali AB përqendrohet në sferat financiare dhe nuk përmban informacion praktik si të kryhet një audit i sistemeve	Manuali AB i rishikuar dhe publikuar; dhënia e më shumë udhëzimeve praktike për njësitë AB

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
				numër të caktuar inspektorësh (specialistë nga profesioni; ekonomistë, financiarë dhe juristë). 2. Specifikimi / qartësimi në ligjin e inspektimit të bazës ligjore të AFCOS-it (sipas rastit)						publikë të jashtëm, të cilët janë punonjës të administratave publike, të zgjedhura nga ministri i Financave dhe që emërohen me bazë rasti (Ad-hoc)	
		1	MF/DIFP	5.3.2 Hartimi i manualit për procedurat/standardet për kryerjen e inspektimit financiar për përdorimin e fondeve publike (fondeve shtetërore, fondeve lokale, fondeve të BE-së dhe fonde të tjerë të donatorëve).	2015 Në bashkëpunim me IPA 2012			Udhëzime financiare publike për inspektorët në procedurat e inspektimit financiar	mesatare	Nuk ekziston manuali PFI	Manuali i rishikuar dhe publikuar
		2	MF/DIFP	5.3.3 Rritja e kapaciteteve profesionale për inspektorët financiarë publikë	2016			Kredibiliteti i inspektimit financiar publik i rritur drejt subjekteve dhe individëve që sinjalizojnë raste mashtrimi dhe korrupsioni	I lartë		Rritja e nivelit profesional të shërbimit të inspektimit financiar
		2	MF/DIFP OLAF	5.3.4 Aktivitete të ndërtimit të kapaciteteve që mbështeten nga KE-ja për fuqizimin e bashkërendimit anti-			2020	Plani i zbatimi i aprovuar për të gjitha fondet publike Bashkëpunimi me OLAF-	I lartë Në varësi të asistencës	Kërkesa AFCOS është e caktuar	Përmirësimi i sistemit anti-mashtrim dhe menaxhimit të parregullive për fondet publike

Lidhja ndërmjet Komponentëve dhe Rezultateve	Komponentët	Prioriteti	Subjekti përgjegjës	Veprimet Kryesore	2014-2015	2016-2018	2018-2020	Treguesi i Rezultateve	Risqet e lidhura me objektivat	Vlera Bazë	Objektivi
				<p>mashtim dhe menaxhimit të parregullsive të fondeve publike (duke përfshirë fondet shtetërore dhe të BE-së) në Shqipëri.</p> <p>Analizimi i mundësisë/projektit dhe zbatimi i rrjetit/programit AFCOS edhe për fonde të tjera publike</p>				in është vendosur Është vendosur rrjeti AFCOS Sistemi AFCOS në përdorim edhe për fondet shtetërore dhe të tjera të donatorëve	teknike të huaj	me ligjin për inspektimin publik financiar.	

Shtylla VI. Mbikëqyrje Efektive e Financave Publike											
O.8 Institucione të fuqizuara me Funksion Mbikëqyrjeje dhe një mekanizëm më i mirë për miratimin e rekomandimeve	6.1 Auditimi i jashtëm efektiv	1	KLSH, Parlamenti, institucione të tjera	6.1. Përmirësimi i kuadrit ligjor	2014			Ligji i ri i aprovuar në pajtim me standardet e auditimit.		Ligji nr. 8270 datë 23.12.1997 duhet të rishikohet	Zhvillim institucional në pajtim me standardet ONISA
		1	KLSH	<p>6.2. Harmonizimi i procedurave të auditimit me standardet ndërkombëtare (SNISA)</p> <p>6.2.1 Përgatitja e një manuali për auditimin e përputhshmërisë në pajtim me SNISA- 4000 - 4200 dhe organizimi i nje procesi trajnimi.</p> <p>6.2.2. rishikimi i manualit të auditimit financiar, duke përfshirë udhëzuesin për opinionet e audituesve dhe raportimin. Audituesit do të trajnohen në këtë fushë.</p>	Dhjetor 2015			<p>Manuali i ri i Auditimit të përputhshmërisë i miratuar dhe trajnime të organizuara</p> <p>Manuali i Ri i Auditimit financiar i miratuar trajnime të organizuara</p> <p>Metodologji që përqendrohen në</p>	Moderuar	<p>Nuk ekziston Manuali për Auditimin e përputhshmërisë</p> <p>Manuali Auditimit Financiar ekzistues duhet të rishikohet</p>	<p>Rritja e cilësisë së auditimeve të përputhshmërisë</p> <p>Rritja e cilësisë së auditimeve financiarë dhe përgatitja e raporteve vjetore KLSH për parlamentin mbi ligjin vjetor të buxhetit faktik</p> <p>Rritja e numrit dhe cilësisë së auditëve të performancës</p>

			6.2.3. Përmirësimi i cilësisë së auditit të performancës	Aktivitet e në vazhdim	Në vazhdim	përzgjedhjen e procedurave të subjekteve për të zhvilluar një auditim performance, planifikim të auditimit të performancës, teknikat e auditimit dhe mbledhjen e të dhënave, si dhe mbi çështje specifike në lidhje me objektivat, kontrollin e cilësisë, raportimin dhe rekomandimet e auditimit të performancës. Metodologji e re dhe udhëzime për auditimin e fondeve të BE-së. Audituesit e trajnuar për këtë pikë		Manuali për Auditimin e Performancës është në punim e sipër	Rritja e njohurive dhe ndërtimi i kapaciteteve audituese të KLSH-së në përbushjen e auditit të menaxhimit të fondeve të BE-së
			6.2.4. Shtimi i njohurive dhe kapaciteti i audituesve në sferën e menaxhimit të fondeve të BE-së.	tetor 2015		Udhëzimet për auditimin e bazuar në risqe dhe planifikimin të miratuara			Përgatitja e programit vjetor të bazuar KLSH në analizën e riskut të të audituarve
			6.2.5. Zhvillimi i një udhëzimi të veçantë për programin e auditit vjetor, bazuar në vlerësimin e risqeve		Mars 2016	Programet e trajnimit për metodologjitë e reja, udhëzimet dhe procedurat e tjera të auditimit të realizuara.		Nuk ekziston ndonjë metodologji auditimi e BE-së. Shumë pak trajnim është dhënë deri tani për Auditimin e Projektev e IPA	Zhvillimi i vazhduar profesional i auditëve
			6.2.6. Fuqizimi i kapaciteteve të auditit dhe rritja e cilësisë së auditit	Aktivitet e në vazhdim		Reformimi dhe modernizimi i institucionit në pajtim me standardet ONISA.			Vlerësimi profesional i punës audituese të KLSH-së në pajtim me SNISA 5600 "Udhëzim i Rishikimit nga një Institucion homolog "
			6.2.7. Rishikim nga një Institucion Suprem Auditit partner		Brenda 2016	Treguesi SHPPF shkalla dhe natyra e auditimeve të kryera			
			6.2.8. Zhvillimi i udhëzimit për						

		materialet specifike të auditimit	Dhjetor 2015	Në vazhdim		duke përfshirë respektimin e standardeve të auditimit			
		6.2.9. Certifikimi dhe zhvillimi profesional i vazhduar i auditëve të KLSH-së	qershor 2015 dhe në vazhdim	Në vazhdim		Përditësimi i rregullores, ndjekja e rekomandimeve, modeli i raportimit në parlament Paketa e Rregulloreve dhe Procedurave për Programin e Certifikimit është aprovuar. Zbatimi i Programit të Certifikimit dhe Trajnimit për vazhdimin e zhvillimit profesional.		Ka një Program vjetor trajnimi që pasohet nga trajnimi i vazhduar	
1	KLSH	6.3 Përshtatja e strukturës organizative dhe rregulloreve të brendshme ndaj procedurave të reja të auditimit 6.3.1. Sipas nevojës institucioni do të ristrukturojë organizimin e tij dhe rihartojë rregulloret e tij të brendshme. 6.3.2. Rishikimi dhe përshtatja e rregulloreve të brendshme me procedurat e reja të auditimit dhe strukturën organizative	qershor 2015	2015 dhe në vazhdim		Strukturë e re organizative e miratuar dhe në fuqi Rregullore e re e brendshme e miratuar dhe në fuqi	Moderuar		
1		6.4. Rritja e numrit të trajnimeve dhe përdorimi i Teknologjisë së Informacionit paralelisht me prezantimin e procedurave të reja të auditimit 6.4.1. Zhvillimi i një metodologjie për auditimin IT 6.4.2. Fuqizimi i aftësive të Auditimit IT nëpërmjet njohurive të shtuara të	tremujori i parë 2015	Aktivitet në vazhdim		Manuali i Auditimit IT i miratuar Kryerja e auditimeve IT Audituesit e trajtuar për auditë IT dhe përdorimin e mjeteve IT gjatë auditimit	Moderuar		Zgjerimi i tipeve të aktiviteteve të auditimit duke përfshirë auditimet IT dhe ndërtimi i një infrastrukture moderne dhe të përditësuar për të mbështetur aktivitetet e auditimit dhe aktivitetet e tjera të KLSH -së.

		personelit në veçanti						
2	KLSH, Parlamenti dhe shoqëria civile KLSH, MF dhe ministrit ë e linjës	<p>6.5. Përmirësimi i marrëdhënieve të komunikimit me Parlamentin, Qeverinë, median dhe qytetarët me qëllim përmirësimin e ndikimit të punës së auditit.</p> <p>6.5.1 Zhvillimi dhe zbatimi i një strategjie të re komunikimi, theksimi i marrëdhënieve me publikun dhe parlamentin, si dhe përfshirja e partnerëve të tjerë në nivelin kombëtar dhe ndërkombëtar</p> <p>6.5.2 Përmirësimi i ndikimit të raporteve duke rishikuar strukturën e raportimit të raporteve të auditimit</p> <p>6.5.3. Intensifikimi i komunikimit me Kuvendin e Shqipërisë</p> <p>6.5.4. Nxitja e bashkëpunimit me strukturat e auditit të jashtëm</p>	Gjatë vitit 2015 Mars 2015	2016 Në vazhdim Në vazhdim	Strategji e re komunikimi Prezantimi i formulimit të një përmbledhjeje ekzekutive, prezantimi i konstatimeve në mënyrë selektive, përdorimi i metodave grafike dhe gjuhës. Institucionalizimi i bashkëpunimit me Komitetin e Ekonomisë dhe Financës . HSC do të inkurajojë dhe mbështesë auditin e brendshëm, si dhe përdorimin e punës së auditimit të brendshëm. MM ndërmjet KLSH-së dhe MF-së i rishikuar			<p>Fuqizimi i cilësisë dhe sigurimi i një ndikimi më të mirë i komunikimit ndërmjet KLSH dhe aktorëve të tejrë (parlament, qeveri, publik)</p> <p>Efektivitet në rritje e aktivitetit në sektorin publik Cilësi më e mirë e shërbimeve të auditimit publik</p>